

BESLUT

Årsredovisning, verksamhetsberättelse, särskild bolagsredovisning, hållbarhetsrapport samt årsuppföljning intern kontrollplan 2020 för Locum AB

Ärendet

Fastställande och godkännande av årsredovisning, verksamhetsberättelse, särskild bolagsredovisning, hållbarhetsrapport samt intern kontrollplan för Locum AB 2020.

Beslutsunderlag

1. Årsredovisning 2020 för Locum AB
2. Verksamhetsberättelse 2020 för Locum AB
3. Särskild bolagsredovisning 2020 för Locum AB
4. Hållbarhetsrapport 2020 för Locum AB
5. Årsuppföljning av Intern kontrollplan 2020 för Locum AB

Förslag till beslut

Styrelsen för Locum AB föreslås besluta

- att godkänna årsredovisning, verksamhetsberättelse, särskild bolagsredovisning, hållbarhetsrapport samt årsuppföljning av intern kontrollplan 2020 för Locum AB,
- att underteckna årsredovisning 2020 för Locum AB och framlägga årsredovisningen för Locum AB till bolagsstämman för fastställande,
- att föreslå bolagsstämman att till förfogande stående vinstmedel, 118 991 833 kronor, i Locum AB balanseras i ny räkning,
- att framlägga särskild bolagsredovisning 2020 för Locum AB till bolagsstämman för fastställande, samt
- att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Anette Henriksson
Verkställande direktör

Årsredovisning

för

Locum AB

556438-7909

Räkenskapsår
2020-01-01 - 2020-12-31

Innehåll	Sida
Förvaltningsberättelse	1
Resultaträkning	3
Balansräkning	4
Kassaflödesanalys	5
Tilläggsupplysningar	6
Underskrifter	11

Styrelsens säte: Stockholm

Företagets redovisningsvaluta: Svenska kronor (SEK).

Alla belopp redovisas, om inte annat anges, i tusentals kronor (tkr).

Locum AB
556438-7909

Styrelsen och verkställande direktören för Locum AB avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 2020-01-01 - 2020-12-31.

Förvaltningsberättelse

Information om verksamheten

Locum AB är ett helägt dotterföretag till Landstingshuset i Stockholm AB 556477-9378. Verksamhetsåret var Locum AB:s tjugosjunde. Locum AB har ett helägt dotterföretag AB Terreno 556108-8195, som sedan 2007 är vilande.

Locum har specifika ägardirektiv fastställda i regionfullmäktige, en bolagsordning, ett avtal avseende förvaltning samt en fullmakt att företräda SLL enligt avtalet. Locum ska inom ramen för förvaltningsavtalet genomföra de investeringar som beslutas, i enlighet med av regionfullmäktige fastställd investeringsprocess.

Genom förvaltningsavtalet svarar Locum för såväl teknisk som ekonomisk förvaltning av fastigheter inom Landstingsfastigheter Stockholm (LFS) samt för projektavtalet för Nya Karolinska Solna (NKS) utifrån Region Stockholms ansvar och hanterar även ekonomi och administration kopplat till dispositionsavtalet med Karolinska Universitetssjukhuset. LFS är en resultatenhet inom Region Stockholm i vilken den ekonomiska redovisningen sker av regionens vårdfastigheter exkluderat NKS, ett fastighetsbestånd på cirka 2 miljoner kvadratmeter lokaler i Stockholms län.

Region Stockholm formulerar Locums uppdrag och sätter ramen för verksamheten via ägardirektiv, mål och budget. Locums politiskt tillsatta styrelse följer upp och utvärderar verksamheten. Verkställande direktören leder den löpande verksamheten mot uppsatta mål. Till sin hjälp har verkställande direktören en ledningsgrupp. Under 2020 har ledningsgruppen bestått av verkställande direktör och 6 avdelningschefer och 1 ledningsstrateg.

Bolagsstyrningen i Locum utgår från aktiebolagslagen och kommunallagen. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har utarbetat Principer för styrning av kommun- och regionsägda företag, ett dokument som bygger på Svensk kod för bolagsstyrning, och som syftar till att lyfta fram betydelsen av styrning för legitimitet, ändamålsenlighet och effektivitet i kommun- och regionsägda bolag, Locum följer dessa principer.

Locums verksamhet styrs utöver ovanstående av följande styrande förutsättningar:

- Ägarkrav och uppdrag
- Region Stockholms mål
- Budget som beslutats av regionfullmäktige
- Aktuella lagar och föreskrifter
- Regions Stockholms styrande dokument och Locums verksamhetsspecifika styrdokument
- Kraven i erforderliga standarder [1]

[1] Bland annat kraven i ISO 9001 (Kvalitet) ISO 14001 (Miljö) och ISO 27001 (Informationssäkerhet)

Viktiga förhållanden och väsentliga händelser

Från mars 2020 så fick Coronapandemin påverka på verksamheten som Locum bedriver, omprioriteringar utifrån nya behov som uppstod till följd av pandemin behövdes göras. Anette Henriksson har varit VD under hela 2020. Villkor för VD redovisas under not 1 allmänna redovisningsprinciper.

Resultatöversikt (tkr)	2020	2019	2018	2017	2016
Nettoomsättning	364 991	385 265	374 131	338 156	324 824
Rörelseresultat	22 848	24 415	34 155	20 376	10 457
Resultat efter finansiella poster	13 303	-14 669	17 739	3 254	7 030
Balansomslutning	475 145	463 209	456 853	441 667	432 827
Soliditet ¹⁾ (%)	27,6	28,5	29,0	29,2	29,3
Avkastning på eget kapital ²⁾ (%)	10,1	Neg	13,6	2,5	5,6
Avkastning på totalt kapital ³⁾ (%)	4,9	5,3	7,6	4,7	2,4
Medelantal anställda	286	296	276	280	303

¹⁾ Eget kapital/ Balansomslutning

²⁾ Resultat efter finansiella intäkter och kostnader / Genomsnittligt eget kapital

³⁾ (Resultat efter finansiella intäkter och kostnader + räntekostnader) / Genomsnittlig balansomslutning

Förväntad framtida utveckling samt väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Under de senaste åren har regionens största satsning någonsin på strategiska fastighetsinvesteringar färdigställts. De flesta strategiska fastighetsinvesteringar är överlämnade till kunder och till förvaltning av lokalerna. Trots de stora satsningarna finns det ett uppdamt behov av att säkerställa att samtliga lokaler är ändamålsenliga för kundernas olika behov.

Locums uppdrag är att säkerställa ändamålsenliga lokaler för våra kunder. Ett uppdrag där alltför krav, riktlinjer och omvärldsfaktorer ställer krav på förändrade arbetssätt och behov av att göra fastighetsbeståndet rustad för framtiden. En omställning som berör många företag och organisationer i samhället och som kräver en långsiktig planering och ökade resurser.

Lärdomar från vårens pandemi kommer tillvaratas bland annat gällande nya arbetssätt, vidareutveckling av processer, ökat samarbete inom bolaget och med andra aktörer med mera. Vår utvecklingsresa som vi började för ett par år sedan handlar om ökad fokus på en företagskultur som främjar självledarskap, tillit, mod och våga testa sig fram visade sig vara en styrka under pandemin. Ett bolag som lätt kan ställa om och anpassa sig kan möta en mer föränderlig framtid bättre.

Inledningsvis påverkade pandemin, under våren 2020, förvaltningen av sjukhusen men nu är dess påverkan mindre i omfattning. Det kan handla om begränsad tillgång till vissa delar av lokaler där det vårdas covid-19 patienter. Driften av sjukhusen är inte påverkad. Pandemin har däremot medfört att planerade projekt i vissa fall fått förändrade tidplaner eller skjutits fram då tillgängligheten till lokalerna i pandemin bitvis har varit svår att lösa på ett säkert sätt. Pandemin ser ut att fortsätta under 2021 och kommer då också påverka Locums verksamhet eftersom anpassning krävs efter vårdens behov av att kunna fortsatt bedriva sin verksamhet samtidigt som förvaltning och byggnationer sker.

I Locums verksamhetsplan redovisas bolagets ledord, strategiska mål, strategier för att nå målen samt indikatorer för en fyraårsperiod. I affärsplanen finns även intern kontrollplan med beslutade väsentliga risker, kontrollmoment och begränsande åtgärder, kvalitets- och miljömål samt regionens vision och värderingar. Affärsplanen utgår från de styrande förutsättningarna för bolagets verksamhet samt omvärlds-, marknads- och riskanalyser.

Bolaget har inlett en utvecklingsresa kring medarbetarens betydelse, samverkan och medansvar i en alltmer digital värld. Utvecklingsarbetet inriktar sig på framtida värdfastigheter, nöjdare kunder och ägare.

Forskning och utveckling

Bolaget genomför benchmarking för att ta lärdom av andra verksamheter med liknande uppdrag. Under året har bolaget satsat på innovation och genomfört ett antal innovationssprintar. Samverkan med universitet och högskolor är betydelsefulla delar i Locums utvecklingsarbete, liksom samverkan med näringslivet och övriga kommuner.

Locum deltar i ett flertal nätverksforum och samverkansprojekt, se exempel nedan.

- Fastighetsrådet inom SKR
- Digital Demo Stockholm (DDS) - Energieffektiv vård
- BIM Alliance
- European Health Property Network
- PTS - Program för teknisk standard
- Aff Forum för förvaltning och service
- Håll nollan - Samverkan för noll olyckor i byggbranschen
- Forum för Vårdbyggnad
- Utvecklingsprojekt inom internet of things (IoT) för att förbättra kontroller av luftkvalitet
- Byggherrarna
- Byggarbedömningen

Hållbarhetsrapport

I enlighet med ÄRL 6 kap 11§ har Locum valt att upprätta den lagstadgade hållbarhetsrapporten som en från årsredovisningen avskild rapport. Hållbarhetsrapporten har överlämnats till revisorn samtidigt som årsredovisningen. Hållbarhetsrapporten finns tillgänglig på locum.se

Förändringar i eget kapital (tkr)

Under räkenskapsåret har följande förändringar skett i eget kapital.

	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital		Summa eget kapital
	Aktie-kapital	Reserv-fond	Balanserat resultat	Årets resultat	
Eget kapital 2020-01-01	10 000	2 001	120 672	-762	131 911
Överföring resultat föregående år	0	0	-762	762	0
Årets resultat	0	0	0	-919	-919
Eget kapital 2020-12-31	10 000	2 001	119 910	-919	130 992
				2020-12-31	2019-12-31
Ej återbetalade villkorade aktieägartillskott				131 571	131 571

Förslag till resultatdisposition (kronor)

Styrelsen föreslår att till förfogande stående medel

balanserat resultat	119 910 534
årets resultat	-918 701
	118 991 833

disponeras så att

i ny räkning överföres	118 991 833
	118 991 833

Styrelsens yttrande över den föreslagna vinstutdelningen och/eller lämnat koncernbidrag

I tillämplig omfattning konsolideras vinstmedlen i dotterbolagen inom koncernen Landstingshuset i Stockholm AB hos moderbolaget. Detta sker via utdelning och/eller koncernbidrag. Detta görs endast i den utsträckning som bolagets fria eget kapital tillåter. Moderbolaget garanterar dotterbolagens förmåga att uppfylla sina förpliktelser gentemot tredje man på kort och lång sikt. Det är därför styrelsen bedömning att den aktuella värdeöverföringen inte strider mot försiktighetsregeln i aktiebolagslagens 17 kapitel 3 paragraf.

Beräffande företagens resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar samt tilläggsupplysningar. Alla belopp uttrycks i svenska tusental kronor där ej annat anges.

Locum AB
556438-7909

Resultaträkning

	Not	2020-01-01 -2020-12-31	2019-01-01 -2019-12-31
Nettoomsättning	1, 2	364 991	385 265
Övriga rörelseintäkter		11 953	58
		376 944	385 323
<i>Rörelsens kostnader</i>			
Övriga externa kostnader	3, 4, 6	-84 507	-80 105
Personalkostnader	5	-267 088	-278 176
Avskrivningar och nedskrivningar (samt återföring därav) av materiella och immateriella anläggningstillgångar	1	-2 501	-2 627
		-354 096	-360 908
Rörelseresultat		22 848	24 415
<i>Resultat från finansiella investeringar</i>			
Räntekostnader och liknande kostnader	7	-9 545	-39 084
		-9 545	-39 084
Resultat efter finansiella poster		13 303	-14 669
Bokslutsdispositioner	8	-14 222	13 907
Resultat före skatt		-919	-762
Skatt på årets resultat	9	0	0
Årets resultat		-919	-762

Locum AB
556438-7909

Balansräkning

	Not	2020-12-31	2019-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Inventarier, verktyg och installationer	10	4 122	6 154
		4 122	6 154
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i koncernföretag	11, 12	1 000	1 000
		1 000	1 000
Summa anläggningstillgångar		5 122	7 154
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		291	2
Fordringar hos koncernföretag		431 038	434 589
Övriga fordringar		28 617	14 584
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	13	10 077	6 880
		470 023	456 055
Summa omsättningstillgångar		470 023	456 055
SUMMA TILLGÅNGAR		475 145	463 209
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Eget kapital</i>			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Aktiekapital	14, 15	10 000	10 000
Reservfond		2 001	2 001
		12 001	12 001
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst eller förlust		119 910	120 672
Årets resultat		-919	-762
		118 991	119 910
Summa eget kapital		130 992	131 911
<i>Avsättningar</i>			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	16	276 097	285 512
		276 097	285 512
<i>Långfristiga skulder</i>			
Skulder till koncernföretag	17	3 631	3 631
		3 631	3 631
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Leverantörsskulder		9 144	7 616
Skulder till koncernföretag		14 674	245
Övriga skulder		7 128	8 926
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	18	33 479	25 368
		64 425	42 155
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		475 145	463 209

Locum AB
556438-7909

Kassaflödesanalys

	Not	2020-01-01 -2020-12-31	2019-01-01 -2019-12-31
Den löpande verksamheten			
Rörelseresultat		22 848	24 415
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet			
Avskrivningar och nedskrivningar		2 501	2 627
Förändring pensionsskuld		-9 415	20 844
Effekt av ändrad diskonteringsränta i pensionskulden		0	-5 521
Ränta pensionsskuld		-9 529	-33 552
		6 406	8 813
Erhållen ränta		0	0
Erlagd ränta		-16	-11
Betald inkomstskatt		0	0
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		6 390	8 802
<i>Förändringar i rörelsekapital</i>			
Förändring av rörelsefordringar		-3 629	1 903
Förändring av rörelseskulder		7 092	429
Kassaflöde från den löpande verksamheten		9 853	11 134
<i>Investeringsverksamheten</i>			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-469	-2 136
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-469	-2 136
<i>Finansieringsverksamheten</i>			
Erhållna aktieägartillskott		0	2 840
Erhållna koncernbidrag		13 907	4 600
Lämnade koncernbidrag		0	-21 595
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		13 907	-14 155
Årets kassaflöde		23 291	-5 157
Likvida medel vid årets början		369 244	374 401
Likvida medel vid årets slut	1	392 535	369 244

Noter

Not 1 Upplysning om redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats enligt Årsredovisningslagen (1995:1554) och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Koncernredovisning

Företaget är ett moderföretag men upprättar ingen koncernredovisning med hänvisning till undantagsregeln i årsredovisningslagen 7 kap. 2 §.

Koncern tillhörighet

Närmast överordnade moderföretag som upprättar koncernredovisning i vilken företaget ingår är Landstingshuset i Stockholm AB (556477-9378) med säte i Stockholm. Landstingshuset i Stockholm AB är ett av Stockholms läns landsting (232100-0016) helägt bolag.

Intäktsredovisning

Inkomsten redovisas till verkligt värde av vad företaget fått eller kommer att få. Det innebär att företaget redovisar inkomsten till nominellt värde (fakturabelopp) om företaget får ersättning i likvida medel direkt vid leveransen. Avdrag görs för lämnade rabatter.

Vid försäljning av varor redovisas normalt inkomsten som intäkt när de väsentliga förmåner och risker som är förknippade med ägandet av varan har överförts från företaget till köparen.

Ersättning i form av ränta, royalty eller utdelning redovisas som intäkt när det är sannolikt att företaget kommer att få de ekonomiska fördelar som är förknippade med transaktionen och när inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Ränta redovisas som intäkt enligt den s.k. effektivräntemetoden.

Tjänsteförsäljning och förvaltningsarvode

Tjänsteförsäljning på löpande räkning intäktsredovisas i takt med att arbetet utförs. Förvaltningsarvodet intäktsredovisas i enlighet med avtal, det vill säga fast pris/kvm. Upparbetad, ej fakturerad intäkt tas i balansräkningen upp till det belopp som beräknas bli fakturerat och redovisas i posten "Upparbetad men ej fakturerad intäkt".

Redovisning av leasingavtal

Företaget redovisar samtliga leasingavtal, såväl finansiella som operationella, som operationella leasingavtal. Operationella leasingavtal redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden.

Se vidare not 4.

Ersättning till anställda efter avslutad anställning

I företaget finns såväl avgiftsbestämda som förmånsbestämda pensionsplaner. Som avgiftsbestämda planer klassificeras planer där fastställda avgifter betalas och det inte finns förpliktelser att betala något ytterligare, utöver dessa avgifter. Övriga planer klassificeras som förmånsbestämda och beräknas enligt Tryggandelagen och redovisas i enlighet med förenklingsreglerna i BFNAR 2012:1.

Utgifter för avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad under den period de anställda utför de tjänster som ligger till grund för förpliktelsen.

Företaget har förmånsbestämda pensionsplaner där en pensionspremie betalas och redovisar dessa planer som avgiftsbestämda planer i enlighet med förenklingsregeln i BFNAR 2012:1.

Företaget har förmånsbestämda pensionsplaner som finansieras i egen regi. Uppgift om pensionsskuldens storlek erhålls från ett oberoende företag (KPA Pension) och redovisas enligt den erhållna uppgiften.

VD omfattas av villkor enligt KFS branschavtal för fastighetsbolag med undantag för nedan angivna villkor från företagets sida. VD omfattas av pensionsavtalet PA-KFS 09.

För VD:s anställning gäller en ömsesidig uppsägningstid om tre månader. Den lön som utbetalas under uppsägningstiden är pensionsgrundande. Vid uppsägning från företagets sida är VD berättigad till ett avgångsvederlag som motsvarar tolv månadslöner och beloppet utbetalas i samband med att anställningen upphör. Avgångsvederlaget är inte pensionsgrundande. Får VD annan anställning inom Region Stockholm eller något av dess bolag under en period om tolv månader efter anställningens upphörande ska utbetalt avgångsvederlag i motsvarande mån betalas tillbaka. I övrigt ska avräkning på andra inkomster inte göras.

Anläggningstillgångar

Materiella och immateriella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Efter genomgång av befintliga anläggningstillgångar har konstaterats att inga betydande komponenter med väsentligt olika nyttjandeperioder har identifierats.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Locum AB
556438-7909

<i>Materiella anläggningstillgångar</i>	
Maskiner och inventarier	10 år
Fast inredning kontor	7 år
Datorer	3 år

Övriga redovisningsprinciper

Fordringar, skulder och avsättningar

Om inget annat anges ovan värderas kortfristiga fordringar till det lägsta av dess anskaffningsvärde och det belopp varmed de beräknas bli reglerade. Långfristiga fordringar och långfristiga skulder värderas efter det första värderingstillfället till upplupet anskaffningsvärde. Övriga skulder och avsättningar värderas till de belopp varmed de beräknas bli reglerade. Övriga tillgångar redovisas till anskaffningsvärde om inget annat anges ovan. Kassa/Bank redovisas som fordringar hos koncernföretag dock i kassaflödet så betraktas koncernkontot som likvida medel.

Från och med 2020 tillämpas innevarande års diskonteringsränta som fastställts av Finansinspektionen vid beräkningen av pensionsskulden. Detta är en förändrad bedömning jämfört med tidigare år, då istället nästkommande års diskonteringsränta användes vid beräkningen av pensionsskulden. Den förändrade bedömningen medför ingen ekonomisk effekt 2020, eftersom diskonteringsräntan för 2020 redan har beaktats vid beräkningen av pensionsåtagandena per 31 december 2019.

Upplysning om uppskattningar och bedömningar

Inga väsentliga uppskattningar eller bedömningar med väsentlig effekt på redovisat resultat har tillämpats under räkenskapsåret.

Not 2 Nettoomsättningens fördelning

Nettoomsättningen fördelar sig på verksamhetsgrenar enligt följande:

	2020	2019
Verksamhet 1		
Fastighetsförvaltning	121 078	119 949
Försäljningsintäkter	243 913	265 316
Total nettoomsättning	364 991	385 265

Not 3 Ersättningar till revisorer och revisionsföretag

	2020	2019
<i>Ernst & Young</i>		
Revisionsuppdraget	260	110
	260	110
<i>Regionrevisorerna</i>		
Revisionsuppdraget	234	229
	234	229

Not 4 Operationella leasingavtal

	2020	2019
Kostnadsförda leasingavgifter avseende operationella leasingavtal	21 109	19 058

Framtida minimileaseavgifter avseende ej uppsägningsbara operationella leasingavtal:

Ska betalas inom 1 år	19 221	19 752
Ska betalas inom 2-5 år	24 081	43 781
Ska betalas senare än 5 år	0	0

Företaget har ingått följande väsentliga leasingavtal vilka redovisas som operationella leasingavtal:

Kontor pl 8-9 Pelarbacken
Förråd Pelarbacken mindre
Kontor Haga 4:18
Kontor Persikan 1
Kontor Gångaren 12
Kontor Sicklaön 202:1
Kontor Lasarettet 1
Kontor Medicinaren 5
Kopieringsmaskiner
Återhämtningsfåtölj

Locum AB
556438-7909

Not 5 Anställda och personalkostnader

<i>Medelantalet anställda</i>	2020	2019
Män	146	154
Kvinnor	140	142
	286	296
<i>Löner och andra ersättningar</i>	2020	2019
Styrelse och verkställande direktör	2 167	3 312
Övriga anställda	179 264	180 315
	181 431	183 627
Tantien till styrelse och verkställande direktör ingår med	0	0
<i>Pensions- och övriga sociala kostnader</i>	2020	2019
Pensionskostnader för styrelse och verkställande direktör	212	426
Pensionskostnader för övriga anställda	17 554	23 437
Övriga sociala kostnader enligt lag och avtal	60 900	64 056
	78 666	87 919

Anette Henriksson har varit VD under hela 2020. Villkor för VD redovisas under allmänna redovisningsprinciper.

	2020-12-31	2019-12-31
<i>Utestående pensionsförpliktelser</i>		
till styrelse och verkställande direktör	0	0
<i>Könsfördelning bland ledande befattningshavare</i>		
Andel män i styrelsen	73%	64%
Andel kvinnor i styrelsen	27%	36%
Andel män bland övriga ledande befattningshavare	43%	33%
Andel kvinnor bland övriga ledande befattningshavare	57%	67%

Not 6 Inköp och försäljning mellan koncernföretag

	2020	2019
Andel av årets totala inköp som skett från andra företag inom koncernen	15%	12%
Andel av årets totala försäljning som skett till andra företag inom koncernen	100%	100%

Not 7 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2020	2019
Räntedel i pensionsskuld	-9 529	-33 552
Effekt av ändrad diskonteringsränta i pensionsskulden	0	-5 521
Övriga finansiella kostnader	-16	-11
	-9 545	-39 084

Not 8 Bokslutsdispositioner

	2020	2019
Lämnade koncernbidrag	-14 222	0
Mottagna koncernbidrag	0	13 907
	-14 222	13 907

Not 9 Skatt på årets resultat

Avstämning av effektiv skattesats

Redovisat resultat före skatt	-919	-762
Skatt på redovisat resultat enligt gällande skattesats (21%):	197	163
Skatteeffekt av:		
Skattemässiga underskottsavdrag	-11	-1
Övriga ej avdragsgilla kostnader	-186	-162
Ej skattepliktiga intäkter	0	0
Redovisad skattekostnad	0	0
Årets effektiva skattekostnad i %	0,0%	0,0%

Nominell skattesats för svenska aktieföretag utgör 21% för år 2020 (21% för år 2019).

Locum AB
556438-7909

Upplysningar om uppskjuten skattefordran och skatteskuld

Bolaget har ett skattemässigt underskottsavdrag och behöver därför göra en bedömning av eventuell skattefordran. Bedömning har gjorts utifrån det faktum att koncernen tidigare år inte har betalat någon inkomstskatt. Anledningen är att koncernen, enligt gällande skatteregler, kan besluta om koncernbidrag. Bedömningen är att bolaget under de närmaste åren inte kommer att betala någon inkomstskatt, vilket medför att någon uppskjuten skattefordran på skattemässigt underskottsavdrag inte redovisas. Underskottsavdraget är på 21,4 tkr totalt.

Not 10 Inventarier, verktyg och installationer

	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärden	28 674	26 538
Årets anskaffningar	469	2 136
Försäljningar/utrangeringar	-2 695	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	26 448	28 674
Ingående avskrivningar	-22 520	-19 893
Försäljningar/utrangeringar	2 695	0
Årets avskrivningar	-2 501	-2 627
Utgående ackumulerade avskrivningar	-22 326	-22 520
Utgående redovisat värde	4 122	6 154

Not 11 Andelar i koncernföretag

	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärden	1 000	1 000
Utgående redovisat värde	1 000	1 000

Not 12 Specifikation av andelar i koncernföretag

Namn	Kapital- andel	Rösträtts- andel	Antal andelar	Bokfört värde
Terreno AB	100%	100%	1 000	1 000
				1 000

	Org.nr.	Säte	Eget kapital*	Årets resultat*
AB Terreno	556108-8195	Stockholm	3 696	0

Med Årets resultat avses resultat efter finansiella poster

Not 13 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2020-12-31	2019-12-31
Upplupna intäkter	0	448
Förutbetalda hyreskostnader	4 866	4 639
Förutbetalda IT Tjänster	2 443	1 248
Förutbetalda licenser	2 648	475
Övriga förutbetalda kostnader	120	70
	10 077	6 880

Not 14 Antal aktier och aktiernas kvotvärde

	2020-12-31	2019-12-31
Antal aktier	1 000	1 000
Kvotvärde	10 000	10 000

Not 15 Disposition av vinst och förlust

Styrelsen föreslår att till förfogande stående medel (kronor)

Balanserat resultat	119 910 534
Årets resultat	-918 701
	118 991 833

disponeras så att

i ny räkning överföres	118 991 833
	118 991 833

Locum AB
556438-7909

Not 16 Avsättningar

	2020-12-31	2019-12-31
<i>Pensioner och liknande förpliktelser</i>		
Belopp vid årets ingång	285 512	264 668
Årets avsättningar	0	20 844
Upplösen av avsättning	-9 415	0
	276 097	285 512

Not 17 Långfristiga skulder

	2020-12-31	2019-12-31
Förfaller senare än 5 år efter balansdagen		
Skulder till koncernföretag	3 631	3 631
	3 631	3 631

Not 18 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2020-12-31	2019-12-31
Upplupna löner	267	127
Upplupna semesterlöner	13 740	11 854
Upplupna sociala avgifter	8 826	8 535
Upplupna pensionskostnader	1 931	1 797
Övriga upplupna kostnader	8 715	3 055
	33 479	25 368

Not 19 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Inga väsentliga händelser har inträffat efter balansdagen som bedöms påverka bedömningen av bolagets räkenskaper per 2020-12-31.

Locum AB
556438-7909

Underskrifter

Stockholm 2021-0 -

Charlotte Broberg
Ordförande

Jonatan Hedin

Rolf Lindell

Reza Zarenoc

Sven-Inge Nylund

Lowisa Iwman Anderzon

Christer Rydh

Samuel Stephan

Johan Skog

Daniel Sunesson

Magnus Persson

Anette Henriksson
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats 2021- 0 - .

Ernst & Young AB

Jenny Göthberg
Auktoriserad revisor

Lekmannarevisorenas granskningsrapport är avgiven 2021- 0 - .

Locum AB

Verksamhetsberättelse

December 2020

Innehållsförteckning

1	Inledning	5
1.1	Väsentliga händelser	6
2	Styrning och ledning	9
2.1	Verksamhetsfakta	9
2.2	Styrning av nämnd/bolag	10
2.2.1	Stiftelser	11
2.3	Mål	11
2.3.1	Inriktningsmål, verksamhetsspecifika mål och indikatorer	12
2.3.2	Nämndspecifika mål och indikatorer	22
2.4	Intern kontroll	22
2.4.1	Arbetet med intern kontroll	23
2.4.2	Resultat och analys från riskbedömningen	24
2.4.3	Försäkran	27
2.5	Produktivitet	27
3	Verksamhet	28
3.1	Verksamhetsförändringar	28
4	Ekonomi	29
4.1	Resultat	29
4.1.1	Personalkostnader inklusive inhyrd personal	30
4.2	Åtgärdsprogram för ett resultat i balans	31
4.3	Investeringar	32
4.3.1	Ny- och ersättningsinvesteringar	33
4.4	Balansräkning	33
4.5	Kassaflödesanalys	34
5	Personal	35
5.1	Attraktiv arbetsgivare	35
5.2	Strategisk kompetensförsörjning	36
5.3	Systematiskt arbetsmiljöarbete	37
5.4	Helårsarbeten	39
5.5	Sjukfrånvaro	40
6	Digitalisering	41

6.1	Pandemins effekt på digitalisering.....	41
6.2	Digital kompetens	41
6.3	Digital tillgänglighet.....	42
7	Pågående rättsprocesser (tvister).....	43
8	Ledningens åtgärder	44
9	Övrigt.....	45
10	Förväntad utveckling 2021.....	46
11	Nämnd-/styrelsebehandling	47

Bilagor

Bilaga 1: LOC Corona helår 2020

Bilaga 2: LOC Bilaga C Investeringar 2020

Bilaga 3: LOC Bilaga D1 Personalbilaga 2020-12

Bilaga 4: LOC Bilaga E1 Övriga avsättningar ansvarsförbindelser och tvister 2020

Bilaga 5: LOC Bilaga F5 Uppföljning av inköp och upphandling 2020

Bilaga 6: LOC Särskild bolagsredovisning

Anvisning

Övriga tabeller finns nerdelade i respektive nämnd och bolags rapporter.

Blankrader

I Wordmallen finns automatisk justering för blankrader före och efter textrutor/kapitel. Ni behöver inte lägga in extra blankrader efter textkommentarer.

1 Inledning

Anvisning

Skriv en kort analys som förklarar vad som hänt i verksamheten hittills under året. Vilka har de största utmaningarna och framgångarna varit?

Texten ska vara en enkel beskrivning så att det är lätt att förstå.

Gör en sammanfattande beskrivning utifrån rapportens olika delar. Beskriv nämndens/bolagets aktuella läge, resultat- och kostnads-/intäktsutveckling.

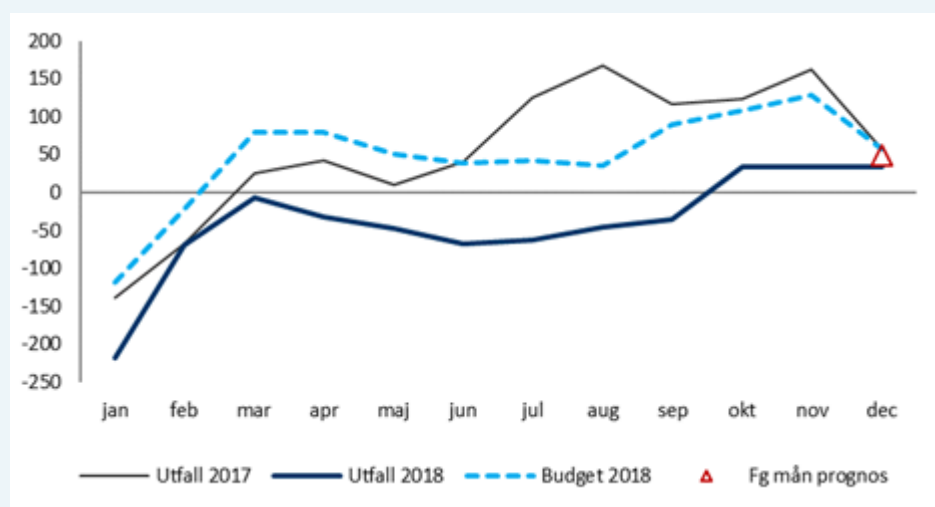

Diagram hämtas från tabell- och diagrambilaga.

Kommentera eventuellt åtgärdsprogram för en ekonomi i balans.

Vid behov, gör två separata diagram där det ena visar resultatet utan justeringar och ett där hänsyn tas till merkostnader respektive förlorade intäkter kopplat till covid-19.

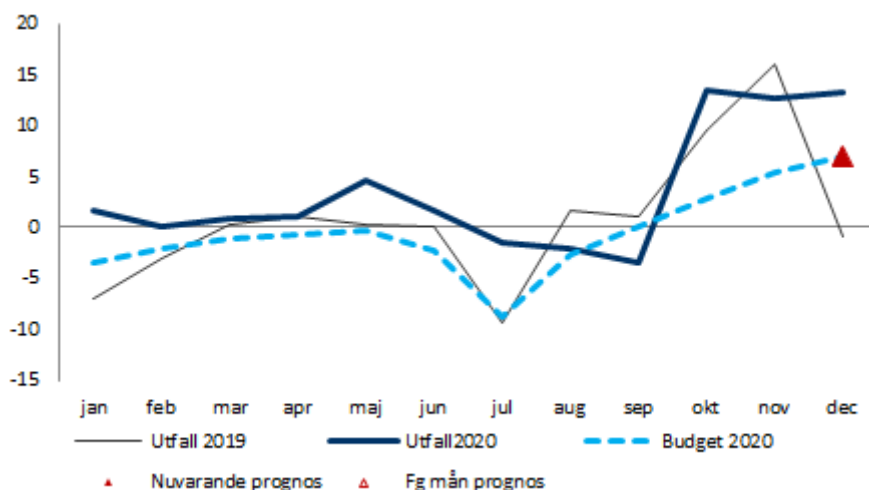
År 2020 har varit ett mycket speciellt år med en pandemi som påverkat alla i världen. För Locum innebar pandemin snabba förändringar, nya uppdrag, ändrade arbetssätt, tekniska utmaningar och mycket mer som inte kunde förutses vid årets början. Det har varit en stor utmaning att hantera alla extraordinära uppgifter samtidigt som fokus har varit att säkerställa den ordinarie driften i vårdfastigheterna.

Locums beredskap inför oväntade händelser och förmåga att ställa om och agera proaktivt även under oklara förutsättningar har under året testats och visat sig väl kunna svara upp mot även de helt nya utmaningar och krav som pandemin medförde. Pandemin innebar också att förmågan att samverka med andra aktörer under pressade förhållanden testades och kan sammanfattas med att det har varit ett väl fungerande samarbete med vårdgivare, HSF och andra aktörer inom regionen såväl som externa aktörer.

Även om effekterna av covid-19 har påverkat verksamheten har Locum fortsatt leverera mot sitt grunduppdrag. Entrén till akutmottagningen för vuxna på Capio S:t Görans sjukhus öppnade i slutet av januari, den nya vuxenakuten på Södersjukhuset öppnade i april, nya driftentreprenörer för teknisk fastighetsdrift har tillträtt m.m.

Inför sommaren lades extra stor vikt vid beredningsplaneringen inför en eventuell extremvärme, med tanke på det stora antalet covid patienter som vårdades och de krav på personlig skyddsutrustning som införts för personalen. Sommarperioden förlöpte dock väl och resulterade endast i ett par enstaka åtgärder.

Locums utvecklingsresa mot framtiden pågår genom att tillsammans utveckla arbetssätt och samverka med kunder, varandra, leverantörer och patienter och besökare. Genom att följa den tekniska utvecklingen skapas möjligheter för att utveckla vårdfastigheterna och möta de behov och önskemål som kunderna har.

Resultatet för 2020 december är 13,3 miljoner kronor före bokslutsdispositioner, vilket är 6,3 miljoner kronor bättre än budget.

1.1 Väsentliga händelser

Anvisning

Beskriv väsentliga händelser under året och eventuella åtgärder om de är av betydelse för att ge en rättvisande bild av verksamheten.

Redogör för hur verksamheten påverkas av och arbetar med frågor kopplat till covid-19.

Påverkan och arbete med frågor kopplat till covid-19

Locum deltog aktivt i Regional Särskild Sjukvårdslednings (RSSL:s) arbete i Stockholm

och hade ett nära samarbete med sjukhusen i regionen. Arbetet innebar en god samverkan med många aktörer, innovativa och handlingskraftiga lösningar samt vidtagna åtgärder av identifierbara sårbarheter. Det handlade bl a om att utöka antalet vårdplatser för covid-19 patienter. Läget var stundtals väldigt ansträngt men under kontroll.

Locums fokus var att säkerställa driften av lokalerna. Leveransförmågebedömningar hos driftentreprenörerna genomfördes löpande och arbete med att granska riskerna inom drift och service som orsakades av effekterna från covid-19, till exempel hög sjukfrånvaro och arbete i miljöer med befarad smitta.

Den varma perioden under sommaren påverkar inomhusklimatet och lokala prioriteringar i vårdfastigheterna görs för varje vårdfastighet i samråd mellan fastighetsförvaltare, driftentreprenör och vårdgivarens utsedda person. Prioriteringarna från förra året uppdaterades i år då risken för smittspridning påverkar rutinerna såväl kring driftens installation som för vårdens användning av portabla kylaggregat.

Pandemin innebar många utmaningar, men också möjligheter genom nya digitala lösningar som har möjliggjort ett mer flexibelt arbetssätt där information kan nå oavsett om man är på kontoret, på sjukhusen eller arbetar på distans. Det ökade distansarbetet har även lett till att organisationen i hög grad har övergått till digitala möten vilket inneburit minskad restid och effektivare möten.

Internt på Locum fick alla chefer i uppdrag att prioritera arbetsuppgifter och resurssätta sin enhet utifrån förutsättningen att kritisk verksamhet ska kunna fortgå även med en relativt stor andel medarbetare frånvarande. Det innebär till exempel att se till att inte alla arbetar på kontoret samtidigt och att utse back-up lösningar för kritiska arbetsuppgifter.

Nedan är exempel på Locums arbete kopplat till pandemin:

- Etablerat tältlösningar utanför flera sjukhus i länet i syfte att hindra smittade personer att föra in smittan på sjukhusen
- Byggt upp ett Älvsjö sjukhus i Stockholmsmässan tillsammans med vården, Försvarmakten och Stockholmsmässan. Locum bidrog med projektledning samt specialistkompetens inom bland annat reservkraft, vvs, medicinska gaser och säkerhet. Förvaltningen av anläggningen säkerställdes genom tecknande av kompletterande avtal med driftentreprenörer.
- Bistått vården i inrättandet av fler intensivvårdsplatser genom t ex kompletterande installationer av medicinska gaser.
- Utökning av gaskapaciteten genom kompletterande gastankar samt mer frekvent påfyllning av gasflaskor.
- Stöd till verksamheten med utökning av antalet bårhusplatser.
- Införande av hyresreduceringar i enlighet med den statliga förordningen (enligt beslut fattat i Locums styrelse 28 april 2020).

- Infört avgiftsfri parkering för vårdpersonal på besöks- och personalparkeringarna i anslutning till sjukhusen från 1 april till 31 december 2020. Det är ett sätt att underlätta och bidra till att vårdpersonalen på ett tryggt sätt kan transportera sig till och från sin arbetsplats.

Väsentliga händelser på sjukhusen

Även om covid-19 har överskuggat allt annat har Locum fortsatt leverera mot sitt grunduppdrag. Nedan ges exempel på viktiga händelser som inträffat hitintills under året:

- I slutet av januari öppnade nya entrén till Capio S:t Görans sjukhus akutmottagning för vuxna. Våren 2018 stängdes entrén tillfälligt eftersom en ny vårdbyggnad skulle byggas och därefter har entrén till akuten gått via huvudentrén. I mars öppnades även den nya parkeringsplatsen utanför akutentrén.
- Den nya vuxenakuten på Södersjukhuset öppnade i april i förtid som ett led i att möta vårdens behov i coronavirusets spår. Den nya vuxenakuten är en del av ut- och ombyggnationen i västläget av vårdfastigheten som omfattar 76 000 kvadratmeter, vilket motsvarar 25 procent av Södersjukhusets yta.
- Den 1 februari tillträdde H2M som ny driftentreprenör för teknisk fastighetsdrift på Sollentuna sjukhus, Sabbatsbergs sjukhus och Serafen. Samma dag tillträdde även L&T som ny driftentreprenör för teknisk fastighetsdrift på Bromma sjukhus, Löwenströmska sjukhuset, Jakobsbergs sjukhus och Spånga familjecentral.
- Den 24 mars 2020 fattade regionfullmäktige beslut om försäljning av Bromma sjukhus. Köparen tillträdde den 1 juni.

Ny organisation från och med 16 mars

Genom Locums nya organisation skapades en större plattform för kärnverksamheten, fastighetsförvaltning. Förvaltningen förstärks och får en mer central roll och därigenom läggs ytterligare fokus på utveckling av verksamheten. Den nya organisationen ger också utrymme för ökat fokus på affärsmässighet, analys och uppföljning. Sammantaget ger detta bättre förutsättningar för att Locum ska kunna tillhandahålla ändamålsenliga vårdmiljöer för allt nöjdare kunder.

Ingen kundundersökning under 2020

Mot bakgrund av det rådande ansträngda läget med covid-19 fattade Locums styrelse, vid sammanträdet den 11 juni, beslut att inte genomföra någon kundundersökning (NKI) under 2020. Dialogen med kunderna är fortsatt viktig för att förstå deras behov. Driftmätningen gällande driftentreprenörernas arbete på de olika sjukhusen utfördes dock under året.

2 Styrning och ledning

2.1 Verksamhetsfakta

Anvisning

Beskriv verksamhetens syfte, ansvarsområden/verksamhetsområden och omfattning.

Region Stockholm har en ägarpolicy och generella ägardirektiv som beskriver principerna för hur regionens nämnder och bolag ska fungera. Locum har även en bolagsordning, samt specifika ägardirektiv fastställda i regionfullmäktige. Utöver det finns en fullmakt att företräda regionen samt ett avtal avseende förvaltning.

Genom förvaltningsavtalet svarar Locum för såväl teknisk som ekonomisk förvaltning av fastigheter inom Landstingsfastigheter Stockholm (LFS). Locum ska för Region Stockholms räkning tillhandahålla ändamålsenliga lokaler i första hand till regionens verksamheter enligt de principer för uthyrning som regionen beslutar. Av Locums ägardirektiv framgår även att hyressättningen av lokaler som hyrs av enheter inom regionkoncernen ska ske på marknadsanpassade villkor om inte regionen beslutar annat. För akutsjukhuslokaler ska de marknadsanpassade hyrorna ligga på en försiktig nivå.

I uppdraget ingår att Locum ska upprätta bland annat underhållsplaner och förvaltningsplaner, samt i samråd med berörda enheter inom regionkoncernen upprätta fastighetsutvecklingsplaner för strategiska fastigheter inom LFS. Locum ska också bistå hyresgästerna med att utnyttja lokalerna på ett kostnadseffektivt sätt.

I övrigt ska Locum även prioritera arbetet med att bygga resurssnålt och hållbarhetsanpassat, minska medieanvändningen och minimera miljöstörningar samt sträva efter hög återanvändnings-, och återvinningsgrad vid såväl nybyggnation som vid ombyggnation/renoveringar.

Utöver ägardirektiv och förvaltningsavtal erhåller Locum även uppdrag via *Avtal avseende genomförande av fastighetsverksamhet mellan Locum AB och fastighets- och servicenämnden (2019)*. Det omfattar bland annat NKS avtalsförvaltning, slutförande av de strategiska utrustningsinvesteringarna samt handläggning av fastighetsstrategiska frågeställningar.

Locum ska även utföra de uppdrag som bolaget tilldelas av ägaren samt bistå ägaren och hälso- och sjukvårdsnämnden med bland annat investeringsplaneringen.

Terreno AB är ett helägt dotterbolag till Locum AB och ägs av Landstingshuset i Stockholm AB. Bolaget har för närvarande ingen verksamhet.

2.2 Styrning av nämnd/bolag

Anvisning

Beskriv hur nämnden/bolaget har genomfört, följt upp och analyserat verksamheten för att säkerställa att fullmäktiges vision och mål samt indikatorer och uppdrag nås.

Regionfullmäktige har beslutat om en långsiktig vision för hur Region Stockholm och dess samtliga verksamheter ska utvecklas. Med en tydlig vision, mål och vägledning blir det lättare för bolagen och nämnderna att göra rätt prioriteringar och fatta rätt beslut. Region Stockholms vision är:

"En attraktiv, hållbar och växande Stockholmsregion med frihet för invånarna att själva forma sina liv och fatta avgörande beslut."

Utifrån Locums styrkor och det som gör Locum speciellt har en vägledning som används i arbetet mot visionen tagits fram.

"I samverkan med våra kunder utvecklar, bygger och förvaltar vi vårdfastigheter för att erbjuda invånarna i Region Stockholm attraktiva och hållbara vårdmiljöer. Med kompetens, erfarenhet och engagemang leder vi utvecklingen av de bästa vårdmiljöerna i Sverige genom innovationer och samverkan med andra aktörer."

Genom vägledningen kan bolagets utveckling bidra till att regionens vision blir verklighet. För att nyttja de samlade resurserna ännu bättre kommer en del av medarbetarutvecklingen att vara att arbeta mer utifrån ett självledarskap och agera i självutvecklande team.

Budget och mål

Regionfullmäktige har i budget 2020 för Region Stockholm fastställt ett antal mål som gäller för regionens verksamheter. Koncerngemensamma mål gäller för regionen som helhet.

Locum har som eget strävansmål att vara det ledande fastighetsbolaget. Locum har fyra interna mål som ska bidra till att uppnå regionens mål samt är anpassade för fastighetsverksamheten.

Verksamhetsplan

Verksamhetsplanen är baserad på Region Stockholms samt bolagets styrande dokument, dvs ägardirektiv samt mål och budget för Region Stockholm och policy och övriga styrdokument samt krav på erforderliga standarder. I verksamhetsplanen ingår även uppdrag från fastighets- och servicenämnden.

Verksamhetsplanerna utgår ifrån regionens omvärldsanalys kompletterade med bolagets omvärldsanalys som berör specifikt fastighetsbranschen. Locum, i likhet med andra verksamheter, påverkas av övergripande trender och förväntningar som ställs på bolaget från intressenter och omvärlden.

Samtliga medarbetare inom bolaget har varit med och identifierat och prioriterat vilka aktiviteter som behöver genomföras för att bidra till regionens vision, mål och bolagets lokala mål. För varje avdelning inom Locum finns en intern plan med aktiviteter som ska genomföras under 2020 och 2021. Aktiviteterna utgår från de mål och uppdrag som är fastställda i Locums verksamhetsplan för 2020 samt åtgärder kopplade till bolagets internkontrollplan. Det tvååriga perspektivet bidrar till en mer långsiktig planering av verksamheten.

Rapportering och uppföljning

Uppföljning av verksamhetsplanen görs regelbundet på enhets-, avdelnings- och ledningsnivå. Vid styrelsemöten rapporterar Locum löpande vid framdriften i verksamheten samt ekonomiskt utfall och måloppfyllelse. Uppföljning sker även i samband med tertial-, delår- och årsuppföljningen.

2.2.1 Stiftelser

Anvisning

Redogör för stiftelser där Region Stockholm är stiftare, medstiftare, huvudfinansier samt innehar styrelseposter. Donationsstiftelser, som förvaltas av internfinans, omfattas inte av detta.

Rapportera in vilka stiftelser som ligger under nämnd/bolags ansvar inklusive Region Stockholms andel i styrelseposter.

Kommentera arbetet som gjorts under året och vad som kommer att ske i närtid.

Region Stockholm förvaltar Stiftelsen Löwenströmska Lasarettet. Region Stockholm har genom avtal uppdragit åt Locum AB att ansvara för såväl den tekniska och ekonomiska förvaltningen av de fastigheter som tillhör stiftelsen som för frågor som är kopplade till förvaltningen.

Stiftelsens avkastning ska tillfalla Löwenströmska sjukhuset och användas för drift och underhåll samt i den mån det ekonomiska utrymmet så tillåter användas till upprustning av sjukhusets verksamhet.

2.3 Mål

Anvisning

Här finns möjlighet att vid behov lägga till en kompletterande text.

2.3.1 Inriktningsmål, verksamhetsspecifika mål och indikatorer

Långsiktig ekonomisk uthållighet

Ett resultat i balans

Resultatkravet för Locum AB är 7 miljoner kronor och resultatkravet för LFS är 463 miljoner kronor. Båda resultatkraven har uppnåtts och överträffats. Utfallet för Locum AB är 13 miljoner kronor och för LFS 937 miljoner kronor inkl reavinst på 438 miljoner kronor avseende Bromma sjukhus. Utfallet för NKS uppgår till 89 miljoner kronor.

Indikator (rapporteras per år)	Utfall	Utfall fg år	Mål-uppfyllelse	Målvärde	RF Målvärde
Nämnden/bolaget har uppnått sitt resultatkrav (Regionfullmäktige)	13mkr	14mkr		>=7mkr	

Kommentar

Utfallet exkl koncernbidrag uppgår till 13 miljoner kronor.

Nöjd kund

Det lokala målet *Nöjd kund* baseras på tre indikatorer som mäts genom tre olika kundundersökningar. Med anledning av pandemin beslutade Locums styrelse att inte genomföra någon NKI undersökning 2020. Någon kundtjänstmätning genomfördes inte heller under året. Den årliga driftmätningen genomfördes med ett fortsatt högt resultat på 79 (som dock är en enhet under målvärdet 80). Eftersom underlag saknas för två av indikatorerna så rapporteras ingen status på detta mål för 2020.

Indikator (rapporteras per år)	Utfall	Utfall fg år	Mål-uppfyllelse	Målvärde	RF Målvärde
Nöjd kund (NKI), 0-100 (Bolagsstyrelse)		63		67	

Kommentar

Med anledning av pandemin beslutade Locums styrelse att inte genomföra någon NKI mätning under 2020. Upplevelsen är dock att samarbetet som krävts i samband med pandemin har gjort att vi kommit närmare kunderna och nöjdheten ökat.

Driftmätning, 0-100

(Bolagsstyrelse)

79	80		80
----	----	---	----

Kommentar

Driftmätningen utförs årligen för att mäta hur nöjd sjukvårdspersonalen är med Locums upphandlade entreprenörer för fastighetsdriften och utemiljön på sjukhusområdena. Årets totalindex landar på den höga nivån 79 av 100, vilket är en enhet lägre jämfört med 2019. Framgångarna i driften är kopplat till Locums arbetsätt med fokus på systematisk uppföljning och förbättringsarbete. Det är också resultatet av ett gott samarbete mellan Locum och driftentreprenörer.

Mätningen sker på hela fastighetsförvaltningen ej uppdelat på Akutsjukhus och Universitetssjukhus. Syftet med driftmätningen är att mäta hur nöjda kunderna till Locum är med entreprenörerna för fastighetsdrift och för utemiljö inom ett antal områden och på så sätt få ett underlag för förbättringsarbete. Enkäten består av följande frågeområden:

Indikator (rapporteras per år)	Utfall	Utfall fg år	Mål-uppfyllelse	Målvärde	RF Målvärde
<ul style="list-style-type: none"> • Arenden • Prismsäkerhet • Information • Bemötande • Utomhusmiljö • Helhetsomdöme Totalindex som redovisas här baseras på samtliga frågor.					
Kundtjänstmätning, 1-5 (Bolagsstyrelse)		4,5	—	4,3	
Kommentar Till följd av pandemiläget genomfördes ingen kundtjänstmätning 2020. Måluppfyllnad går därför inte att mäta. Däremot genomfördes en driftmätning och i den ingår också en fråga om kundtjänstens tillgänglighet. Där ligger index på hela 95 vilket är väldigt högt.					

Hållbar investeringsutveckling

Investeringar i Locum AB avser IT och kontorsinventarier vilka är budgeterade till 4,5 miljoner kronor. Utfallet per december uppgår till 0,5 miljoner kronor.

Indikator (rapporteras per år)	Utfall	Utfall fg år	Mål-uppfyllelse	Målvärde	RF Målvärde
Andel investeringar där genomförandebeslut har föregåtts av en totalekonomisk bedömning med totalkostnadskalkyl (Regionfullmäktige)			—		100%
Kommentar Ej applicerbart avseende Locum AB:s investeringar. Locum AB tar inga "genomförandebeslut" för egen verksamhet.					
Andel investeringar där genomförandebeslut har föregåtts av åtgärdsvalsanalys (Regionfullmäktige)			—		100%
Kommentar Ej applicerbart avseende Locum AB:s investeringar. Locum AB tar inga "genomförandebeslut" för egen verksamhet.					
Andel genomförda investeringar där beslutade effektmål har utvärderats (Regionfullmäktige)			—		100%
Kommentar Ej applicerbart avseende Locum AB:s investeringar. Locum AB tar inga "genomförandebeslut" för egen verksamhet.					

En hållbar regional utveckling

Social hållbarhet

Locums hållbarhetsarbete redovisas årligen i en hållbarhetsrapport. Hållbarhet består av ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet där det senare beskrivs nedan.

Locum arbetar aktivt för att människor i alla åldrar, oberoende av funktionsvariationer,

ska uppleva att de vårdfastigheter med tillhörande utemiljöer som Locum förvaltar präglas av trygghet och fysisk tillgänglighet. Läkande vårdmiljö såväl utomhus som inomhus kan bidra till att förkorta vårdtider, förbättra patientsäkerheten, minska smittspridning och öka välbefinnande hos patienter, anhöriga och personal. I planering och gestaltning av vårdmiljöer som sker i samarbete med vårdpersonal, entreprenörer, leverantörer och övriga intressenter är aspekter som god arbetsmiljö, trygghet, fysisk tillgänglighet och öppenhet centrala ur ett socialt hållbarhetsperspektiv.

Under våren blev prioriteringen, i dialog med kunder och ägare, att lösa kritiska situationer kopplat till pandemin medan andra frågor blev pausade. Utifrån dessa prioriteringar har utveckling rörande social hållbarhet inte varit möjlig i den utsträckning som det var planerat men målet bedöms ha uppfyllts trots detta.

Indikator (rapporteras per år)	Utfall	Utfall fg år	Mål-uppfyllelse	Målvärde	RF Målvärde
Nämnden/bolaget har utifrån sitt uppdrag genomfört aktiviteter avseende social hållbarhet (Regionfullmäktige)	Ja				Ja

Kommentar

Jämställdhet, och jämlikhet inklusive HBTQ

Locum har ett stöd till de löpande arbetsplatsträffarna, ett APT – och SAM-hjul (Systematiskt arbetsmiljöarbete). Där inkluderas bland annat frågor om diskriminering, kränkningar, trakasserier, jämställdhet, jämlikhet och mångfald. Alla medarbetare genomgår också obligatoriska utbildningar rörande HBTQ, etnicitet, normer och möten i vardagen samt utbildning i att undanröja hinder vilket också tas upp som en specifik punkt i ovan nämnda hjul.

Locums jämställdhetsindex tas fram vartannat år inom ramen för Nyckeltalsinstitutet mätning, JÄMIX. Värdet för 2020 kommer inte att redovisas förrän våren 2021, varför senast genomförda är det som fortsatt gäller för Locum, 144. Vid den senaste mätningen fick Locum utnämningen Excellent arbetsgivare utifrån perspektivet jämställdhet.

Nationella minoriteter

Locum deltar i de samråd med minoritetsgrupper som arrangeras av Region Stockholm. På den publika webbsidan locum.se finns grundinformation på engelska och finska, samt kontaktinformation till finsktalande person inom Locum. Vi uppmärksammar varje år minoriteternas högtidsdagar exempelvis nationella romadagen och samernas nationaldag på digitala skärmar på sjukhusen, i nyhetsbrev, på våra sociala kanaler, intranät och locum.se samt genom flaggning i vår reception.

Vid behov informerar vi om byggen och byggstörningar på olika språk vid sjukhusen. Likaså finns ordningsregler på sjukhusen, instruktionsfilmer för byggbranschen samt sekretessblanketter på åtta språk, bland annat finska och engelska.

I verktyget för intern kompetenshantering dokumenteras aktuella uppgifter för medarbetare kring språkkunskaper.

Barns rättigheter

Locum har sedan tidigare förtydligat barnperspektivet i ledtexter i olika styrdokument däribland behovsanalysrapport och förstudierapport som nu används i projektens tidiga skeden.

Arbetet med att införliva barnets perspektiv i trygghetsronder pågår men är dock försenat på grund av pandemin. Under året har Locum stöttat regionen genom att inkomma med synpunkter på utkastet på den regiongemensamma vägledningen inom området som håller på att tas fram.

Delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Locum genomför varje år besiktning av sjukhusfastigheterna med fokus på publika miljöns fysiska tillgänglighet, utvändigt och invändigt, i syfte att uppfylla och säkerställa gällande myndighets- och lagkrav. Målet är att alla sjukhusområden ska vara lättillgängliga, användbara och anpassade till olika målgrupper och verksamheters behov.

Indikator (rapporteras per år)	Utfall	Utfall fg år	Mål-uppfyllelse	Målvärde	RF Målvärde
<p>Locum har i år bland annat deltagit i regionens nätverksarbete för fysisk och kommunikativ tillgänglighet samt fortsatt driva samverkansrådet för fysisk tillgänglighet. Sedan våren 2020 har rådsmötena skett digitalt och Locum har bistått med information om tillvägagångssätt samt teknisk support för att samtliga rådsmedlemmar ska kunna delta på lika villkor.</p> <p>Ett viktigt syfte med samverkansrådet är att ha en ständig dialog och tillsammans utveckla standardlösningar för universell utformning när så är möjligt. Tillsammans med samverkansrådets rådsmedlemmar, produktleverantörer och entreprenörer har bolaget till exempel utvecklat och tagit fram standardlösning för receptions- och kassadisk, integrerade ledstråk i torkmattor, ny utformning på aktiveringslister med tillhörande bildsymboler för dörrautomatiker, samt testat nya produkter på marknaden gällande blandare och tvättställslösningar för tillgängliga hygienrum (RWC). Rådsmedlemmar från samverkansrådet är även med i olika samgranskningsgrupper för nybyggnationer där de tillsammans med projektledare, arkitekter, specialister, vårdlokalutvecklare är med i ett tidigt skede och granskar ritningar, besöker testmiljöer för vårdrum, hygienrum, behandlingsrum med mera och utvärderar miljöernas tänkta utformning. På så vis sker en tidig dialog och kunskapsutbyte då projektet får en direkt indikation på hur den tänkta miljön kommer att fungera i slutskedet.</p>					

Uppdrag från Regionfullmäktige

 Avslutad

Upptäcka sexuella övergrepp på barn i it-miljön

RS 2019-0829

Kommentar

Vid årsskiftet 2019/2020 införde Locum den tekniska lösning som finns inom Region Stockholm och som syftar till att upptäcka sexuella övergrepp på barn i it-miljön. Uppdraget är därmed avslutat.

Region Stockholms klimatpåverkan ska minska

Locums övergripande mål är att vara klimatneutrala år 2045 vilket följer regionens målsättning i klimatfärdplan 2050. I regionens miljöprogram är målet att minska klimatpåverkan med 50 % till 2021 jämfört med 2011 samt att klimatpåverkan från byggprocessen i regionens bygg- och anläggningsprojekt har beaktats och begränsats under programperioden, vilket främjar Sveriges nationella mål om att ha noll nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären år 2045.

För att nå målet klimatneutralitet år 2045 prioriterar Locum att:

- Minska energibehovet
- Effektivisera användningen och återvinna använd energi
- Välja energi som producerats med så lite miljöpåverkan som möjligt
- Köpa förnybar energi samt installera fastighetsnära förnybar energi när så är möjligt
- Minska klimatpåverkan från byggprojekt
- Fasa ut klimatpåverkande köldmedier
- Kravställa förnybara drivmedel för transporter samt minskad klimatpåverkan från tjänsteresor

Locums långsiktiga strategi är att i första hand minska faktiska utsläpp, men även kompensationsåtgärder kan komma att användas för att uppnå klimatneutralitet.

Indikator (rapporteras per år)	Utfall	Utfall fg år	Mål-uppfyllelse	Målvärde	RF Målvärde
Klimatpåverkan från tjänsteresor, ton koldioxidekvivalenter <i>(Regionfullmäktige)</i>	-100%				>=-10%
Kommentar					
Locums tjänsteresor har minskat under perioden, liksom resor generellt i samhället, på grund av covid-19. Implementeringen av digitala verktyg har genomförts snabbare än beräknat till följd av de förändrade arbetsätten pandemin fört med sig. Under 2021 kommer Locum fortsätta införa förbättringar som stödjer det mer digitala arbetssättet, exempelvis med att installera videokonferensutrustning i bolagets konferensrum.					
Säkerställa en sorteringsgrad om mer eller lika med 90% i byggprojekt <i>(Bolagsstyrelse)</i>		90%		>=90%	
Kommentar					
Locum följer löpande upp byggavfall och under 2020 uppnåddes en sorteringsgrad på 92%. Under året har det skett omfattande ändringar i avfallslagstiftningen vilket innebär att det numera finns utpekade fraktioner som måste sorteras ut på byggarbetsplatserna. Att Locum sedan en lång tid tillbaka har kravställt att sortering ska ske enligt Byggföretagens Resurs- och avfallsriktlinjer vid byggande och rivning underlättar övergången till den nya lagstiftningen.					
För närvarande genomför Locum en utredning om byggavfall med syfte att identifiera tänkbara mål och åtgärder för de byggprojekt som väntas i den framtida projektportföljen (som innefattar en större andel ombyggnationer och färre nybyggnationer).					
Minst 90% av material och produkter som används vid ny- och ombyggnation har fått bedömningen accepterade eller rekommenderade enligt Byggsvarubedömningens kriterier år 2021 <i>(Bolagsstyrelse)</i>	93%	94%		90%	
Kommentar					
Locum ställer omfattande krav på de material och produkter som byggs in för att minimera negativ påverkan på miljö och hälsa, bidra till sund inomhusmiljö samt möjliggöra framtida återanvändning och återvinning. Byggsvarubedömningen används för att säkerställa att byggprodukter och dess innehåll kontrolleras, bedöms, dokumenteras och kan identifieras om de i framtiden visar sig innehålla ämnen som har hälso- eller miljöskadliga effekter. Under året har styrdokumentet Riktlinje för produkt- och materialval uppdaterats för att följa kraven i Miljöbyggnad 3.0 samt generellt ytterligare tydliggöra gränsdragning för projektörer och entreprenörer.					
Locum följer månadsvis upp statistik över produkter som registrerats i pågående byggprojekt och hanterar eventuella avvikelser. Uppföljningen under 2020 visar att 93 % av produkterna som registrerats i Locums projekt var godkända, vilket innebär att målet nåtts.					
Antal byggprojekt där åtgärder genomförs i byggprocessen för att reducera projektens klimatpåverkan <i>(Regionfullmäktige)</i>	1				>=1
Kommentar					
Klimataspekten har varit prioriterad under hela projekteringen av den nya vårdbyggnaden på Danderyds sjukhus. Klimatreducerande åtgärder såsom stomme av trä har uteslutits på grund av de vibrationskrav stommen behöver uppnå på grund av medicinskt teknisk utrustning. Likaså har lokal bergskross av massor utgått då bullernivåerna hade blivit för höga. I dagsläget bedrivs ett aktivt arbete för att synliggöra och förbättra klimatpåverkan från de material som föreskrivits. Silver ska även uppnås på indikator 15 i Miljöbyggnad 3.0 vilket innebär att produktspecifika miljövarudeklarationer ska finnas för de material som utgör minst 50 % av klimatpåverkan i stomme och grund. Under produktionstiden kommer fokus också läggas på transporter samt förnybara drivmedel.					

Indikator (rapporteras per år)	Utfall	Utfall fg år	Mål-uppfyllelse	Målvärde	RF Målvärde
Antal nya klimatreducerande krav som tillämpas standardiserat vid upphandling av material, produkter eller entreprenader i byggprojekt (Regionfullmäktige)	0				>=1

Kommentar

Locum arbetar systematiskt med kravställning och uppföljning av miljökrav i avtal, styrdokument och genom projektspecifika miljöprogram. Anpassning av kraven sker utefter projektets förutsättningar, exempelvis finns krav på förnybara drivmedel, fordonstyper, utredning om fastighetsnära förnybar energiproduktion och inventering för att identifiera föroreningar och möjliga material för återanvändning.

Arbetet med att utveckla kravställningen ytterligare avseende klimatreducerande krav har pågått under året och förslag finns framtaget om möjliga reduktionsnivåer för utvalda produktgrupper som bedöms förkomma i den typ av byggprojekt som Locum framöver planerar att genomföra. Tillgången till verktyg på marknaden som underlättar uppföljningen är dock begränsad, vilket försvårar arbetet.

Hållbar utveckling

Locums verksamhet bedrivs långsiktigt utifrån social, ekologisk och ekonomisk hänsyn för att främja en hållbar utveckling. Locums mål gällande minskad energianvändning uppnås för 2020 men bedöms vara mer utmanande framåt.

Indikator (rapporteras per år)	Utfall	Utfall fg år	Mål-uppfyllelse	Målvärde	RF Målvärde
Energianvändningen ska minska med 14 % år 2020 och med 15% år 2021 samt 30% år 2030, i jämförelse med år 2011 (Bolagsstyrelse)		-13		-14	

Kommentar

Regionens mål är nedbrutet i Locums Miljöplan 2017-2030 där målet är att Locum ska minska energianvändningen med 14 % år 2020 utifrån basår 2011. Locum nådde det satta energimålet för år 2020, då resultatet visar att energianvändningen minskat med 14 % år 2020 jämfört med basåret 2011. Utfallet för 2020 blev 208 kWh/m², A-temp.

Locums miljöplan	Utfall 2020 (%)	Mål 2020 (%)	Mål 2021 (%)	Mål 2030 (%)
Minskad energianvändning jfr 2011	14	14	15	30

Tabell. Utfall för 2020 och mål för 2020, 2021 och 2030 för minskad energianvändning jämfört med år 2011.

Under 2020 har bland annat tidigare arbete med att tydliggöra målsättningen för energi per förvaltningsområde för 2021 och vidare till 2030 fortsatt. Arbetet är omfattande och kommer fortgå även under 2021.

En analys av sjukhusens hantering av covid-19 och dess påverkan på energianvändningen har genomförts. En grov uppskattning är att åtgärderna under 2020 har gett en ökning av energianvändningen med ca 300–500 MWh. Dock ser det på vissa sjukhus ut som att elanvändningen har sjunkit, vilket gör att nettoökningen uppskattas till något mindre.

Under året haravyttring av Bromma sjukhus genomförts och uppföljning av förvaltningsområde Solna justerats genom att exkludera alla tomställda byggnader. Detta medförde en total ökning med 3,6 kWh/m².

Att Locum trots detta även år 2020 nådde det uppsatta målet beror på ett systematiskt energieffektiviseringsarbete. Under året genomfördes bland annat:

Indikator (rapporteras per år)	Utfall	Utfall fg år	Mål-uppfyllelse	Målvärde	RF Målvärde
<ul style="list-style-type: none"> Byten till mer energieffektiva fönster på flera sjukhus vilket förutom minskad energianvändning ger förbättrad komfort för hyresgästerna eftersom kallras minskar. Sektionering av ventilation genom installation av spjäll med tidkanal på Sabbatsbergs sjukhus och Danderyds sjukhus. Utbyte av remdrivna fläktar till direktdrivna EC-fläktar på S:t Görans sjukhus, Nacka sjukhus, Dalens sjukhus och Handens sjukhus. Utbyggnad och installation av värmeåtervinning av kondensorvärme från kylmaskiner på Karolinska sjukhusområdet i Solna och på S:t Görans sjukhus. Belysningsbyte till LED-belysning. Byte av ångdrivna tvättmaskiner till eldrivna maskiner på Karolinska sjukhusområdet i Solna och därmed försvann stora energiförluster i tidigare långa rörstråk. 					

Samhällsviktiga funktioner upprätthålls vid extraordinära händelser och klimatförändringar

Locum arbetar fortlöpande med krishantering och riskhantering för att uppnå en ökad driftsäkerhet vid sjukhusen. Under den pågående pandemin visade bolaget upp ett kraftfullt agerande för att bistå sjukvården med anpassningar till de nya behov som uppkom med anledning av covid-19.

Förmågan att hantera extraordinära händelser ses därför som mycket god. Dock är Locum starkt beroende av att samhället i övrigt fungerar exempelvis vad gäller försörjning av el, fjärrvärme, vatten, fjärrkyla, avfallshantering och medicinska gaser. Dessa beroenden är väl kända och Locum har hanterat detta genom att bland annat initiera en skarp nödvattenövning (som dock fick ställas in givet pandemin). Vidare pågår det förstudier gällande hantering av dagvatten vid 100-årsregn och ökad redundans för kylproduktion med hjälp av geoenergibrunnar på Danderyds sjukhus.

Indikator (rapporteras per år)	Utfall	Utfall fg år	Mål-uppfyllelse	Målvärde	RF Målvärde
Andel säkerhetsåtgärder enligt Region Stockholms ledningssystem för informationssäkerhet som är implementerade <i>(Regionfullmäktige)</i>	95%			>=50%	>=50%
Kommentar Locum har implementerat 38 av 40 identifierade säkerhetsåtgärder vilket motsvarar närmare 95%.					
Nämnden/bolaget har förmåga att hantera extraordinära händelser <i>(Regionfullmäktige)</i>	Ja			Ja	Ja

Kommentar

Förvaltningen via Locum AB arbetar fortlöpande med krishantering och riskhantering för att uppnå en ökad driftsäkerhet vid sjukhusen. Under den pågående pandemin visade bolaget upp ett kraftfullt agerande för att bistå sjukvården med anpassningar till de nya behov som uppkom med anledning av covid-19.

Förmågan att hantera extraordinära händelser ses därför som mycket god. Dock är Locum starkt beroende av att samhället i övrigt fungerar exempelvis vad gäller försörjning av el, fjärrvärme, vatten, fjärrkyla, avfallshantering och medicinska gaser. Dessa beroenden är väl kända och Locum har hanterat detta genom att bland annat initiera en skarp nödvattenövning (som dock fick ställas in givet pandemin). Vidare pågår det förstudier gällande hantering av dagvatten vid 100-årsregn och ökad redundans för kylproduktion med hjälp av geoenergibrunnar på

Indikator (rapporteras per år)	Utfall	Utfall fg år	Mål-uppfyllelse	Målvärde	RF Målvärde
Danderyds sjukhus.					
Andel vidtagna åtgärder av identifierade sårbarheter i klimatanalysen i nämnder och bolag (Regionfullmäktige)	0%			>=0%	>=50%
Kommentar					
Locum har med anledning av coronapandemin prioriterat arbete med åtgärder för att bistå vården och därmed inte kunnat bedriva utvecklingsarbete i önskad takt. Under hösten genomfördes dock klimatanalysen och under 2021 kommer handlingsplaner och åtgärdsprogram för identifierade sårbarheter att tas fram. Ett flertal av de identifierade sårbarheterna kräver stora och tidskrävande investeringar och kommer därmed inte att kunna genomföras på många år.					
Andel vidtagna åtgärder av identifierade sårbarheter i risk och sårbarhetsanalyser i nämnder och bolag (Regionfullmäktige)	10%			>=10%	>=50%
Kommentar					
Locum har med anledning av coronapandemin prioriterat arbete med åtgärder för att bistå vården och därmed inte kunnat bedriva utvecklingsarbete i önskad takt. Fokus har legat på att upprätta kontinuitetsplaner för alla kritiska beroenden och under 2021 kommer handlingsplaner och åtgärdsprogram för identifierade sårbarheter från risk och sårbarhetsanalyser att tas fram tillsammans med åtgärdsplaner för sårbarheter i klimatanalysen då dessa i vissa fall är överlappande. Endast ett fåtal av identifierade sårbarheter bedöms ha åtgärdats. I vissa fall kommer åtgärderna att ta många år att åtgärda beroende på tillgång till investeringsmedel och möjlighet att genomföra åtgärder med hänsyn till störningar för vården.					

Kärnverksamheten ska prioriteras

Indikator (rapporteras per tertial)	Utfall	Utfall fg år	Mål-uppfyllelse	Målvärde	RF Målvärde
Administrationns andel av kostnaderna (Regionfullmäktige)	4,1%				Minska från år 2 019
Kommentar					
År 2019 var nyckeltalet 5,7 % jämfört med 4,1 % 2020. Minskningen överstiger 10 %.					

Indikator (rapporteras per år)	Utfall	Utfall fg år	Mål-uppfyllelse	Målvärde	RF Målvärde
Andel lagakraftvunna domstolsavgöranden där Region Stockholm har vunnit (Regionfullmäktige)	100%				>=75%
Kommentar					
Det har endast förekommit två skiljeförfaranden under 2020 och båda utföll till nämndens (via Locum) fördel. Gällande överprövning av upphandlingar har samtliga avskrivits.					

Hög innovations- och digitaliseringsgrad

En roll i ledningsgruppen har inrättats med ansvar att leda Locums innovationsarbete. För att Locum på ett effektivt och systematiskt sätt ska kunna arbeta med innovationer har en process från innovationsidé till genomförande tagits fram under året. En handfull pilotprojekt har påbörjats under året. Projekten syftar till att i en mindre skala testa innovationer och tekniska möjligheter, för att sedan utvärderas och

eventuellt införas i större skala.

Indikator (rapporteras per år)	Utfall	Utfall fg år	Mål-uppfyllelse	Mål-värde	RF Mål-värde
Nämnden/bolaget har infört metoder och verktyg för att arbeta med innovationer på ett systematiskt sätt (Regionfullmäktige)	Ja	Ja		Ja	Ja

Kommentar

I det dagliga arbetet har Locum strävat efter att hitta nya och innovativa lösningar som gör att tillgänglig information och teknik kan användas på ett smartare sätt och en effektiv fastighetsförvaltning levereras samtidigt som Locum bidrar till en hållbar utveckling och är en attraktiv arbetsgivare.

Under hösten 2019 genomfördes två olika innovationssprintar utifrån idéer som har potential att förbättra och effektivisera för vården och under 2020 har Locum fortsatt arbetet för att testa idéerna praktiskt i form av två separata pilotprojekt. Coronapandemin har medfört att starten för båda pilotprojekten har behövt senareläggas. Det ena pilotprojekt som syftar till effektivare lokalutnyttjande är nu i full gång och det andra pilotprojektet har under december kontrakterat ett företag för att de under 2021 ska utveckla och leverera en testversion av ett digitalt verktyg för inomhusnavigation. Därtill har ett innovationsprojekt för förenklad OVK och ventilationsövervakning samt ett projekt för återvinning av byggmaterial och inredning påbörjats under slutet av 2020 och båda projekteten kommer att slutföras under 2021.

För att Locum på ett effektivt och systematiskt sätt ska kunna arbeta med innovationer har en process från innovationsidé till genomförande tagits fram under året. Processen kommer implementeras fullt ut under 2021.

Innovationsgrad
(Regionfullmäktige)

3,6

>=2

Kommentar

Ingen regionsövergripande mätning av innovationsgraden har gjorts under 2020, men Locum har under året deltagit i en pilotmätning som gjordes för att utveckla mätverktyget och uppnådde då värdet 3,6.

Region Stockholm ska bli en hållbar arbetsgivare

Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare

Locum införde ett nytt digitalt verktyg som möjliggör kontinuerlig medarbetaruppföljning med två veckors intervall. Detta var planerat till april 2020 men pga covid-19 flyttades införandet fram till september 2020. Utfallet så här långt visar på hög grad av arbetsglädje pandemi och distansarbete till trots. Andra områden som utmärker sig med höga värden är självledarskap, meningsfullhet och delaktighet. Alla dessa är viktiga framgångsfaktorer för att uppfattas som en attraktiv arbetsgivare.

I spåren av pandemin har Locum tagit stora kliv i sin digitala utveckling för att få distansarbetet att fungera. Nyttjande av digitala verktyg har ökat snabbt och antalet digitala möten likaså. Detta möjliggör högre grad av flexibilitet och minskad restid för medarbetare, vilket välkomnas av många för en ökad balans mellan arbete och fritid.

I tider av hög grad av distansarbete är tät dialog mellan chefer och medarbetare om möjligt än viktigare. Med hjälp av digitala verktyg fångas det upp hur väl arbetsmiljön fungerar. Tempmätningarna möjliggör en mer systematisk uppföljning av såväl mående som engagemang.

Indikator (rapporteras per år)	Utfall	Utfall fg år	Mål-uppfyllelse	Målvärde	RF Målvärde
Personalomsättning (Regionfullmäktige)	14%	9,2%			<=13%
Kommentar	Locums personalomsättning har ökat under året, utfallet blev 14% jämfört med 9 % för 2019. Ökningen kan ses som naturlig mot bakgrund av den krympande investeringsportföljen. Uppföljning av avgångssamtal visar att en överväldigande majoritet fortsatt rekommenderar Locum som arbetsgivare.				
Andel av medarbetarna som uppger att de under året haft ett individuellt medarbetarsamtal med sin närmaste chef (Regionfullmäktige)		95%			81%
Kommentar	Utfallet för denna indikator hämtas från en fråga i den årliga NMI-undersökningen som inte genomfördes under 2020. Locum införde ett digitalt temp-mättningsverktyg för att följa medarbetarnas mående och engagemang. Verktöget syftar till att stödja ett systematiskt arbete med arbetsmiljöfrågorna genom dialog i respektive enhet. Varannan vecka ställs 5 frågor från ett frågebatteri på sammanlagt 25 olika frågor. Locum har väl inarbetade processer för årliga medarbetarsamtal samt däremellan återkommande avstämningar mellan chef-medarbetare. Utifrån en viss naturlig personalrörlighet kan utfallet aldrig bli 100% men Locum har de senaste tre åren legat på 80, 90 respektive 95% vilket måste sägas vara en hög siffra. Med största sannolikhet är utfallet för år 2020 i samma härad.				
Medarbetarindex (Regionfullmäktige)		81		>=80	>=76
Kommentar	Utfallet för denna indikator hämtas från sammanvägningen av åtta frågor som ställs i den årliga NMI-undersökningen. Den undersökningen genomfördes inte under 2020 utan istället besvarades en kortare HME-enkät med ett totalindex bestående av tre olika delindex (motivationsindex, ledningsindex samt styrningsindex). Utfallet för Locums HME-index blev 78. Region Stockholms måltal för HME-index var 77.				
Ledarskapsindex (Regionfullmäktige)		84		>=80	>=78
Kommentar	Utfallet för denna indikator hämtas från sammanvägningen av åtta frågor som ställs i den årliga NMI-undersökningen. Den undersökningen genomfördes inte under 2020 utan istället besvarades en kortare HME-enkät med ett ledningsindex bestående av tre frågor kopplat till ledarskap. utfallet för Locums ledningsindex inom ramen för HME-mätningen blev 81.				
Andel av medarbetare som utsätts för kränkande särbehandling som har samband med arbetet (Regionfullmäktige)					Minska från år 2 019
Kommentar	Utfallet för denna indikator hämtas från en fråga i den årliga NMI-undersökningen som inte genomfördes under 2020. Locum införde ett digitalt temp-mättningsverktyg för att följa medarbetarnas mående och engagemang. Verktöget syftar till att stödja ett systematiskt arbete med arbetsmiljöfrågorna genom dialog i respektive enhet. Varannan vecka ställs 5 frågor från ett frågebatteri på sammanlagt 25 olika frågor. Vilka frågor som ställs styrs av AI, vilket gör att i samma utskick kan olika frågor komma att ställas till medarbetarna inom en och samma enhet. I frågebatteriet finns en fråga om utsatthet och mobbing, men eftersom mätningen startades under september har vi ännu inte ett årssnitt på frågan.				
Andelen sjukfrånvaro i relation till ordinarie arbetstid (Regionfullmäktige)	4,2%	2,9%			<6,2%
Kommentar					

Indikator (rapporteras per år)	Utfall	Utfall fg år	Mål-uppfyllelse	Mål-värde	RF Mål-värde
Locums utfall för andelen sjukfrånvaro i relation till ordinarie arbetstid blev 4,2% för det pandemipräglade året 2020.					

Systematisk kompetensförsörjning

Locum arbetar med ett helhetsperspektiv och en gemensam riktning i arbetet med kompetensförsörjning. Kompetensutveckling är en integrerad del av Locums verksamhetsutveckling och verksamhetsplanering. En systematisk kompetensplanering säkrar kompetensförsörjningen på längre sikt. HR håller i ett övergripande utvecklingsråd där verksamhetsrepresentanter kontinuerligt träffas för att sammanställa behov och planera utbildningsinsatser som berör ett flertal medarbetare och/eller anses vara av strategisk betydelse för företaget utifrån de mål som Locum har eller kunskapskrav inom yrkesrollerna. Vad gäller Locums digitala kompetens har en stor utveckling skett under året. Ett antal utbildningar riktade till hela organisationen har genomförts på temat digitala verktyg, framförallt gällande nyttjandet av Teams och tillhörande appar.

Indikator (rapporteras per år)	Utfall	Utfall fg år	Mål-uppfyllelse	Mål-värde	RF Mål-värde
Kompetensutvecklingsindex (Regionfullmäktige)			—		>=76

Kommentar

Utfallet för denna indikator hämtas från ett antal frågor (som vägs samman till ett index) i den årliga NMI-undersökningen. Denna mätning genomfördes dock ej under 2020. Hösten 2020 införde Locum ett digitalt tempmättningsverktyg för att följa medarbetarnas mående och engagemang. Verktöget syftar till att stödja ett systematiskt arbete med arbetsmiljöfrågorna genom dialog i respektive enhet. Varannan vecka ställs 5 frågor från ett frågebatteri på sammanlagt 25 olika frågor. Bland dessa finns frågor om kompetensutveckling. dock finns ännu inte ett årsmått på detta då verktöget infördes i september. Arbetssättet med

Andel som har kompetensdeklarerat sig samt har registrerat utvecklingsplan är fortsatt hög, 92% respektive 72%.

HR håller i ett övergripande utvecklingsråd där verksamhetsrepresentanter kontinuerligt träffas för att sammanställa behov och planera utbildningsinsatser som berör ett flertal medarbetare och/eller anses vara av strategisk betydelse för företaget utifrån de mål som Locum har eller kunskapskrav inom yrkesrollerna. Vad gäller Locums digitala kompetens har en stor utveckling skett under året. Ett antal utbildningar riktade till hela organisationen har genomförts på temat digitala verktyg, framförallt gällande nyttjandet av Teams och tillhörande appar.

2.3.2 Nämndspecifika mål och indikatorer

2.4 Intern kontroll

Anvisning

Texten i kapitlet Intern kontroll hämtas automatiskt från Plan för intern kontroll 2020, årsuppföljning.

Rubriken Försäkran kommenteras i rapporten.

2.4.1 Arbetet med intern kontroll

Anvisning

I kapitlet redogörs kortfattat för årets arbete med att utföra och utveckla den interna kontrollen. Utgå ifrån det som var planerat och eventuella förändringar under året. Kommentera särskilt hur covid-19 eller andra särskilda utmaningar eventuellt har påverkat detta arbete.

Texten hämtas automatiskt från Plan för intern kontroll 2020, årsuppföljning och rubriken "arbetet med intern kontroll".

Intern kontroll är ett förebyggande arbete för att identifiera, förebygga och hantera risker som kan påverka måluppfyllelse, ekonomisk hushållning, regelefterlevnad eller kvaliteten i arbetet. Locums arbete med intern kontroll är viktigt för att uppnå mål och upprätthålla förtroendet för bolagets verksamhet.

Locums interna kontroll utgår från Region Stockholms styrande dokument. Vi följer Region Stockholms riktlinje och ramverk [1] för intern kontroll och har inarbetat det i verksamhetsstyrningen och vårt certifierade ledningssystem – där processer och rutiner, krav på uppföljning, utvärdering, systematiska kontroller samt förbättringar och utveckling överensstämmer med regionens krav.

En bolagsövergripande omvärldsanalys genomförs inför verksamhetsplaneringen, i analysen ingår risker och möjligheter. Riskanalys genomförs för de riskfaktorer som bedöms kunna påverka möjligheterna att nå uppsatta mål.

Av internkontrollplanen framgår risk, riskbeskrivning, sannolikhet, konsekvens och riskvärde. Därtill beskriver berörd risk-/processägare kontrollmoment och/eller planerade åtgärder för att eliminera/begränsa konsekvensen av risken.

Kontrollmoment i ledningssystemet och planerade åtgärder för att begränsa/eliminera konsekvenser av identifierade risker i internkontrollplanen följs upp löpande och granskas av kvalitetschef i samband med verksamhetsuppföljning (tertial, delår, helår), samt vid behov vid interna revisioner.

Styrelsen ansvarar för den interna kontrollen inom verksamhetsområdet med utgångspunkt i beslut fattade av regionfullmäktigefullmäktige och regionstyrelsen. Verkställande direktör (Vd) ansvarar för att upprätthålla en god internkontroll och rapporterar löpande till styrelsen hur den interna kontrollen fungerar. Styrelsen utvärderar kontinuerligt den information som bolagsledningen lämnar. Arbetet innefattar bland annat att säkerställa att åtgärder vidtas rörande de brister och förslag till åtgärder som framkommit vid den interna kontrollen.

Locum utför även arbetet med intern kontroll för fastighets- och servicenämndens fastighetsverksamhet.

[1] Styr- och kontrollmiljö, riskbedömning, kontroller och åtgärder, information och kommunikation samt övervakning och uppföljning.

2.4.2 Resultat och analys från riskbedömningen

Anvisning

I kapitlet presenteras en sammanfattning av de huvudsakliga riskerna och hur bedömningen av dessa har förändrats under året, framförallt med avseende på mål och resultatpåverkan. Kapitlet redogör även kortfattat för status i arbetet med åtgärder och kontroller och vilken effekt detta haft på riskexponeringen under året. Särskilda kommentarer ska finnas om, och i så fall hur, effekterna från Covid-19 påverkat riskbilden och genomförandet av åtgärder och kontroller under året.

Texten hämtas automatiskt från Plan för intern kontroll 2020, årsuppföljning och rubriken "resultat och analys från riskbedömningen".

Utifrån den pågående pandemin genomfördes en förnyad omvärldsanalys med risker och möjligheter under juni 2020. Analysen innefattade en analys av nuläge och konsekvenser för hösten 2020 samt planering inför 2021. Omvärldsanalysen diskuterades vid styrelsemöte den 11 juni och en riskbedömning, för såväl Locum AB som för fastighetsverksamheten i Fastighets- och servicenämnden, fastställdes vid styrelsemöte den 27 augusti.

Betydande trender i genomförd omvärldsanalys

- Osäkerhet och ökad sårbarhet
- Ökade möjligheter att effektivisera med ny teknik
- Stigande krav på välfärden
- Från kunskapssamhälle till nätverkssamhälle
- Covid -19 förändrar förutsättningarna för Locum.

Väsentliga risker

6 väsentliga risker lyftes till intern kontrollplan inför 2020. Resultatet av riskbedömningen i augusti blev för Locum AB totalt 10 betydande risker för 2020, bland annat utifrån konsekvenser av den pågående pandemin.

Till varje risk finns kontrollmoment och/eller begränsande åtgärder specificerade. Regelmässiga kontrollmoment inarbetades i Locums ledningssystem och tidsbegränsade åtgärder planerades i avdelningars/enheters verksamhetsplaner för 2020 och/eller har bedrivits som bolagsövergripande utvecklingsprojekt under 2020. Åtgärdsarbete och utvecklingsprojekt fortgår under 2021.

	Risk och riskvärde	Riskbeskrivning	Konsekvens
16	Risk för cyberattacker, intrång i IT-, passer- och/eller kommunikationssystem.	Exempelvis förstörande datorintrång, ekonomisk brottslighet, missbruk av information som man inte har behörighet till.	Driftstörningar, säkerhetsinformation läcker ut.

		Skydda lokaler från intrång av obehöriga.	
15	Kompetensbrist hos leverantörer/entreprenörer.	Brist på resurser med rätt kompetens och erfarenhet i bygg- och fastighetsbranschen.	Tidsförskjutningar, kvalitetsbrister och ökade kostnader för genomförande av byggprojekt. Kvalitetsbrister och ökade kostnader för fastighetsförvaltning. Förseningar i fastighetsutvecklingsprojekt.
15	Risk för extraordinär händelse	Allvarlig störning eller risk för allvarlig störning i viktig samhällsfunktion som kräver skyndsam insats. Exempelvis avbrott i dricksvattenförsörjning eller elförsörjning, händelser kopplade till extremväder/klimatförändringar (ex. storm, regn, snöfall, översvämning), pandemi eller terrorattack.	Höga kostnader för att ställa om lokaler vid extraordinära händelser. Kan inte tillhandahålla ändamålsenliga lokaler.
15	Regionens mål för energieffektivisering uppnås ej.	Otillräckliga åtgärder kan leda till att bolaget inte uppnår miljömål gällande energi. Verksamhetsel utgör närmare hälften av energianvändningen i vårdlokaler.	Ökade kostnader och försämrad hållbarhet
12	Risk att planering av förvaltning och underhåll av fastigheterna inte har ett tillräckligt långsiktigt perspektiv.	Bristande medel och resurser innebär att det blir svårare att planera förvaltning och underhåll av fastigheterna ur ett långsiktigt perspektiv. Exempelvis genom att genomföra samordnade underhållsåtgärder på flera sjukhus samtidigt.	Högre kostnader för förvaltning och underhåll till följd av ökade akuta åtgärder istället för proaktivt arbete med förebyggande åtgärder.
12	Risk att leverantör bryter mot	Exempelvis leverantörer som har många	Samarbete med leverantörer som inte

	grundläggande rättigheter och principer, utnyttjar svart arbetskraft eller inte har ett strukturerat arbete mot korruption.	underleverantörer eller som verkar i branscher med låga löner eller att det finns en förhöjd risk att grundläggande rättigheter och principer inte efterlevs.	uppfyller och efterlever de grundläggande rättigheterna i Region Stockholms uppförandekod. Risk för bland annat arbetsplatsolyckor, att leverantören bryter mot grundläggande villkor/arbetsmiljökrav etc.
12	Försämrade kundnöjdhet	På grund av Covid-19 har inga kundnöjdhetsmätningar kunnat genomföras och vi vet därför inte om vidtagna åtgärder fått avsedd effekt.	Mål för kundnöjdhet uppnås ej.
12	Risk för oegentligheter	Medarbetare eller samarbetspartners agerar på ett oetiskt eller olagligt sätt. Exempelvis bedrägeri, ger eller tar muta. Agerar utifrån jäv eller intressekonflikt t ex vid olika former av beslut.	Skadar förtroendet för Locum och Region Stockholm. Kan leda till stora kostnader i form av skadestånd och ersättningskrav.
12	Bristfällig avtalsefterlevnad hos leverantörer.	Brister i processer och arbetssätt gör att vi inte följer upp att entreprenörer och leverantörer tillhandahåller leverans och tjänster i enlighet med avtal.	Locum och Region Stockholm får inte den leverans vi har betalat för. Locum är inte en professionell beställare och styr inte utvecklingen.
10	Otillräckligt IT-stöd.	Risk att bolaget inte har den infrastruktur eller de verktyg som behövs för att effektivt stödja nuvarande och framtida informationsbehov och arbetsprocesser. Exempelvis IT-system som inte på ett effektivt sätt underlättar medarbetarnas vardag.	Ökat resursbehov, påverkar arbetsmiljön negativt.

2.4.3 Försäkran

Anvisning

Nämnden/styrelsen ska försäkra sig om att den planen för intern kontroll genomförs och vid behov vidta åtgärder som säkerställer att den interna kontrollen är tillräcklig. Förvaltningschefen/bolagschefen ska regelbundet rapportera till nämnden om hur planen för intern kontroll genomförs, hur den interna kontrollen fungerar, samt föreslå åtgärder för att säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig. Brister i den interna kontrollen ska omedelbart rapporteras till nämnden/styrelsen. Vid misstanke om brott ska nämnden/styrelsen utan oskäligt dröjsmål vidta åtgärder och informera regionens ledning och regionrevisorerna.

Ange:

Nämnden/styrelsen har försäkrat sig om att man genom förvaltningschefen/bolagschefen vidtagit nödvändiga åtgärder för att uppnå en tillräcklig internkontroll inom verksamheten, i enlighet med riktlinjen för intern kontroll RS 2019-0866.

Kommentera om det finns anledning till att försäkran inte kan lämnas eller om det skett andra avsteg från att uppnå tillräcklig intern kontroll inom nämnden/bolaget.

Skriv i rutan till vänster genom att klicka i rutan.

Nämnden/styrelsen har försäkrat sig om att man genom förvaltningschefen/bolagschefen vidtagit nödvändiga åtgärder för att uppnå en tillräcklig internkontroll inom verksamheten, i enlighet med riktlinjen för intern kontroll RS 2019-0866.

2.5 Produktivitet

Anvisning

Kommentera och analysera produktivitetens utvecklingen. Beskriv hur verksamheten arbetar med förbättringar/effektiviseringar. Ge exempel på mått som följs upp regelbundet utifrån respektive verksamhet. Där så är tillämpligt, kommentera och analysera produktivitetens utvecklingen mellan föregående år och innevarande år.

Verksamheten följs upp mot ett stort antal mål inom olika områden, några specifika produktivetsmål finns dock inte framtagna. Under 2021 kommer arbetet fortsätta för att identifiera relevanta produktivetsmål samt fastställa mätetal och baseline.

3 Verksamhet

Anvisning

Här finns möjlighet att vid behov lägga till en kompletterande text.

3.1 Verksamhetsförändringar

Anvisning

Beskriv större verksamhetsförändringar och vilka effekter de har inom ert område.

Inga större verksamhetsförändringar har skett under 2020.

4 Ekonomi

Anvisning

Här finns möjlighet att vid behov lägga till en kompletterande text.

4.1 Resultat

Resultat*	Utfall	Budget	Budget avvik.	Förändr. utfall fg år
Försäljning av fastighetstjänster	244	268	-24	-7,9%
Förvaltningsarvode	121	122	-1	0,9%
Övriga intäkter	12	12	0	
Verksamhetens intäkter	377	402	-25	-2,8%
Personalkostnader inkl inhyrd personal	-295	-325	30	-4,4%
- varav inhyrd personal	-28	-26	-2	0,6%
Lokal- och fastighetskostnader	-23	-19	-4	13,5%
Övriga kostnader	-34	-38	4	4,6%
Verksamhetens kostnader	-352	-381	29	-2,6%
Avskrivningar	-3	-2	-1	-4,8%
Finansnetto	-10	-12	2	-75,6%
Justering pension mm.	0	0	0	
Resultat**	13,3	7	6,3	

* mkr

** Avser resultat före bokslutsdispositioner. I detta resultat ingår effekten av den förändrade diskonteringsräntan i pensionskulden.

Utfall i jämförelse med budget

Anvisning

Kommentera och analysera de viktigaste orsakerna till avvikelser i intäkter och kostnader mellan ackumulerat utfall och budget. Ange vilka faktorer som driver kostnader. Ange även eventuella jämförelsestörande poster samt reavinster och reaförluster. Ange utveckling/trend jämfört med tidigare år. Ange beloppet i siffror samt i procent för att få förståelse för storleken.

Beskriv även i förekommande fall hur merkostnader och förlorade intäkter samt erhållet bidrag för covid-19 har påverkat.

Beskriv arbetet med ett minskat användande av konsulter för annat än tillfälliga arbetsuppgifter eller specialistkompetens.

Förtydligande exempel:

Nämnd/bolag xx har enligt Budget 2020 ett fastställt resultatkrav som uppgår till 0 mkr och utfallet för året överstiger/understiger fastställt resultatkrav med -100 mkr. Utfallet överstiger/understiger fastställt resultatkrav med -90 miljoner kronor när merkostnader och förlorade intäkter kopplat till covid-19 på -10 mkr exkluderas. (gäller hälso- och sjukvårdsverksamheterna och kollektivtrafiken).

Locum har enligt budget 2020 ett fastställt resultatkrav som uppgår till 7 miljoner och utfallet för året överstiger fastställt resultatkrav med 6,3 miljoner kronor före bokslutsdispositioner.

- Försäljning av fastighetstjänster avviker från budget med 24 miljoner kronor, där anledningen är en lägre investeringstakt.
- Personalkostnader inklusive inhyrd personal har ett lägre utfall än budget med 30 miljoner kronor beroende på pensionsavgångar och personal som slutat med anledning av lägre investeringsram.
- Övriga kostnader understiger budget med 4 miljoner kronor med anledning av minskade kostnader för kommunikation och konsulter.
- Finansnettot överstiger budget med 2 miljoner kronor, vilket kommer av att pensionsskuldens beräkning från KPA inte är samma vid budgettillfället som vid utfall 2020.

Covid-19-effekt på utfall

Anvisning

Beskriv i korthet effekten av merkostnader och intäkter för covid-19 på utfallet för innevarande månad med utgångspunkt i rapportmallen för ökade kostnader kopplat till covid-19. Kommentera eventuella förändringar i jämförelse med föregående månads utfall avseende merkostnader och intäkter för covid-19.

- Övriga intäkter, ersättning från Skatteverket för sjuklöner april-juli.
- Ökad försäljning av fastighetstjänster där "covid-19 projekt" har tillkommit för att kunna säkerställa och möjliggöra en säker hantering av patienter vid regionens sjukvårdsfastigheter samt delaktighet i uppbyggnaden och avvecklingen av Älvsjö sjukhus.

4.1.1 Personalkostnader inklusive inhyrd personal

Personalkostnad inkl inhyrd personal*	Utfall	Budget	Budget avvik.	Förändr. utfall fg år
Summa personalkostnader	-267,1	-298,9	31,8	-4,8 %
Förändring sem- och löneskuld	-2	0	-2	
Lönekostnad	-179,4	-192,6	13,2	-2 %

Personalkostnad inkl inhyrd personal*	Utfall	Budget	Budget avvik.	Förändr. utfall fg år
- varav övertid	-1,6	-1	-0,6	45,5 %
- varav sjuklönekostnad	-3,5	0	-3,5	55,6 %
PO-pålägg	-78,7	-93,6	14,9	-10,5 %
Övriga personalkostnader	-7	-13	6	-24 %
Inhyrd personal	-28	-25,7	-2,3	0,6 %
Personalkostnad inkl inhyrd personal	-295,1	-324,6	29,5	-4,4 %

* mkr

Utfall i jämförelse med budget

Anvisning

Kommentera och analysera de viktigaste orsakerna till avvikelser mellan ackumulerat utfall och periodiserad budget. Förklara utvecklingen kopplad till volymförändring, löneutveckling och påverkan av verksamhetsförändringar.

Kommentera och analysera kostnaderna för inhyrd personal. Ange vilken personalkategori som avses och inom vilken verksamhet som inhyrningen sker.

Beskriv arbetet med att bli oberoende av inhyrd personal i den dagliga driften av verksamheterna.

Locum har haft en del pensionsavgångar och personal som sökt nya utmaningar på annat håll under året. En del av dessa vakanser som då uppstår har inte ersättningsrekryteras då läget gällande investeringsprojekten och möjligheten att bedriva projekt på sjukhusen som en följd av covid-19 starkt påverkat 2020.

Inhyrd personal är fortsatt hög då det finns olika former av vakanser föräldraledighet, korttidssjukskrivningar samt att det fortsatt finns förvaltningsobjekt som planeras för en försäljning och där det då finns en önskan om flexibilitet gällande personal som förvaltar fastigheten.

4.2 Åtgärdsprogram för ett resultat i balans

Anvisning

Fyll i eller kopiera in planerade åtgärder.

Åtgärd (mkr)	Kommentar	Utfall	Budget 2020	Budget 2021

Åtgärd	Kommentar	Utfall	Budget	Budget
Summa				

Anvisning

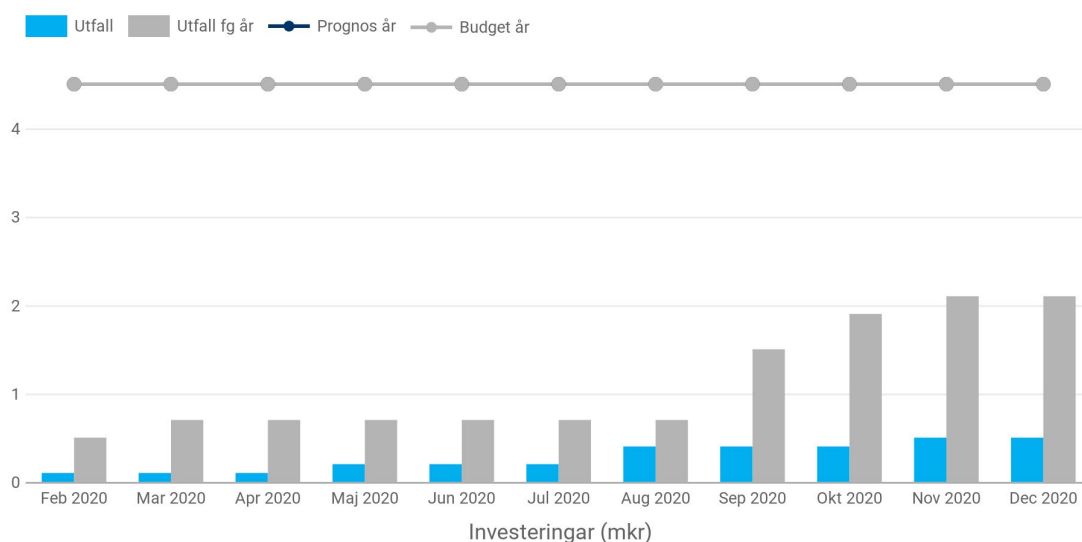
Kommentera och analysera, i förekommande fall, det ackumulerade utfallet avseende åtgärdsprogram för ett resultat i balans.

Åtgärdsprogram återrapporteras av nämnd/bolag som rapporterar en årsprognos som understiger det av fullmäktige beslutade resultatkravet alternativt har en årsbudget som förutsätter att specifika åtgärder genomförs med önskad effekt.

4.3 Investeringar

Anvisning

Kommentera övergripande väsentliga händelser inklusive avvikelser med väsentlig påverkan.

Utgift i jämförelse med budget

Anvisning

Kommentera och analysera ackumulerad investeringsutgift baserad på innevarande års upparbetningsgrad i förhållande till årets investeringsbudget. Ange orsaker och konsekvenser.

Utfallet avser investeringar i IT och kontorsinventarier.

4.3.1 Ny- och ersättningsinvesteringar

Anvisning

Fyll i eller kopiera in nämnden/bolagets samtliga investeringar redovisade utifrån ny- respektive ersättningsinvesteringar.

Investeringar (Mkr)	Utgift 2020	Budget 2020	Budget avvik.	Upparb grad (%)
Nyinvesteringar				
Ersättningsinvesteringar	0,5	4,5	4	11,1
Totalt investeringar	0,5	4,5	4	

Anvisning

Här finns möjlighet att vid behov lägga till en kompletterande text.

IT utrustning och kontorsinventarier ersätts löpande vartefter behov uppstår.

4.4 Balansräkning

Balansräkning*	Utfall	Utfall fg år	Förändr .
Anläggningstillgångar	5	7	-2
Omsättningstillgångar	471	444	27
- varav kassa och bank	393	369	23
SUMMA TILLGÅNGAR	476	451	25
Eget kapital	131	132	-1
Avsättningar	276	286	-9
Skulder	69	34	35
- varav långfristiga skulder	4	4	0
- varav kortfristiga skulder	65	30	35
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL	476	451	25

* mkr

Anvisning

Förklara större förändringar av balansräkningens poster och orsaker till förändringarna.

Omsättningstillgångarna ökar med 25 miljoner kronor till följd av att kassa och bank ökat med 23 miljoner kronor, samtidigt har anläggningstillgångarna minskat med 2 miljoner kronor.

Förändringen i eget kapital består av årets resultat. Avsättning till pensionsskulden har minskat med 9 miljoner kronor enligt beräkning från KPA. Skulderna har ökat med 35 miljoner bland annat årets koncernbidrag på 14 miljoner kronor till LISAB som regleras först 2021, leverantörsskulderna har ökat med ca 4 miljoner kronor.

4.5 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys	2020-12-31
Mkr	
Den löpande verksamheten	
Kassaflöde från den löpande verksamheten	9,9
Investeringsverksamheten	
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-0,5
Finansieringsverksamheten	
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	13,9
Årets kassaflöde	23,3

Anvisning

Kommentera upprättad kassaflödesanalys och större likviditetspåverkande poster under året.

- Den löpande verksamheten, största förändringen avser avsättningar till pensionen som påverkar med 9 mkr.
- Investeringsverksamheten, investeringar i IT- och kontorsinventarier om 0,5 mkr.
- Finansieringsverksamheten erhållandet av koncernbidrag för 2019 om 13,9 mkr.

5 Personal

Anvisning

Ge en kortfattad beskrivning av väsentliga personalhändelser. Beskriv effekten av och de viktigaste lärdomarna som dragits, med anledning av covid-19, inom personalområdet, exempelvis hur arbetssätten har förändrats och hur digitaliseringen har utvecklats.

5.1 Attraktiv arbetsgivare

Anvisning

- Beskriv vilka åtgärder som har vidtagits för att minska personalomsättningen.
- Beskriv vilka aktiviteter som har skett under året för att förstärka och utveckla ledarskapet samt för att stötta linjecheferna i sitt chef- och ledarskap.
- Beskriv arbetet för att åstadkomma en ökad lönespridning och en differentiering av löneökningar.

Fastighets- och byggbranschen har de senaste åren upplevt stor konkurrens om kompetenser och resurser. Detta ställer höga krav på arbetsgivare för att kunna attrahera nya medarbetare och för att engagera och vidareutveckla befintlig personal. Locum arbetar därför fortsatt aktivt med sitt arbetsgivarvarumärke. Det har till exempel inneburit aktiviteter för att tydliggöra det samhällsviktiga uppdraget genom att producera filmer och informationsartiklar som frekvent uppdateras och en allt tydligare närvaro på sociala medier. Utifrån rådande pandemi har flera av årets planerade aktiviteter för att höja engagemang och intern stolthet, internt såväl som externt, fått en lite annan form eller fått skjutas på framtiden. Locum genomförde sin första helt digitala och interaktiva Locumdag i form av en studiosänd konferens för samtliga medarbetare i november. Temat för konferensen var arbetsglädje, sammanfattning av årets insatser, och självledarskap. En hög grad av interaktivitet under dagen samt utvärderingen visade att konferensen var mycket uppskattad.

Under 2019 förtydligades våra lönekriterier, vilket ytterligare höjt kvalitén på vår process för löneöversyn. Inför löneöversynen under 2020 utbildades samtliga chefer i verksamhetsutvecklande lönesättning. Locums lönestrategi stödjer en relevant lönespridning och differentiering.

Locums chefsutvecklingsinitiativ utgår från regionens riktlinjer för chefsförsörjning och syftar bland annat till att stärka chefernas kommunikativa förmåga, stötta och utveckla deras värdegrundsbaserade ledarskap samt säkerställa att de arbetar mål- och resultatriktat. Under det gångna året har regionens satsning på första linjens chefer

tagit sig uttryck i form av externa föreläsare som utbildat och inspirerat Locums chefer vad gäller digitalt ledarskap och digitala möten. En utbildning i arbetsrätt för samtliga chefer har även genomförts under året.

Nyanställda chefer får en chefsintroduktion som förtydligar Region Stockholms värdegrund och knyter ihop den med Locums organisation och processer.

Locums chefshandledning har fortsatt under året. Inom ramen för detta träffas alla chefer i mindre grupper för att diskutera olika dilemman och utmaningar. Under året har detta upplägg kommit att bli helt digitalt. Tillfällena har gett cheferna viktig tid för reflektion över det gångna årets utmaningar med pandemihantering och omställning till mer digitala arbetssätt samt att leda på distans.

5.2 Strategisk kompetensförsörjning

Anvisning

- Beskriv bemanningsläget och eventuella svårigheter att rekrytera viss kompetens, yrkesgrupp eller specialitet samt vilka åtgärder som vidtagits för att hantera eventuellt kompetensbrist.
- Ange om det har förelegat någon risk för övertalighet och hur det i så fall har hanterats.
- Beskriv vilka åtgärder som har vidtagits för att utveckla och förbättra arbetsorganisation och arbetssätt, till exempel genom uppgiftsväxling och genom att se över personalmixen.
- Beskriv vilket arbete som har skett för att införa och använda Region Stockholms kompetensplaneringsmodell - KOLL

Hälso-och sjukvården

- Beskriv vilket arbete som har skett för att införa de regiongemensamma kompetensstegen.
- Ange hur många sjuksköterskor som under året har påbörjat en barnmorskeutbildning respektive en specialistssjuksköterskeutbildning och inom vilka inriktningar.
- Ange hur många och inom vilka inriktningar undersköterskor, skötare och barnsköterskor har gått specialistutbildning och andra kompetenshöjande insatser.

Locums personalomsättning har under året ökat med ett antal pensionsavgångar samt att flera av de stora strategiska projekten går mot slutförande och projektföljens omfattning minskar. Locums allt starkare arbetsgivarvarumärke har visat sig vid de tjänster som varit ute under året. Vi har fått ett stort antal ansökningar från mycket kvalificerade kandidater.

Locum arbetar sedan flera år utifrån Region Stockholms modell för

kompetensplanering – KOLL. Modellen, tillsammans med IT-stödet ProCompetence, erbjuder ett effektivt verktyg för att få en överblick av den befintliga kompetensen i verksamheten och vilken kompetens som behövs utifrån verksamhetens mål och uppdrag. Målet med detta är att öka förmågan till strategisk planering, skapa enhetligt arbetssätt i ledarskapet och öka nätverkandet i syfte att skapa *Ett Locum*. Locum vill stimulera till karriärutveckling genom att visa på möjliga vägar inom kompetensområdet eller genom rörlighet inom Locum.

HR är sammankallande i ett övergripande utbildningsråd där man tillsammans med verksamhetsrepresentanter kontinuerligt träffas för att sammanställa behov och planera utbildningsinsatser som berör ett flertal medarbetare och/eller anses vara av strategisk betydelse för företaget. För att erbjuda en attraktiv och utvecklande miljö för befintliga och framtida medarbetare är kompetensutveckling och kunskapsöverföring av strategisk betydelse. Det finns tydliga rollbeskrivningar med kompetenser kopplade till både sakkunskap och affärs mål.

Locums utvecklingsresa handlar om ständig utveckling i vardagen, ett agilt arbetssätt som innebär att våga testa, genom att ständigt ta små steg framåt, mod att våga prova nya sätt att arbeta och samverka och att nyfiket utnyttja de möjligheter som innovationer och digitalisering kan ge oss.

Målet med utvecklingsresan är att ännu tydligare bli *Ett Locum* där olika delar samverkar, och där kunderna får maximal nytta av alla medarbetarnas kompetenser. Locum ska vara ett bolag som snabbt och smidigt kan ställa om och ta tillvara på teknisk och digital utveckling för att ge kunder och ägare det bästa, samt naturligtvis vara en attraktiv plats att utvecklas på. Det innebär att pröva nya sätt att arbeta med både större frihet och ansvar för enskild medarbetare och chef. Självledarskap är en central del i utvecklingsresan och det är något som Locum visat prov på under det gångna året i arbetet med att ställa om till att hantera olika pandemiinsatser i stort som smått.

Den 16 mars 2020 lanserade vi en ny organisation, samtidigt som coronapandemin tog ett tydligt grepp om vårt samhälle. Den nya organisationen svarar upp mot våra nuvarande behov och framtida utmaningar genom att sätta ett ökat fokus på vår kärnverksamhet, fastighetsförvaltning.

5.3 Systematiskt arbetsmiljöarbete

Anvisning

- Ange på vilket sätt nämnden/bolaget har följt upp den psykosociala arbetsmiljön, då den regionövergripande medarbetaruppföljningen endast genomfördes delvis 2020.
- Redogör för om nämnden/bolaget har skriftlig fördelning av arbetsmiljöuppgifter.

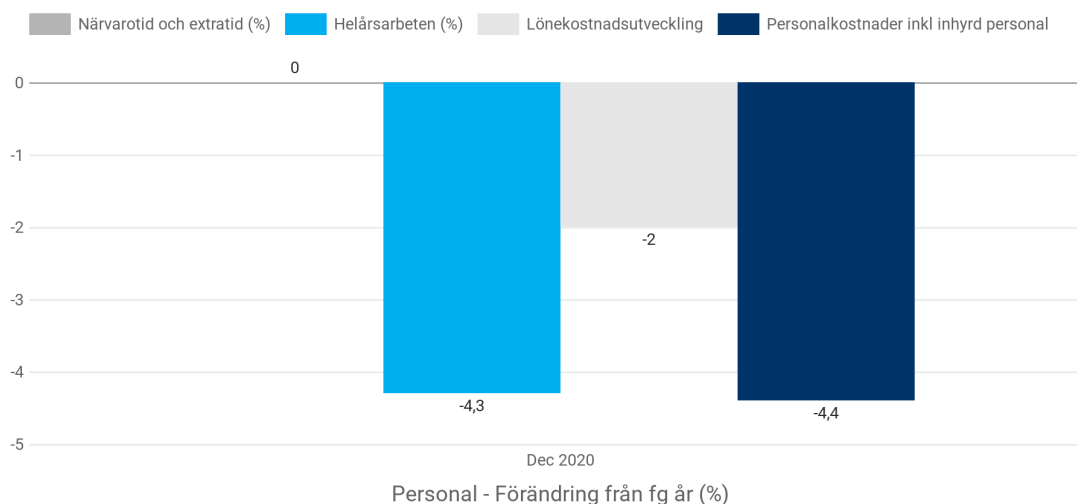
- Beskriv hur nämnden/bolaget genom skyddskommittéer arbetat med utveckling och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- Ange vilka särskilda åtgärder som har vidtagits utifrån de åtgärdsplaner som fastställts i nämndens/bolagets skyddskommitté.
- Ange vilka kunskapshöjande insatser som har gjorts för chefer för att stärka kompetens inom arbetsmiljöområdet och kunskapen om arbetsmiljöansvaret.
- Beskriv hur arbetet har bedrivits för att systematiskt och aktivt förebygga och motverka all form av diskriminering och kränkande särbehandling.
- Beskriv arbetet med att utveckla det organisatoriska och sociala arbetsmiljöarbetet med stöd av resultatet från Region Stockholms medarbetaruppföljning 2019 och de handlingsplaner som togs fram för 2020.
- Beskriv hur det hälsofrämjande arbetet har vidareutvecklats med inriktning på att främja hälsa och förebygga arbetsrelaterad ohälsa och minska sjukfrånvaro.
- Ange vilka insatser som har genomförts för att förbygga uppkomsten av psykisk ohälsa.
- Beskriv särskilt vilka åtgärder som har genomförts för att öka frisktalet och minska sjukfrånvaron. Kommentera även utvecklingen ur ett genusperspektiv. Frisktal avser andelen anställda med noll eller högst fem sjukdagar per år.
- Redogör för hur hälso- och sjukvårdens nämnder/bolag samt trafiknämnden har arbetat med att minska andelen medarbetare som utsätts för hot och våld i arbetet och för öka tryggheten bland medarbetarna.

Mot bakgrund av pandemin genomfördes inte regionens årliga medarbetarundersökning. Istället genomfördes en HME-mätning (**Hållbart medarbetarengagemang**) på nio frågor, som tar fasta på Engagemang, Ledning och Styrning. I mätningen uppvisade Locum mycket höga ledningsindex, även styrning och engagemang ligger på höga nivåer. Under året har det systematiska arbetsmiljöarbetet fortsatt i syfte att ytterligare förbättra arbetsmiljö och minska sjukfrånvaron.

- Säkerställande av systematiskt arbetsmiljöarbete med hjälp av ett APT-hjul med tillägg av SAM (systematiskt arbetsmiljö arbete)-områden.
- En årsplanering för det systematiska arbetsmiljöarbetet har vidareutvecklats i samverkan med Locums skyddsombud. Skyddsronder på huvudkontor och lokal/projektkontor genomförs en gång/år eller vid behov
- Frågor som rör hot och våld, diskriminering, kränkningar, trakasserier, jämställdhet, jämlikhet och mångfald tas upp i APT-hjulet och i uppföljande diskussioner av tempmätningens verktygets utfall. Till chefernas hjälp finns diskussionsfrågor och normspel.
- HR medverkar i alla rehabiliteringsärenden som stöd och rådgivare till chef.

- Fokus på att få chefer att uppmärksamma tidiga signaler på ohälsa, upprätta handlingsplaner och genomföra åtgärder för att undvika långvarig sjukskrivning.
- Det chefsforum som infördes 2017 under HR:s ledning fortsätter och ger utrymme för att diskutera alla typer av personalfrågor, arbetsmiljö och möjlighet att säkerställa kunskap hos chefer om tidiga signaler, arbetsbelastning och balans mellan krav och resurser. Utvärderingar visar på fortsatt mycket hög upplevd nytta bland cheferna.
- Uppföljning av antal rehabiliteringsfall, status och kostnader levereras månadsvis till ledningsgruppen, uppföljning av handlingsplaner efter skyddsronder görs två gånger/år.
- Locum har arbetat med förebyggande insatser som t ex ergonomi, läkarvård och samtalsstöd.

5.4 Helårsarbeten

Helårsarbeten	Utfall	Budget	Budget avvik.	Förändr. utfall fg år
Personal - Helårsarbeten	286	305	-19	-4,3%

Utfall helårsarbeten i jämförelse med budget

Anvisning

Kommentera och analysera de viktigaste orsakerna till avvikelser mellan ackumulerat utfall och periodiserad budget vad gäller helårsarbeten och kostnadsutveckling.

Utfallet för helårsarbeten för perioden är 286, jämfört med budgeterade 305. Avvikelsen förklaras med minskat resursbehov i linje med Locums lägre projektvolym och ett antal genomförda samt planerade fastighetsförsäljningar.

5.5 Sjukfrånvaro

Procentuell sjukfrånvaro	Utfall	Utfall fg år	Förändr.
Procentuell sjukfrånvaro totalt	4,3	2,9	
- varav kvinnor	6,1	3,9	
- varav män	2,6	2,0	

Anvisning

Kommentera och analysera sjukfrånvarons utveckling totalt och ur ett genusperspektiv. Kommentera och analysera eventuell avvikelse mot budgeterad sjukfrånvaro. Sjukfrånvaro redovisas i enlighet med SKL:s definition.

Årets sjukfrånvaro ska ses mot bakgrund av det gångna årets pandemi och tillhörande rekommendationer. Locum har fortsatt arbetet med tidiga insatser vid signaler på ohälsa, uppföljning av korttidsfrånvaro och stöd från HR i alla rehabiliteringar. Under september 2020 infördes ett tempmättningsverktyg för att kontinuerligt mäta mående och engagemang i organisationen. Här möjliggörs att fånga upp tidiga indikationer på ohälsa.

6 Digitalisering

6.1 Pandemins effekt på digitalisering

Anvisning

Beskriv pandemins effekter på er organisations digitalisering och vilka lärdomar ni har dragit. Redogör kort för framgångsfaktorer och utmaningar.

Locum har som många tvingats att jobba mer i digitala verktyg än tidigare. Microsoft Teams var under diskussion hos ledningsgruppen i början på året men infördes omedelbart när pandemin tog fart i mars.

En lärdom och framgångsfaktor som identifierats är att inte vänta in och göra saker för storskaligt utan börja smått och skala upp efterhand. På det viset har Locum blivit mer agilt men även fått in ett "förändringstänk" hos alla medarbetare. Locum försöker jobba efter mottot "ställ om istället för in" vilket gör att man blir mer förlåtande om något går fel och att det inte behöver finnas fulländade lösningar från början utan de kan finjusteras efterhand.

Det som har varit den största utmaningen är att genomföra utbildningar av olika nya applikationer på distans, samt att få in ett nytänk hos medarbetare där man vågar testa saker utan att man har allt på plats.

6.2 Digital kompetens

Anvisning

En aktuell och uppdaterad kompetens är grunden för att driva och realisera nyttorna av digitaliseringen. Varje verksamhet i Region Stockholm ska sträva efter att ge sina medarbetare förutsättningar att förstå och förhålla sig till digitalisering.

Beskriv kortfattat de kompetenshöjande initiativ inom området digital kompetens som ni genomfört under året. Beskriv även vilka målgrupperna för insatserna har varit.

Under året har det genomförts olika initiativ för att höja den digitala kompetensen inom Locum. Det märktes tidigt att det behövdes göra något för att fånga upp frågor rörande Teams och de närliggande applikationerna, vilket utmynnade i ett antal digitala "öppna hus" seminarier. Dessa seminarier hade alltid ett tema som diskuterades och utbildades inom och de spelades dessutom in för att kunna ses flera gånger och av de som inte var närvarande.

Utöver detta genomförde även ett antal digitala drop-in möten under våren och hösten. Under en timme fanns flera personer ifrån IT & Digitalisering till förfogande för att svara på frågor som medarbetarna inom Locum hade.

6.3 Digital tillgänglighet

Anvisning

Lagen om tillgänglighet till digital offentlig service har trätt i kraft. Kraven på tillgänglighet i lagen börjar gälla vid olika tidpunkter beroende på om det är en befintlig eller ny webbplats eller om det rör sig om en mobil applikation. För nya webbplatser trädde bestämmelserna i kraft 23 september 2019. För befintliga webbplatser var sista datum 23 september 2020. Mobila applikationer måste leva upp till kraven om tillgänglighet senast den 23 juni 2021.

Beskriv status avseende befintliga webbplatser.

Har ni publicerat en tillgänglighetsredogörelse på era webbplatser?

Finns det en plan för hur mobila applikationer ska leva upp till lagkraven senast 23 juni 2021?

Inom detta område har Locum gjort ett antal åtgärder och arbetar ständigt med att uppfylla regelverket. Locums redaktörer arbetar med att sätta alternativtexter på bilder samt att se till att dokumenten är anpassade. I gränslandet mellan teknik och innehåll så har Locum installerat ett nytt verktyg för sajtanalys. Detta verktyg scannar vår webbsida och ger oss en poäng på hur väl vi uppfyller kraven. Verkttyget ger också förslag på konkreta förbättringsåtgärder. En tillgänglighetsredogörelse finns publicerad på Locums hemsida.

7 Pågående rättsprocesser (tvister)

Anvisning

Lämna erforderliga uppgifter om aktuella rättsprocesser (tvister). Se anvisningarna för vidare information om uppgifter som i förekommande fall ska lämnas.

Locum AB har inga pågående tvister att redovisa.

8 Ledningens åtgärder

Anvisning

Beskriv de åtgärder som ledningen vidtagit till följd av eventuella problemområden och effekterna av dessa åtgärder. Beskriv även eventuella åtgärder som ledningen har för avsikt att genomföra.

Erfarenhetsåterföring med anledning av covid-19 pandemin

Rapporten som summerar Locums erfarenheter från vårens arbete med pandemin är nu framtagen och publicerad. Ett av ledningens utvecklingsområden för 2021 kommer att vara att inarbeta erfarenheterna i det löpande arbetet.

9 Övrigt

Anvisning

"Samma redovisningsprinciper har använts som i den senaste årsrapporten."

Om byte har gjorts ska den nya redovisningsprincipen tillämpas i verksamhetsberättelsen och beskrivas i avsnittet.

Ange eventuell övrig information av intresse.

Samma redovisningsprinciper har använts som i den senaste verksamhetsberättelsen.

10 Förväntad utveckling 2021

Anvisning

Redovisa händelser som är av väsentlig betydelse och som påverkar den framtida utvecklingen.

I regionens budget 2021 görs tydliga prioriteringar för en starkare Stockholmsregion och för att nå Region Stockholms vision om att vara attraktiv, hållbar och växande region med frihet för invånarna att själva utforma sina liv och fatta avgörande beslut.

Under 2021-2022 kommer Locum fortsätta att arbeta med att vidareutveckla fastigheterna i syfte att öka driftsäkerheten i fastigheterna, säkra samarbetet och kommunikationen med kunderna för att skapa ändamålsenliga vårdlokaler.

Flertalet av de strategiska fastighets- och utrustningsprojekten har avslutats och den kliniska verksamheten inletts. Det innebär att en stor volym byggnadsyta tillförts förvaltningen. Samtidigt fortsätter arbetet med det något eftersatta underhållet som blivit följd av att resurser och prioritering lagts på de stora strategiska investeringsprojekten under senare år.

Det påbörjade arbetet med innovationer och hur Locum mer kan nyttja den tekniska utvecklingen för att skapa möjlighet för att jobba smartare kommer att fortsätta. Det finns ett ökat behov i regionen att optimera lokalutnyttjandet på respektive sjukvårdsområde och här kommer innovationssprinten som genomfördes 2019 att kunna hitta ett smart sätt att få underlag för detta.

Ökad nytta av innovation och digitalisering är en av tre strategier som Locum har för att bidra till Region Stockholms mål. De andra två är Ökade värden för vården med driftsäkra fastigheter samt Utvecklande chef- och medarbetarskap.

Locums utvecklingsresa för att nå målbilden "Det ledande fastighetsbolaget" fortsätter parallellt med det systematiska arbetet med att öka kostnadseffektiviteten och kundnöjdheten.

Under 2021 kommer ledningen för Locum fortsatt att ha fokus på utvecklingsområdena Uppföljning och analys, Inköp och Upphandling, Investeringar- rutiner och processer, Investeringar- underhåll och Locums utvecklingsresa. Utöver det tillkommer arbetet med uppdragen från regionfullmäktige avseende effektivare administration och implementering av åtgärder utifrån erfarenheter från pandemin.

Utvecklingen av pandemin som sannolikt fortsätter under 2021 kan emellertid kräva omprioriteringar av planerad verksamhet.

11 Nämnd-/styrelsebehandling

Anvisning

"Verksamhetsberättelsen för 2020 är **behandlad/behandlas** i **x-nämnden/xstyrelse** den **XX månad** 2021."

Verksamhetsberättelsen per december 2020 behandlas i Locums AB:s styrelse den 25 februari 2021.

Enhet	Område	Månad	Specificerad merkostnad	Ack belopp (tkr)
Locum AB	Personalkostnader	Ack Decem	N/T	0

Enhet	Område	Månad	Specificerad merkostnad	Ack belopp (tkr)
Locum AB	Informationsinsatser	Ack Decem	Inga merkostnader	0

Enhet	Område	Månad	Specificerad merkostnad	Ack belopp (tkr)
Locum AB	Övriga kostnader	Ack Decem	Inga merkostnader	0

Enhet	Område	Månad	Specificerad minskad intäkt	Ack belopp (t) Ange intäkt från motpart:	
				inom Region	för Utomläns- och utlandspatienter
Locum AB	Minskade intäkter	Ack Decem	Inga merkostnader	0	Stockholm

Enhet	Område	Månad	Specificerad ökad intäkt	Ack belopp (t) Ange intäkt från motpart:	
				inom Region Stockholm	för Utomläns- och utlandspatienter
				1 220	
Locum AB	Ökade intäkter	Ack Decen	Ersättning från Skatteverket, sjuklönekostnad april 2020	375	X
Locum AB	Ökade intäkter	Ack Decen	Ersättning från Skatteverket, sjuklönekostnad maj 2020	369	X
Locum AB	Ökade intäkter	Ack Decen	Ersättning från Skatteverket, sjuklönekostnad juni 2020	206	x
Locum AB	Ökade intäkter	Ack Decen	Ersättning från Skatteverket, sjuklönekostnad juli 2020	270	x

Enhet	Område	Månad	Specificerad investeringsutgift	Ack belopp (t/Ekonomisk avskrivningstid 0 i antal år
Locum AB	Investeringsutgift	Ack Decer	Inga merkostnader	

Bilaga 3: Investeringar i fastigheter och service 2020-2029

Mkr	Dnr	Status	Utfall 2020	Prognos 2020	Budget 2020	Avvikelse 2020	Avvikelse 2020 (%)	Upparbet- ningsgrad 2020 (%)	Total ack. utfall	Total prognos	Total budget	Avvikelse total	Avvikelse total (%)	Total upp- arbetnings- grad (%)	Färdig- ställande (år)
6. Locum AB															
6.1 Nya objekt															
Ospecifierade objekt < 100 mkr															
Nyinvesteringar															
Ersättningsinvesteringar			0,5	4,5	4,5	0,0	0,0%	11,1%	0,4	4,5	4,5	0,0	0,0%	8,9%	
Summa Locum AB			0,5	4,5	4,5	0,0	0,0%	11,1%	0,4	4,5	4,5	0,0	0,0%	8,9%	

Definitioner PA-statistik

Antal anställda	Antal månadsanställda, hel-och deltid, med unika personnummer
Antal timanställda	Antal timanställda med unika personnummer
Obligatorisk sjukfrånvaroredovisning	Anställningens avtalade tid exkl frånvaro, dock ingår inte frånvaroorsaker som ej har ekonomiska värden, som till exempel tjänstledighet utan lön, i enlighet med SKL:s definition. Den obligatoriska sjukfrånvaroredovisningen inkluderar tidsbegränsad sjukersättning och timanställda.
Sjukfrånvarodagar	Kalenderdag x omfattning; baserat på urvalet av antal anställda
Sjuktillfällen	Frånvaro från arbetet på grund av sjukdom
Andel sjuktillfällen	Sjukskrivningsperioder efter antal dagar per tillfällen. Antalet sjukfrånvarotillfällen inom respektive sjukfrånvarointervall i förhållande till totala antalet sjukfrånvarotillfällen.

Locum AB

Obligatorisk sjukfrånvaroredovisning 1/1-31/12 2020

	Fyll i värde här	
Total sjukfrånvarotid	24466	4,32
Sammanlagd ordinarie arbetstid	566903	
Summa tid med långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer)	11324	46,28 %
Total sjukfrånvarotid	24466	
Summa sjukfrånvarotid för kvinnor	16978	6,15 %
Sammanlagd ordinarie arbetstid för kvinnor	276267	
Summa sjukfrånvarotid för män	7488	2,58 %
Sammanlagd ordinarie arbetstid för män	290636	
Summa sjukfrånvarotid i åldersgruppen 29 år eller yngre	133	0,71 %
Sammanlagd ordinarie arbetstid i åldersgruppen 29 år eller yngre	18846	
Summa sjukfrånvarotid i åldersgruppen 30-49 år	12013	4,02 %
Sammanlagd ordinarie arbetstid i åldersgruppen 30-49 år	298719	
Summa sjukfrånvarotid i åldersgruppen 50 år eller äldre	12320	4,94 %
Sammanlagd ordinarie arbetstid i åldersgruppen 50 år eller äldre	249338	

Locum AB

Sjukfrånvaron i genomsnitt (exkl fd sjukbidrag) för period 1/1 - 31/12 2020

Fyll i värden i de vita cellerna

1/1-31/12 2020	Kvinnor	Genomsnittligt antal sjukdagar för kvinnor	Män	Genomsnittligt antal sjukdagar för män	Totalt	Genomsnittligt antal sjukdagar per anställd
Antal sjukdagar för	3125,45	22,33	1379,08	9,42	4504,53	15,73
Antal anställda	139,99		146,42		286,41	

1/1-31/12 2019	Kvinnor	Genomsnittligt antal sjukdagar för kvinnor	Män	Genomsnittligt antal sjukdagar för män	Totalt	Genomsnittligt antal sjukdagar per anställd
Antal sjukdagar för	1936,22	13,41	1040,28	6,72	2976,50	9,95
Antal anställda	144,35		154,83		299,18	

Antal sjuktilfällena inom olika intervall - perioden 1/1 - 31/12 2020

Fyll i värden i de vita cellerna

Kvinnor			Män			Totalt		
		%			%			%
Antal sjuktilf. = <14 dgr för kvinnor	182	83,11	Antal sjuktilf. = <14 dgr för män	145	92,95	Antal sjuktilfällen =< 14 totalt	327	87,20
Totalt antal sjuktilfällen för kvinnor	219		Totalt antal sjuktilfällen för män	156		Totalt antal sjuktilfällen	375	
Sjuktilf. = 14,01-90,0 dgr, kvinnor	27	12,33	Sjuktilf. = 14,01-90,0 dgr, män =	8	5,13	Sjuktilf. 14,01-90,0 tot =	35	9,33
Totalt antal sjuktilfällen för kvinnor	219		Totalt antal sjuktilfällen för män	156		Totalt antal sjuktilfällen	375	
Sjuktilf. = > 90,01 dgr, kvinnor	10	4,57	Sjuktilf. = > 90,01 dgr, män	3	1,92	Sjuktilf. => 90,01dgr tot =	13	3,47
Totalt antal sjuktilfällen för kvinnor	219		Totalt antal sjuktilfällen för män	156		Totalt antal sjuktilfällen	375	

Övriga avsättningar, ansvarsförbindelser och tvister

Nämnd/Bolag **8300-Locum AB**

Period 2020-12-31

Belopp anges i kronor.

Legala Avsättningar

Avsättning avser ¹⁾	IB 2020	lanspråktaget under året	Återföring	Årets avsättning	UB	Tidpunkt då avsättning helt eller delvis skall återföras (ange år)	Upplysning om betydelsefulla antaganden som gjorts rörande framtida händelser som påverkat värderingen	Förväntad gottgörelse som har redovisats som tillgång ²⁾	Är avsättningen föremål för tvist (JA/NEJ)
N/a					0				
					0				
					0				
					0				
					0				
					0				
					0				
					0				
TOTALT	0	0	0	0	0			0	

¹⁾ Specifikation av varje enskilt förekommande avsättning och en förklaring till varför den uppkommit. Avsättningar för pensionsåtaganden inkluderas ej.

²⁾ Om del av eller hela det belopp som krävs för att reglera en avsättning förväntas bli ersatt av tredje part, ska en gottgörelse redovisas bara när det är så gott som säkert att denna kommer att erhållas om förpliktelsen regleras. Gottgörelsen ska redovisas som en tillgång i balansräkningen. Det belopp som redovisas för gottgörelsen får inte överstiga avsättningen.

Informella Avsättningar (endast bolagen)

Specificera typ av avsättning:	IB 2020	lanspråktaget under året	Återföring	Årets avsättning	UB	Är avsättningen föremål för tvist (JA/NEJ)
N/a					0	
					0	
					0	
					0	
					0	
					0	
					0	
					0	
TOTALT	0	0	0	0	0	

Ansvarsförbindelser

Specificera typ av ansvarsförbindelse	Belopp	Kommentar om osäkerheter beträffande beloppet eller tidpunkten för utbetalningar	Möjlighet att eventuell gottgörelse erhålls (belopp)	Är ansvarsförbindelsen föremål för tvist (JA/NEJ)
N/a				

Definitioner

Legal avsättning (legal förpliktelse)

En avsättning för en förpliktelse (åtagande) som härrör från ett kontrakt, lagstiftning eller annan laglig grund. (RKR Rek 9, BFNAR 2012:1)

Informell avsättning (informell förpliktelse)

En avsättning för en förpliktelse (åtagande) som härrör från ett företags handlande genom att företaget på grund av etablerad praxis, offentligt detaljerat, aktuellt uttalande har visat externa parter att företaget påtar sig vissa skyldigheter och därigenom har skapat en välgång om att det kommer att fullgöra sina skyldigheter. (BFNAR 2012:1)

TOTALT	0		0	

Skuld för avslutade tvister

Specificera skuld	Belopp
N/a	
TOTALT	0

Informella avsättningar finns inte i landsting och kommuner, avser endast bolag. Redovisas som ansvarsförbindelse i landstinget - se punkt c)

Ansvarsförbindelse

- a) en möjlig förpliktelse som härrör från inträffade händelser och vars förekomst kommer att bekräftas endast av att en eller flera osäkra framtida utbetalningar uteblir
- b) en befintlig förpliktelse som härrör från inträffade händelser men som inte redovisas som skuld eller avsättning eftersom någon av följande förhållanden råder:
- det är inte troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen,
  - förpliktelsens storlek kan inte beräknas med tillräcklig tillförlitlighet, eller
- c) en händelse som - på grund av etablerad praxis, offentliggjorda riktlinjer eller tillräckligt utförligt och aktuellt uttalande - har skapat en väntad utbetalning från parter att kommunen eller landstinget kommer att vidta åtgärder vilket kan komma att kräva ett utflöde av resurser, men som inte uppfyller denna rekommendation. (RKR Rek 9)

Skuld för avslutad tvist

Om en rättsprocess är avslutad (t ex ett mål som är förlorat i första instans) och inget överklagande är aktuellt, är det klart vilket belopp som ska redovisas. I de fall ett myndighetsbeslut inte överklagas.

Frågeformulär avseende uppföljning av regionens inköp och upphandlingar år 2020

Frågeformuläret syftar till att följa upp hur nämnder och bolag arbetat med inköp och upphandling utifrån regionens inköbspolicy. Årets formulär har uppdaterats och justerats i syfte att minska antalet frågor samt förenkla ifyllnaden. Frågor om t.ex. inköpsvolym och inköpskostnader kommer i år att inhämtas automatiskt.

För definitioner och underliggande viljeriktning och krav kopplat till nedanstående frågor, vänligen se inköspolicyn och riktlinjer för inköp.

Notera att samtliga monetära frågor avser belopp ex. moms.

Uppgiftslämnare och kontaktperson:

Resultatenhet	Kontaktperson	E-postadress	Telefonnummer
Locum AB	Jessica Midelf	Jessica.midelf@sll.se	08-123 173 78

1. Slutförda upphandlingar 2020

- 1.2** Ange antalet slutförda upphandlingar som ert bolag/nämnd har genomfört under 2020 över gränsen för direktupphandlingsvärdet. Ange även det totala upphandlingsvärdet.

Med upphandlingar avses upphandlingar som genomförts enligt LOU/LUF/LUK/LOV och slutförts under 2020 (dvs där avtal tecknats innevarande år).

Särskilj **lokala upphandlingar**: upphandlingar som genomförs för den egna nämnden/bolaget, **lokalt samordnade upphandlingar** (upphandlingar som genomförs för en eller flera nämnder/bolag) och **centralt samordnade upphandlingar** (som genomförs på uppdrag av regionfullmäktig för flera eller samtliga nämnder och bolag).

Avrop, beställningar och förnyade konkurrensutsättningar ska inte tas med.

Upphandlingar över direktupphandlingsgränsen		
Upphandling	Antal upphandlingar, totalt	Totalt upphandlingsvärde (Mkr)
Lokal upphandling	2	43
Lokalt samordnad upphandling		
Centralt samordnad upphandling		

- 1.3** Ange antalet slutförda direktupphandlingar och det totala upphandlingsvärdet för dessa.

Antal direktupphandlingar och upphandlingsvärde år 2020 över 100 000 kr		
Upphandling	Antal direktupphandlingar, totalt	Totalt direktupphandlingsvärde (Mkr)
Under gällande direktupphandlingsgräns	20	2,8
Över gällande direktupphandlingsgräns, med synnerliga skäl tex Covid-undantag	1	0,7

- 1.4** Beskriv hur ni arbetar för att motverka direktupphandlingar över direktupphandlingsgränsen: Vi har tydligt framtagna och kommunicerade rutiner för hur direktupphandlingar ska genomföras och att alla önskade direktupphandlingar över 10.000 kr ska passera vår upphandlingschef för bedömning innan de verkställs. Av beslutsordningen framgår även att det endast är upphandlingschefen som får besluta om dessa. Samtliga bedömda direktupphandlingar diarieförs separat och listas i en excel-översikt.

2. Konkurrens vid upphandlingar

- 2.1** Finns det områden/branscher där ni ser bristande konkurrens?
Svar: Inte inom de områden som avser upphandlingar för Locum ABs behov.

3. Hållbarhet

- 3.1** Har ni genomfört upphandlingar under 2020 där hållbarhet (social och miljömässig) inte har beaktats? Svar: Nej. Vi tar aktivt ställning i varje enskild upphandling om sådana krav ska ställas och i vilken omfattning beroende på vad som ska upphandlas. Generellt har vi arbetat in miljökrav i de riktlinjer som vi bilägger våra entreprenadupphandlingar i andra upphandlingar tar vi fram anpassade miljökrav om vi bedömer det nödvändigt. När det gäller social hållbarhet tar vi aktivt ställning till om exempelvis regionens uppförandekod bör ingå eller om särskilda kontraktsvillkor rörande arbetsrättsliga villkor ska eller bör ställas.

Om ja, ange varför:

4. Avtalsförvaltning och avtalsuppföljning

- 4.1** Ange antalet upphandlade avtal som nämnden/bolaget förvaltar per den sista december 2020. Med förvaltrade avtal avses avtal där den egna nämnden/bolaget är direkt avtalspart. Med förvaltrade avtal avses även avtal som tecknats enligt LOV.

Endast huvudavtal ska räknas med dvs inte eventuellt tillkommande tilläggsavtal.

Antal förvaltrade avtal	Antal
Avtal enligt LOU/LUF/LUK/LOV	ca 60

- 4.2** Genomför nämnden/bolaget uppföljning av de ingångna avtalen? Svar: Operativ uppföljning görs av beställaren, hållbarhetsavdelningen följer upp ställda miljökrav för de leveranser som sker. Uppföljningsansvaret är i dag decentraliserat ute i verksamheterna. En digital leverantörsbedömning finns för beställare att lämna sin omdömen kring en leverantörs prestationer inom respektive avtal. Dessa samlas i en databas som kan exporteras till excel.
- 4.3** Följer nämnden/bolaget upp effekten av de ingångna avtalen i relation till avtalens mål? Svar: Nej
- 4.4** Dokumenterar nämnden/bolaget uppföljning och utvärdering av ingångna avtal på ett systematiskt sätt? Svar: Se svar på fråga 4.2.

5. Organisation och bemanning

5.1 Här anges hur många genomsnittligt antal årsarbetare inkl. konsulter (ej personer) som arbetar med inköp. Om en medarbetare i sin tjänst till viss del har arbetsuppgifter i inköpsprocessen så uppskattar ni hur stor respektive del är. **De som avropar ute i verksamheten skall ej tas med här.**

Roll	Antal årsarbetare inkl. konsulter:
Inköpare (avropare/beställare)	0
Upphandlare	7
Inköpscontroller	0
Analytiker	0
Inköps/ upphandlingschef	1
Avtalsförvaltare	0
Systemförvaltare	0
Kategoriledare	0
Inköpsassistent	0
Övriga inköpsresurser	0

Kommentar: Ovan redovisade resurser delas med Locum AB och är anställda i Locum AB med arbetar på uppdrag av landstingsfastigheter.

5.2 Frågan besvaras endast av nämnder som arbetar med beställarverksamhet. Här anges hur många genomsnittligt antal årsarbetare inkl. konsulter (ej personer) som arbetar med inköp. Om en medarbetare i sin tjänst till viss del har arbetsuppgifter i inköpsprocessen uppskattar ni hur stor respektive del är.

Anser ni att ni på egen hand eller genom SF upphandling har tillräckliga resurser och kompetens för att genomföra myndighetens inköp i enlighet med inköspolicyn, lagar och andra styrande dokument?

Svar: Vi planerar för bättre verktyg avseende inköpskontroll och uppföljning men utöver det bedöms att det behövs ytterligare former av kompetenser (och resurser) för att bättre stödja hela inköpsprocessen såsom inköpscontroller och resurser för att hålla ihop centrala uppföljningsaktiviteter.

6. Arbetssätt i inköpsprocessen

6.1 Har ni en utsedd inköpsansvarig person enligt inköspolicyn?
Svar: Ja

6.2 Har ni upprättat en upphandlingsplan?

Svar: Ja

6.3 Har ni under 2020 genomfört några upphandlingar där ni t.ex. använt en ny metod, ett nytt affärsupplägg eller gjort en mer innovationsvänlig upphandling? Svar: Nej

7. Överprövningar

7.1 Ange antal överprövade upphandlingar med lagakraftvunna domar under 2020 samt hur många av dem som nämnden/bolaget har vunnit.

Antal överprövningar 2020	Antal vunna
0	0

8. Övrigt

8.1 Är det något övrigt kring inköpsarbetet 2020 som ni vill lyfta fram.
Svar: Vi har under året påbörjat ett fördjupningsprojekt med syfte att utveckla de interna rutinerna för inköpsstrategier och uppföljning av inköp. Vi har även tagit fram och genomfört en intern utbildning (3 timmar) med tillhörande kunskapstest för att utbilda samtliga anställda till Professionella Offentliga Beställare. Denna utbildning har beslutats att vara obligatorisk för alla anställda och utbildningstillfällen kommer att fortsätta hållas under 2021 till dess att samtliga anställda har genomgått den.

Locum AB

Särskild bolagsredovisning

ÅR 2020

Innehållsförteckning

1	Styrelsen	3
1.1	Val av ledamöter, revisorer och arvodering	3
1.2	Styrelsesammansättning samt övriga befattningshavare	3
1.2.1	Styrelsens sammansättning	3
1.2.2	VD och övriga befattningshavare	3
1.2.3	Revisorer	4
1.3	Styrelsens arbete under kalenderåret	4
1.3.1	Arbetsordning och VD-instruktion	4
1.3.2	Styrelsens arbete	5
1.3.3	Frågor av särskild vikt	6
1.3.4	Utvärderingar	6
1.3.5	Intressekonflikter	6
2	Efterlevnad av styrande direktiv	7
2.1	Efterlevnad av det fastställda kommunala ändamålet	7
2.2	Efterlevnad av de kommunala befogenheterna	8
2.3	Efterlevnad av ägardirektiv	8
2.4	Efterlevnad av regionövergripande styrande dokument	12
3	Intern kontroll	15
3.1	Styr- och kontrollmiljöer	15
3.2	Riskbedömning, åtgärder och kontrollaktiviteter	15
3.3	Övervakning	19
3.4	Försäkran om internkontroll	19
4	Regionrevisorernas samlade bedömning	20
5	Behandling av Särskild bolagsredovisning	21

1 Styrelsen

Bolaget är ett regionägt bolag. Bolagsstyrningen utgår från den svenska aktiebolagslagen, kommunallagen och tillämplig speciallagstiftning samt de mål och direktiv som Region Stockholm lämnat såsom budget samt, generella och specifika ägardirektiv. Denna rapportering från styrelsen är underlag för regionstyrelsens uppsikt.

Regionstyrelsen ska årligen särskilt pröva om bolagets verksamhet är förenlig med det kommunala ändamålet och inom bolagets befogenheter. Denna rapport utgör underlag till prövningen.

1.1 Val av ledamöter, revisorer och arvodering

Regionfullmäktige utser årligen styrelser efter beredning. Regionfullmäktige utser även revisorer. Val av ledamöter, ordförande och revisorer anmäls därefter i förekommande fall på bolagets stämma. Beslut om arvodering fattas av regionfullmäktige.

1.2 Styrelsesammansättning samt övriga befattningshavare

1.2.1 Styrelsens sammansättning

Styrelsen för Locum bestod 2020 av elva (11) ordinarie ledamöter, elva (11) suppleanter samt två (2) arbetstagarrepresentanter med suppleanter. Närvaro framgår av tabellen nedan. I genomsnitt närvarade 22 av 26 personer vid ett möte. Närvaron utan arbetstagarrepresentanter är i snitt 19 av 22 personer. Sekreterare vid samtliga möten har varit bolagsjurist Charlotte Viksten.

Styrelsen - Närvaro 2020				30-jan	20-feb	26-mar	01-apr	23-apr	28-maj	11-jun	27-aug	24-sep	22-okt	26-nov	17-dec	Närvaro
Charlotte	Broberg	M	Ordförande	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	12/12
Jonatan	Hedin	KD	1:e vice ordförande	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	12/12
Rolf	Lindell	S	2:e vice ordförande	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	12/12
Johan	Skog	M	Ledamot	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	12/12
Daniel	Suneson	C	Ledamot	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	12/12
Reza	Zarenoe	L	Ledamot		N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	10/12
Emilia	Petterson	MP	Ledamot		N	N	N	N	N	N	N					8/12
Sven-Inge	Nylund	S	Ledamot	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	12/12
Lovisa	Andersson	S	Ledamot	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	12/12
Thomas	Magnusson	V	Ledamot	N												1/12
Christer	Rydh	V	Ledamot			N	N	N	N	N	N			N		8/12
Katarina	Olofsson	SD	Ledamot													0/12
Samuel	Stephan	SD	Ledamot				N	N		N		N	N	N	N	7/12
Maria	Elgstrand	M	Ersättare	N	N	N	N	N	N	N		N	N	N	N	10/12
Lars	Rådén	M	Ersättare	N	N	N	N	N	N	N		N	N	N	N	10/12
Staffan	Olsson	M	Ersättare	N	N	N	N	N	N	N		N	N	N	N	12/12
Magnus	Persson	C	Ersättare		N	N	N	N	N	N		N	N	N	N	11/12
Charlotta	Schenholm	L	Ersättare	N	N									N	N	4/12
Yusuf	Aydin	KD	Ersättare	N	N		N	N	N	N		N		N	N	10/12
Carina	Paulsson	S	Ersättare	N					N	N		N	N		N	8/12
Gunnar	Lindgren	S	Ersättare	N	N	N	N	N		N		N		N		8/12
Joakim	Jonsson	S	Ersättare	N	N	N	N	N	N	N		N	N	N	N	12/12
Christer	Rydh	V	Ersättare	N	N											2/12
Kerstin	Amelin	V	Ersättare			N	N	N	N	N		N	N	N	N	10/12
Leonid	Yurkovskiy	SD	Ersättare	N	N	N	N	N	N	N		N	N	N	N	12/12
Leif	Engström	Vision	Arbetstagarrepr.	N	N	N	N	N	N	N		N	N	N	N	12/12
Gustav	Schön	Vision	Ersättare	N	N	N		N	N	N		N	N	N	N	10/12
Sandra	Carlsvärd	Akademikerna	Arbetstagarrepr.	N			N	N	N			N	N	N	N	9/12
Lera	Laurin	Akademikerna	Ersättare		N			N	N	N		N	N	N	N	9/12
Antal deltagare per möte				21/26	19/26	21/26	23/26	24/26	23/26	24/26	21/26	24/26	21/26	24/26	22/26	

1.2.2 VD och övriga befattningshavare

VD deltar vid samtliga styrelsemöten. Därutöver deltar bolagsjurist, som också är

styrelsens sekreterare, och ekonomidirektör samt övriga föredragande från bolaget enligt behov/önskemål vid respektive styrelsemöte, exempelvis fastighetsdirektör, direktör för affärsstöd, projektdirektör, upphandlingschef, säkerhetschef med flera.

1.2.3 Revisorer

Bolagets externrevisorer upphandlas av regionens revisionskontor. Lekmannarevisorerna utses av regionfullmäktige.

Vid årsstämman 2019 valdes auktoriserad revisor Ernst & Young AB som revisionsbyrå för Locum AB avseende årlig revision av räkenskapsåren 2019-2022. Jenny Sofia Göthberg är huvudansvarig revisor.

Lekmannarevisorer

Vid årsstämman antecknades landstingsfullmäktiges val 2018-11-20 samt 2018-12-11--12, för tiden 1 januari 2019 – 31 december 2022 av David Strömberg, Michael Stjernström, Inge Linge, Anders Ödmark, Björn Jansson, Gustav Olofsson och Jan Holgersson som lekmannarevisorer med David Strömberg som ordförande och Michael Stjernström som vice ordförande.

Granskningsansvarig, Regionrevisorerna

Johan Blomberg.

Bolagsledning, kvalitetschef samt ekonomichef har löpande kontakt med bolagets auktoriserade revisorer.

Auktoriserad revisor ges tillfälle att delta vid minst ett styrelsesammanträde för att redogöra för bokslutsrevisionen.

1.3 Styrelsens arbete under kalenderåret

Styrelsen är ansvarig inför aktieägarna för organisation och ledning av bolaget. Styrelsen ska fortlöpande kontrollera bolagets och i förekommande fall koncernens ekonomiska situation. Styrelsens ordförande ska leda styrelsens arbete och bevaka att styrelsen fullgör de uppgifter som lagen och bolagsordningen föreskriver.

1.3.1 Arbetsordning och VD-instruktion

I styrelsens arbetsordning och instruktioner för VD säkerställs en tydlig roll- och ansvarsfördelning till gagn för en effektiv hantering av verksamheten. Dokumenten ses över årligen och beslutas av styrelsen.

Bolagsledningen rapporterar regelbundet till styrelsen utifrån fastställda rutiner.

Styrelsen är ansvarig inför aktieägarna för organisation och ledning av bolaget. Styrelsen skall fortlöpande kontrollera bolagets och i förekommande fall koncernens ekonomiska situation. Styrelsens ordförande skall leda styrelsens arbete och bevaka att styrelsen fullgör de uppgifter som aktiebolagslagen och bolagsordningen föreskriver. Styrelsen fastställer årligen en arbetsordning med instruktioner avseende arbetsfördelning mellan styrelse och verkställande direktören samt instruktioner för ekonomisk rapportering. Styrelsen kallas till cirka 10 ordinarie sammanträden per år.

Sammanträdena koordineras i den mån det är möjligt till tidpunkterna för ekonomisk rapportering och ordinarie bolagsstämma. Styrelsen genomför en årlig utvärdering av sitt arbete samt verkställande direktörens insatser i enlighet med Region Stockholms ägarpolicy.

Verkställande direktören (VD) leder verksamheten i Locum inom de ramar som styrelsen lagt fast. VD tar fram informations- och beslutsunderlag inför styrelsemöten samt är föredragande vid styrelsemöten. VD leder bolagets arbete och fattar beslut i samråd med övriga ledande befattningshavare

1.3.2 Styrelsens arbete

Under 2020 har styrelsen haft 12 ordinarie sammanträden. Sekreterare har varit bolagsjuristen i Locum AB.

Styrelsemöten 2020

Torsdagen den 30 januari, kl. 1400-1450

Torsdagen den 20 februari, kl. 1400-1535

Torsdagen den 26 mars, kl. 1400-1450

Onsdagen den 1 april, kl. 1500-1535

Torsdagen den 23 april, kl. 1400-1450

Torsdagen den 28 maj, kl. 1400-1520

Torsdagen den 11 juni, kl. 1400-1508

Torsdagen den 27 augusti, kl. 1400-1511

Torsdagen den 24 september, kl. 1400-1451

Torsdagen den 22 oktober, kl. 1400-1450

Torsdagen den 26 november, kl. 1400-1455

Torsdagen den 17 december, kl. 1400-1505

Närvaro redovisas i tabell ovan i punkt 1.2.1.

Styrelsen har behandlat följande fasta punkter under 2020:

- Planeringsunderlag till budget inklusive investeringsplan
- Granskning av intern kontrollplan avseende föregående år
- Årsbokslut och verksamhetsuppföljning
- Förslag till vinstdisposition
- Styrelsens arbetsordning
- Vd-instruktion
- Bolagsstyrningsrapport
- Tertialrapport inklusive verksamhetsuppföljning
- Revisorernas årsrapport
- Ekonomisk månadsrapportering
- Riktlinjer för Locum AB:s och Landstingsfastigheter Stockholms finansiella verksamhet
- Delårsrapport inklusive verksamhetsuppföljning och uppföljning av innevarande års interna kontrollplan

- Riskanalys och intern kontrollplan för kommande år
- Verksamhetsplan för kommande år
- Slutlig budget för kommande år
- Revisorernas delrapporterings-pm

Därutöver har investeringsärenden, remissvar avseende policydokument och revisionsrapporter, beslutsordningar, upphandlingsstrategier, tilldelningsbeslut vid upphandling, fastställande av verksamhets-specifika policydokument etc behandlats.

1.3.3 Frågor av särskild vikt

Styrelsen har inte behandlat några ärenden av principiell beskaffenhet som har lyfts till Region Stockholm för ställningstagande.

1.3.4 Utvärderingar

Ett diskussionsunderlag för utvärdering av eget arbete samt verkställande direktörens arbete skickas ut inför styrelsemöte 2021-01-28. Resultatet från utvärderingen sammanställs, dokumenteras och redovisas för styrelsen tillsammans med eventuella förslag på åtgärder.

1.3.5 Intressekonflikter

Ur Styrelsens arbetsordning fastställd av styrelsen 2020-01-30.

5. Jäv

Aktiebolagslagen innehåller regler om jäv. Styrelseledamot får inte handlägga frågor rörande avtal mellan ledamoten och Bolaget. Ledamot får inte heller handlägga fråga om avtal mellan Bolaget och tredje man, om ledamoten i frågan har ett väsentligt intresse som kan strida mot Bolagets. Ledamot får dessutom inte handlägga fråga om avtal mellan Bolaget och tredje man som ledamoten ensam eller tillsammans med annan får företräda. Ledamot som enligt ovan är jävig avseende viss fråga ska omedelbart meddela ordföranden och sin suppleant samt därefter inte delta eller närvara vare sig i beredning, överläggning eller beslut avseende frågan.

2 Efterlevnad av styrande direktiv

2.1 Efterlevnad av det fastställda kommunala ändamålet Locums bolagsordning och ägardirektiv

I bolagsordningen anges att bolaget ska förvalta fastigheter tillhöriga Region Stockholm och regionsanknutna organ samt att bolaget ska tillhandahålla därtill kopplad service.

Bolaget är vidare skyldigt att utföra de uppdrag som bolaget tilldelas av sin ägare. Verksamheten skall bedrivas åt ägaren/i ägarens ställe. Bolaget ska också utföra de uppdrag som tilldelas av fastighets- och servicenämnden.

Locums uppdrag är främst att tillgodose regionfinansierade vårdgivare med ändamålsenliga lokaler. Vården levereras av såväl regionsägda förvaltningar och bolag som av privata vårdgivare. I fastigheterna finns även i mindre utsträckning andra kunder, med verksamheter som till exempel sjukhem samt kunder som levererar service i byggnaderna såsom kiosker, restauranger och apotek. Lokalerna hyrs ut på marknadsmässiga villkor. Locum har i uppdrag att bidra med stöd och kompetens när det gäller inhyrning av lokaler på den externa marknaden till regionens förvaltningar och bolag om de så önskar.

En del i förvaltningsuppdraget är att anpassa lokalerna efter hyresgästernas behov. Byggtjänster i projekten handlas upp i konkurrens på marknaden. Även den tekniska driften av fastigheterna handlas upp i konkurrens.

Locum tillhandahåller fastighetsanknutna tjänster till de hyresgäster som finns i regionens lokaler, så kallade Facility Managementtjänster, som ska underlätta för verksamheterna att koncentrera sig på sin kärnverksamhet. Locum handlar upp tjänsterna i konkurrens på den öppna marknaden. Exempel på tjänster är servicecenter (reception), vaktmästeri, lokalvård, drift och service av vårdrelaterade UPS-funktioner samt fastighetsnät.

Av § 4 i bolagsordningen för Locum AB följer:

§ 4 Ändamål med verksamheten

Bolagets syfte är att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler till Stockholms läns landstings verksamheter.

Bolaget ska bedriva sin verksamhet med iakttagande av kommunal likställighetsprincip samt i ekonomiskt hänseende enligt följande:

- Verksamhet som gäller förvaltning av egendom, såsom upplåtelse och överlåtelse av fast och lös egendom, ska bedrivas på affärsmässig grund
- Övrig verksamhet ska bedrivas med tillämpning av kommunala självkostnadsprincipen

Locum följer det kommunala ändamålet och inga avsteg har skett under året

2.2 Efterlevnad av de kommunala befogenheterna

I bolagsordningen anges att bolaget har till föremål för sin verksamhet att förvalta Region Stockholms och regionsanknutna organ tillhöriga fastigheter samt att tillhandahålla därtill kopplad service. Förvaltningsuppdraget regleras i ett avtal med regionen. En del i förvaltningsuppdraget är att anpassa lokalerna efter hyresgästernas behov. Byggtjänster i projekten handlas upp i konkurrens på marknaden. Även den tekniska driften samt fastighetsanknutna tjänster i fastigheterna handlas upp i konkurrens. Locum följer det kommunala ändamålet och inga avsteg har skett under året.

Lokaliseringsprincipen

Locum följer lokaliseringsprincipen då bolaget förvaltar Region Stockholm och regionanknutna organ tillhöriga fastigheter samt tillhandahåller därtill kopplad service. Vidare tillhandahåller Locum ändamålsenliga lokaler i huvudsak till verksamheter tillhörande regionen eller till aktörer som har avtal med Region Stockholm. Bolaget bedriver inte någon verksamhet utanför regionens område.

Likställighetsprincipen

Locum iakttar likabehandlingsprincipen och behandlar alla lika då marknadsanpassade villkor alltid tillämpas vid såväl hyressättning av lokaler och annan upplåtelse av lokal, byggnad och mark som vid tillhandahållande av fastighetsanknutna tjänster.

Självkostnadsprincipen

Locum tillämpar, i enlighet med de specifika ägardirektiven, marknadsanpassade villkor vid hyressättning av lokaler och vid annan upplåtelse av lokal, byggnad eller mark. Vid uppdrag avseende fastighetsförsäljningar anlitas fastighetsmäklare för affärsmässig försäljning på öppna marknaden.

Locum tillämpar, i enlighet med bolagsordning och de specifika ägardirektiven, marknadsmässiga villkor vid tillhandahållande av fastighetsanknutna tjänster liksom vid genomförande av hyresgästinitierade investeringar. De marknadsmässiga villkoren fastställs i samband med upphandling av aktuell tjänst och entreprenad.

2.3 Efterlevnad av ägardirektiv

Locum AB följer de generella och specifika ägardirektiv som regionfullmäktige beslutade om den 12 december 2018 och som gäller från och med den 1 januari 2019.

Av Locums ägardirektiv framgår förvaltningsuppgifterna samt vilken ersättning bolaget uppbär från Region Stockholm för dessa framgår av *"Avtal om förvaltning mellan Locum AB och Stockholm läns landsting"*. Regionen har i särskild fullmaktshandling och i enlighet med vad som framgår av det förstnämnda avtalet gett bolaget fullmakt att svara för vissa uppgifter som åligger en fastighetsägare. Locums verksamhet och organisation utgår från det förvaltningsavtal som tecknats mellan regionen och bolaget. Det långsiktiga målet är att vara en tillgång för regionen och vårdleverantörerna. Locum bistår även regionen i fastighetsstrategiska frågor utifrån uppdrag.

Nedan följer ytterligare uppdrag i ägardirektivet:

- **Locum ska administrera och ha resultatansvar för Landstingsfastigheter Stockholm.**

Locum har fullgjort vad som följer av förvaltningsavtalet gällande ansvaret för den ekonomiska administrationen och resultatansvaret för Landstingsfastigheter Stockholm.

- **Locums hyressättning av lokaler ska ske på marknadsanpassade villkor.**

Av Locums *Hållbarhetspolicy* framgår att hyressättningen ska baseras på ett marknadsmässigt synsätt och på ägarens långsiktiga avkastningskrav.

Hyresnivåer ska ta hänsyn till lokalernas användbarhet, standard, skick, avtalsvillkor och läge. Policyn är fastställd av Locums styrelse.

- **Locum ska ansvara för ekonomisk och teknisk förvaltning av fastigheter inom Landstingsfastigheter Stockholm samt för investeringar i enlighet med av regionen fastställd investeringsprocess.**

Arbetet med förvaltningen av fastigheterna utgår från den förvaltningsmodell som sattes 2017. Modellen bygger på en struktur för rapportering, analys och åtgärder. Den fungerar som ett stöd för att kunna arbeta systematiskt med förvaltningsuppdraget och på så sätt säkra bolagets leveranser och tillse att dessa håller hög kvalitet och motsvarar det som förväntas av ägare och kunder. Investeringsutfallet för 2020 blev mycket lägre än den budgeterade nivån. I stort sett kan detta förklaras genom påverkan av pandemin samt hyresgästernas ekonomiska förutsättningar.

- **Locum ska för regionens räkning tillhandahålla ändamålsenliga lokaler till regionens verksamheter.**

Det innebär att lösa speciella behov i ändamålsenliga lokaler med standardiserade lösningar, vilket är en svår men nödvändig balansgång för att hantera ägarkapitalet på ett ansvarsfullt sätt. Nedan följer några exempel ur olika perspektiv:

- Ur perspektiv av *ändamålsenlighet* svarar lokaler för god vård mot vårdgivarens intentioner att utveckla arbetssätt och att organisera arbetet.
- Ur perspektiv av *patientfokuserad vård* främjar lokalerna patientens rätt till integritet, självbestämmande och delaktighet.
- Ur perspektiv av *patientsäkerhet* utgör väl planerade lokaler en del i det smittskydds-förebyggande arbetet.
- Ur perspektiv av *god arbetsmiljö* är närhet till stödjande rumsfunktioner, tillgång till dagsljus och utblickar samt tillräckligt svängrum vid assistans av patienter avgörande för ett hållbart arbetsliv.
- Ur *miljöperspektivet* är vårdlokaler energieffektiva, har bra inomhusmiljö samt miljöbedömda byggnadsmaterial.

I 5 Kap 2§ Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) anges:

”Där det bedrivs hälso- och sjukvård ska det finnas den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att god vård skall kunna ges.”

Locums ansvar och uppdrag avseende uthyrning, förvaltning och utveckling av regionens vårdfastigheter innebär kravställning gentemot de leverantörer som på uppdrag av Locum utför fastighetsdrift, byggprojekt och andra förändringar i landstingets fastigheter. *Styrdokument fastigheter* används som kravställning vid upphandling av bygg- och driftentreprenader samt konsulttjänster.

Standardisering av lokaler, rumsfunktioner och tekniklösningar medför effektivare och säkrare vård, samt långsiktigt hållbara, robusta och ändamålsenliga vårdfastigheter. Det är också ett styrmedel för att säkerställa lokaler för god vård – att lagkrav följs, att krav avseende patientsäkerhet uppfylls och att arbetsmiljön i lokalen är god – en gemensam standard som ska gälla för fastigheter förvaltade av Locum. Styrdokumentet kan även tillämpas för inhyrda lokaler. Styrdokument fastigheter finns för ett flertal områden exempelvis fysisk tillgänglighet, vårdhygieniska aspekter, arbetsmiljö vid byggnads- och anläggningsarbeten, styr- och övervakningssystem för fastighetsdrift, VA-system, elkraftsystem, kyl- och värmesystem, system för branddetektering, brandlarm och brandsläckning, luftbehandlingssystem, teletekniska säkerhetssystem system för medicinsk gas och hissar.

- **Locum ska bistå hyresgästerna att utnyttja lokalerna på ett kostnadseffektivt sätt.**
Locum arbetar kontinuerligt med att kostnadsminimera utgifterna utifrån hyresgästernas önskemål i samband med ombyggnad och renovering i fastigheterna. Sedan 2017 används en rutin som innebär att en projektbedömning görs på alla investeringar (exklusive strategiska investeringar). Syftet med projektbedömningen är att göra en första bedömning med avseende på funktion, tid, ekonomi och risk utifrån behovsanalysen.
- **Locum ska i samråd med berörda enheter inom regionkoncernen upprätta underhållsplaner, förvaltningsplaner och dylikt.**
Underhållsplaner tas fram och revideras årligen för att planera de underhållsåtgärder som utförs i det förvaltade fastighetsbeståndet. Förvaltningsplanerna är en överenskommelse med kunden om vilka investeringar, lokalanpassningar och underhållsåtgärder som kommer genomföras under det kommande året, samt vilka åtgärder som kommer att genomföras för att öka kundnöjdheten.
- **Locum ansvarar efter uppdrag från landstingsstyrelsen för inhyrning av strategiska lokaler på den externa hyresmarknaden.**
Hyresförhandlare arbetar med inhyrning av strategiska lokaler för kundernas behov. Arbetet innebär kontinuerliga avstämningar med kunderna om eventuella ombyggnads- eller utvecklingsbehov samt att bistå med kunskap och bevakning i hyresavtalsfrågor. Tjänsten tillhandahålls genom särskilda avtal.
- **Locum har rätt att erbjuda interna och externa hyresgäster**

fastighetsanknutna tjänster (Facility Management). Prissättningen av sådana tjänster skall ske på marknadsmässiga villkor.

Servicecenter, vaktmästeri, lokalvård, telefoni och nätadministration är några av de fastighetsanknutna tjänster Locum erbjuder hyresgästerna.

- **Locum ska arbeta aktivt för att skapa hälsofrämjande miljöer i fastigheter som nyttjas av landstingskoncernens verksamheter. Locum ska prioritera att bygga resurssnålt och hållbart, minska mediaanvändningen samt sträva efter hög återanvändningsgrad.**
Locum förvaltar regionens vårdfastigheter, med vetskapen om att en byggnad påverkar miljön under alla faser i livscykeln – från råvaruutvinning, under byggnation, förvaltning och ombyggnation till rivnings- och avfallsfasen. Bolagets miljömål konkretiserar den miljömässiga dimensionen av hållbar utveckling. Locums långsiktiga och övergripande miljömål är att vara klimatneutrala 2045 och minimera den negativa påverkan på miljö och hälsa. Miljöarbetet i regionen styrs genom Miljöprogram 2017-2021 med tillhörande tillämpningsanvisningar. Miljöprogrammet är inarbetat i Locums miljöplan samt i rutiner och styrdokument. Locum bedriver ett systematiskt miljöarbete för att säkerställa en framgångsrik utveckling över tid. Arbetet sker inom ramen för det integrerade och certifierade ledningssystemet (ISO 14001:2015 och ISO 9001:2015), mot tydliga miljömål med löpande uppföljning samt är integrerat i den ordinarie verksamhetsstyrningen.
- **För att möjliggöra effektiv planering och effektivt genomförande ska bolaget samordna fastighetsinvesteringar med de investeringar som görs avseende medicinteknisk utrustning, inventarier samt informations- och kommunikationsteknik.**
Locum har genom sitt ägardirektiv ansvaret för att samordna de strategiska fastighetsinvesteringarna med utrustningsinvesteringarna. Sedan den 1 mars 2019 har Locum genom uppdragsavtal från fastighets- och servicenämnden även fått ansvaret för genomförandet av de strategiska utrustningsinvesteringarna.
- **Locum ska utöver förvaltningsuppdraget utföra de uppdrag som tilldelas av sin ägare samt fastighets- och servicenämnden. Locum ska bistå ägaren samt hälso- och sjukvårdsnämnden i fastighetsstrategiska frågor bland annat i samband med investeringsplaneringen.**
Locum tar årligen fram en investeringsplan som redovisas både för ägaren och fastighets- och servicenämnden. Därutöver kan regionfullmäktige och fastighets- och servicenämnden besluta om andra uppdrag som Locum har att utföra, exempelvis genomförande av till- och ombyggnationer.
- **Locum ska inom ramen för förvaltningsavtalet genomföra de investeringar som beslutas, i enlighet med av landstingsfullmäktige fastställd investeringsprocess.**
Locum genomför de investeringar, hänförliga till förvaltningsavtalet, som

regionfullmäktige och fastighets- och servicenämnden beslutar om.

- **Locum ska årligen genomföra kund- och personalnöjdhetsmätningar.**

Under 2020 har mätning av kundnöjdhet genomförts i form av driftmätning (hur nöjd sjukvårdspersonalen är med fastighetsdriften och utemiljön samt lite om Locums kundtjänst). Från och med 2016 används en gemensam mätmetod för medarbetarundersökning inom regionen. På grund av rådande pandemi ersattes 2020 års medarbetarundersökning med en förkortad mätning av HME (Hållbart Medarbetar Engagemang).

- **Locum ska genomföra jämförande studier (benchmarking) med andra ägare/förvaltare av ändamålsfastigheter.**

Bolaget genomför benchmarking för att ta lärdom av andra verksamheter med liknande uppdrag. Locum deltar i flera nätverk och samverkansprojekt, t ex Fastighetsrådet inom SKR, BIM Alliance, PTS - Program för teknisk standard, Håll nollan - Samverkan för noll olyckor i byggbranschen, Byggherrarna, Byggvarubedömningen, Aff Forum för förvaltning och service, Digital Demo Stockholm (DDS) - Energieffektiv vård och Forum för Vårdbyggnad.

2.4 Efterlevnad av regionövergripande styrande dokument

Region Stockholm har fastställt ett antal styrande dokument. De styrande dokumenten beskriver vad som styr regionens verksamhet och hur arbetet ska utföras inom olika ansvarsområden. Locum har också verksamhetsspecifika styrdokument, utifrån lagar och myndighetskrav, där regionens krav är inarbetade.

Locum har en väl inarbetad process för att säkerställa att aktuell lagstiftning, styrande dokument från regionen eller andra krav omhändertas och efterlevs i verksamheten och/eller vid revidering av verksamhetsspecifika styrdokument. Uppföljning och kontroll genomförs bland annat vid Locums interna revisioner, som genomförs vår och höst enligt en treårig revisionsplan.

Locums verksamhetsplan samt bolagets certifierade ledningssystem utgår från de styrande kraven. Ledningssystemet är integrerat, det vill säga flera kravställande områden är inarbetade och samordnas för att uppnå bästa möjliga nytta. Kraven omfattar bland annat aktuell lagstiftning, internationella ISO-standarder, Region Stockholms krav i ägardirektiv, uppdrag, mål och budget samt regionens övriga styrande dokument.

Uppförandekod för Region Stockholm

Locum följer regionens uppförandekod och har inarbetat koden i bland annat Locums regler avseende representation och motverkande av korrupcion.

Policy och riktlinjer för inköp

Locum efterlever Regionens policy och riktlinjer för inköp. I Locums handbok för upphandling och inköp finns rutiner tydliggjorda, även avseende löpande uppföljning

och kontroll. Dokumentmallar med kraven inarbetade finns som stöd för medarbetare. I samband med upphandling och implementering av ett nytt inköpssystem kommer styrning, uppföljning och kontroll av att inköp sker i enlighet med LOU att förenklas. Upphandling av nytt inköpssystem pågår enligt plan, implementering genomförs under 2021.

En intern obligatorisk utbildning "Professionell Offentlig Beställare" genomförs sedan 2020 för samtliga medarbetare. Detta för att ytterligare stärka förståelsen och kunskapen om vikten av regelefterlevnad och vad som är att betrakta som korruption och vilka konsekvenser detta kan få.

Pandemin har medfört att vissa projekt planerade för upphandling och genomförande under 2020 har fått senareläggas för att minimera störningar hos vårdverksamheterna. Locum har istället valt att planera om och handla upp och genomföra projekt i mindre känsliga lokaler. Detta har skett i nära samråd med vårdverksamheterna.

Uppförandekod för leverantörer

Projektet "Uppföljning hållbara leveranskedjor bygg och anläggning 2019" – där Locum deltar tillsammans med Förvaltning för utbyggd tunnelbana (FUT) och Trafikförvaltningen (TF) – fortgick under 2020 med revision hos materialleverantör. Uppföljning pågår.

Ett bolagsövergripande utvecklingsprojekt för vidareutveckling av inköp och upphandling pågår sedan början av 2020. Uppdraget innefattar bland annat en utveckling av avtalsuppföljning och avtalsförvaltning inom Locum, exempelvis med leverantörsrevisioner. Projektet fortgår under 2021.

Riktlinjer för anti-korruption och representation

Locums regler avseende representation och motverkande av korruption förtydligar det som gäller specifikt för Locums ansvarsområde utifrån krav i Region Stockholms styrande dokument.

Verksamhetsspecifika styrdokument, processer/rutiner, mallar, checklistor samt rutiner för uppföljning och kontroll ingår i Locums certifierade ledningssystem

Locums verksamhet bedrivs i en riskutsatt bransch, vilket innebär att kravställning på och uppföljning av leverantörer är ännu viktigare än i andra branscher. För att minska risken för korruption, kvalitetssäkrar vi att de produkter och tjänster som levereras uppfyller de krav som kunder och bolaget ställer. Det görs kontroller och uppföljningar av såväl leverantör som leverans. I tillägg görs kontroller av ID06 löpande. VD skickar två gånger per år ut information till våra leverantörer och samarbetspartners med en påminnelse om några av Region Stockholms och Locums regler.

Locums medarbetare är skyldiga att anmäla eventuella bisysslor, som följs upp vid medarbetarsamtal och genom stickprovskontroller. Vi ska även genomgå en obligatorisk e-utbildning i regler om motverkande av korruption. Ämnet diskuteras också vid Locums arbetsplatsträffar. Locum har en visselblåstjänst som är avsedd för

såväl anställda som samarbetsparters. Information om visselblåsartjänsten finns på såväl intranät som Locums hemsida. För att minska risken för oegentligheter ska alla beslut och avtal med ett värde överstigande 200 000 SEK tecknas av två i förening. Även fakturor ska alltid godkännas och atteras av två olika personer innan betalning kan ske.

Säkerhetsskydd och informationssäkerhet

Locums verksamhet bedöms ha betydelse för Sveriges säkerhet och omfattas därmed av säkerhetsskyddslagen och ska i och med detta upprätthålla ett ändamålsenligt säkerhetsskydd för de verksamheter som kräver detta.

Locum AB har därför under 2019-2020 genomfört en säkerhetsskyddsanalys enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585) som antagits av ledningsgruppen. Inom ramen för arbetet har även en befattningsanalys tagits fram över vilka medarbetare som blir föremål för säkerhetsprövning och inplacering i säkerhetsklass.

Arbetet med säkerhetsskydd har även resulterat i att Locum AB har utvecklat rutiner för upphandling och med stöd av säkerhetsskyddsanalysen tecknat säkerhetsskyddavtal med vissa entreprenörer som arbetar med särskilt skyddsvärda tillgångar.

Vidare har arbetet med informationssäkerhet identifierat behovet av en införandeprocess för digitala verktyg och regler för molntjänster vid byggprojekt. Säkerhetsenheten har utvecklat en checklista med krav på de verktyg och molntjänster som erfordras under byggprocessen vilket underlättar för Locum AB att bedöma vilken informationsklass som respektive verktyg är anpassat för.

Under året har även Locum AB uppdaterat våra riktlinjer och vägledningar för informationssäkerhet, genomfört flera utbildningar med medarbetare och även tagit fram en riktlinje för säkerhetsskydd.

Arbetet med säkerhetsskydd och informationssäkerhet fortsätter under 2021 med framtagande av en handlingsplan och utbildningsinsatser för att skapa medvetenhet och god säkerhetskultur inom Locum AB. Sammanfattningsvis efterlever Locum kraven i Region Stockholms informationssäkerhetsriktlinje.

3 Intern kontroll

Intern kontroll definieras som en process där styrelsen, ledningen i bolaget och övrig personal samverkar för att med rimlig grad av säkerhet se till att bolaget:

- uppfyller fastställda mål, bedrivs effektivt och ändamålsenligt,
- följer tillämpliga lagar, föreskrifter, avtal och styrande dokument,
- bedrivs säkert så att verksamheten skyddas samt,
- har tillförlitlighet i rapportering och information.

Intern kontroll inom regionen utgår från COSO-modellen, vilket innebär att arbeta systematiskt med att förutse risker och möjligheter och att proaktivt hantera och kommunicera dessa. De fem komponenterna i COSO-modellen är:

- styr- och kontrollmiljö
- riskbedömning
- åtgärder och kontrollaktiviteter
- information och kommunikation
- övervakning

3.1 Styr- och kontrollmiljöer

Styrning och kontroll av verksamheten hanteras inom ramen för Locums verksamhetsstyrning och det certifierade ledningssystemet. Locum har i sin verksamhetsplan integrerat genomförd riskbedömning och intern kontrollplan för att möjliggöra för bolaget att uppnå fullmäktiges respektive styrelsens mål och uppdrag. Riskanalys genomförs för de riskfaktorer som bedöms kunna påverka möjligheterna att nå uppsatta mål.

Uppföljning av att kontroller och planerade åtgärder genomförs enligt plan säkerställs av respektive processägare i Locums ledningsgrupp. Uppföljande granskning/kontroll genomförs av Locums kvalitetschef vid stickprovskontroller och/eller vid interna revisioner.

Uppföljning/granskning av kontrollmoment och åtgärder dokumenteras i den interna kontrollplanen och redovisas för styrelsen.

3.2 Riskbedömning, åtgärder och kontrollaktiviteter

Intern kontroll är ett förebyggande arbete för att identifiera, förebygga och hantera risker som kan påverka måluppfyllelse, ekonomisk hushållning, regelefterlevnad eller kvalitet i arbetet. Locums arbete med intern kontroll är viktigt för att uppnå mål och upprätthålla förtroendet för bolagets verksamhet.

Locums interna kontroll utgår från Region Stockholms styrande dokument. Vi följer Region Stockholms riktlinje och ramverk [1] för intern kontroll och har inarbetat det i verksamhetsstyrningen och vårt certifierade ledningssystem – där processer och rutiner, krav på uppföljning, utvärdering, systematiska kontroller samt förbättringar och utveckling överensstämmer med regionens krav.

En bolagsövergripande omvärldsanalys genomförs inför verksamhetsplaneringen, i analysen ingår risker och möjligheter. Riskanalys genomförs för de riskfaktorer som bedöms kunna påverka möjligheterna att nå uppsatta mål.

Av internkontrollplanen framgår risk, riskbeskrivning, sannolikhet, konsekvens och

riskvärde. Därtill beskriver berörd risk-/processägare kontrollmoment och/eller planerade åtgärder för att eliminera/begränsa konsekvensen av risken. Kontrollmoment i ledningssystemet och planerade åtgärder för att begränsa/eliminera konsekvenser av identifierade risker i internkontrollplanen följs upp löpande och granskas av kvalitetschef i samband med verksamhetsuppföljning (tertial, delår, helår), samt vid behov vid interna revisioner.

Styrelsen ansvarar för den interna kontrollen inom verksamhetsområdet med utgångspunkt i beslut fattade av regionfullmäktigefullmäktige och regionstyrelsen. Verkställande direktör (Vd) ansvarar för att upprätthålla en god internkontroll och rapporterar löpande till styrelsen hur den interna kontrollen fungerar. Styrelsen utvärderar kontinuerligt den information som bolagsledningen lämnar. Arbetet innefattar bland annat att säkerställa att åtgärder vidtas rörande de brister och förslag till åtgärder som framkommit vid den interna kontrollen.

Locum utför även arbetet med intern kontroll för fastighets- och servicenämndens fastighetsverksamhet.

[1] Styr- och kontrollmiljö, riskbedömning, kontroller och åtgärder, information och kommunikation samt övervakning och uppföljning.

Utifrån den pågående pandemin genomfördes en förnyad omvärldsanalys med risker och möjligheter under juni 2020. Analysen innefattade en analys av nuläge och konsekvenser för hösten 2020 samt planering inför 2021. Omvärldsanalysen diskuterades vid styrelsemöte den 11 juni och en riskbedömning, för såväl Locum AB som för fastighetsverksamheten i Fastighets- och servicenämnden, fastställdes vid styrelsemöte den 27 augusti.

Betydande trender i genomförd omvärldsanalys

- Osäkerhet och ökad sårbarhet
- Ökade möjligheter att effektivisera med ny teknik
- Stigande krav på välfärden
- Från kunskapssamhälle till nätverkssamhälle
- Covid -19 förändrar förutsättningarna för Locum.

Väsentliga risker

6 väsentliga risker lyftes till intern kontrollplan inför 2020. Resultatet av riskbedömningen i augusti blev för Locum AB totalt 10 betydande risker för 2020, bland annat utifrån konsekvenser av den pågående pandemin.

Till varje risk finns kontrollmoment och/eller begränsande åtgärder specificerade. Regelmässiga kontrollmoment inarbetades i Locums ledningssystem och tidsbegränsade åtgärder planerades i avdelningars/enheters verksamhetsplaner för 2020 och/eller har bedrivits som bolagsövergripande utvecklingsprojekt under 2020. Åtgärdsarbete och utvecklingsprojekt fortgår under 2021.

	Risk och riskvärde	Riskbeskrivning	Konsekvens
16	Risk för cyberattacker, intrång i IT-, passer- och/eller kommunikationssystem.	Exempelvis förstörande datorintrång, ekonomisk brottslighet, missbruk av information som man inte har behörighet till.	Driftstörningar, säkerhetsinformation läcker ut.

		Skydda lokaler från intrång av obehöriga.	
15	Kompetensbrist hos leverantörer/entreprenörer.	Brist på resurser med rätt kompetens och erfarenhet i bygg- och fastighetsbranschen.	Tidsförskjutningar, kvalitetsbrister och ökade kostnader för genomförande av byggprojekt. Kvalitetsbrister och ökade kostnader för fastighetsförvaltning. Förseningar i fastighetsutvecklingsprojekt.
15	Risk för extraordinär händelse	Allvarlig störning eller risk för allvarlig störning i viktig samhällsfunktion som kräver skyndsam insats. Exempelvis avbrott i dricksvattenförsörjning eller elförsörjning, händelser kopplade till extremväder/klimatförändringar (ex. storm, regn, snöfall, översvämning), pandemi eller terrorattack.	Höga kostnader för att ställa om lokaler vid extraordinära händelser. Kan inte tillhandahålla ändamålsenliga lokaler.
15	Regionens mål för energieffektivisering uppnås ej.	Otillräckliga åtgärder kan leda till att bolaget inte uppnår miljömål gällande energi. Verksamhetsel utgör närmare hälften av energianvändningen i vårdlokaler.	Ökade kostnader och försämrad hållbarhet
12	Risk att planering av förvaltning och underhåll av fastigheterna inte har ett tillräckligt långsiktigt perspektiv.	Bristande medel och resurser innebär att det blir svårare att planera förvaltning och underhåll av fastigheterna ur ett långsiktigt perspektiv. Exempelvis genom att genomföra samordnade underhållsåtgärder på flera sjukhus samtidigt.	Högre kostnader för förvaltning och underhåll till följd av ökade akuta åtgärder istället för proaktivt arbete med förebyggande åtgärder.
12	Risk att leverantör bryter mot grundläggande rättigheter och	Exempelvis leverantörer som har många underleverantörer eller som verkar i branscher	Samarbete med leverantörer som inte uppfyller och efterlever de grundläggande

	principer, utnyttjar svart arbetskraft eller inte har ett strukturerat arbete mot korruption.	med låga löner eller att det finns en förhöjd risk att grundläggande rättigheter och principer inte efterlevs.	rättigheterna i Region Stockholms uppförandekod. Risk för bland annat arbetsplatsolyckor, att leverantören bryter mot grundläggande villkor/arbetsmiljökrav etc.
12	Försämrad kundnöjdhet	På grund av Covid-19 har inga kundnöjdhetsmätningar kunnat genomföras och vi vet därför inte om vidtagna åtgärder fått avsedd effekt.	Mål för kundnöjdhet uppnås ej.
12	Risk för oegentligheter	Medarbetare eller samarbetspartners agerar på ett oetiskt eller olagligt sätt. Exempelvis bedrägeri, ger eller tar muta. Agerar utifrån jäv eller intressekonflikt t ex vid olika former av beslut.	Skadar förtroendet för Locum och Region Stockholm. Kan leda till stora kostnader i form av skadestånd och ersättningskrav.
12	Bristfällig avtalsefterlevnad hos leverantörer.	Brister i processer och arbetssätt gör att vi inte följer upp att entreprenörer och leverantörer tillhandahåller leverans och tjänster i enlighet med avtal.	Locum och Region Stockholm får inte den leverans vi har betalat för. Locum är inte en professionell beställare och styr inte utvecklingen.
10	Otillräckligt IT-stöd.	Risk att bolaget inte har den infrastruktur eller de verktyg som behövs för att effektivt stödja nuvarande och framtida informationsbehov och arbetsprocesser. Exempelvis IT-system som inte på ett effektivt sätt underlättar medarbetarnas vardag.	Ökat resursbehov, påverkar arbetsklimatet negativt.

3.3 Övervakning

Den interna kontrollen utgår från Region Stockholms ramverk (tidigare policy) för integrerad ledning och styrning (ILS) samt regionens Riktlinje för intern kontroll och ska se till att verksamheten bedrivs i linje med regionens samt bolagets egna verksamhets-specifika mål och styrdokument. Locum följer Region Stockholms modell [1] och har inarbetat den i bolagets verksamhetsstyrning och det certifierade ledningssystemet.

[1] *Styr- och kontrollmiljö, riskbedömning, kontroller och åtgärder, information och kommunikation samt övervakning och uppföljning.*

Kontrollmoment i ledningssystemet och planerade åtgärder för att begränsa/eliminera konsekvenser av identifierade risker i internkontrollplanen följs upp löpande och granskas av kvalitetschef i samband med verksamhetsuppföljning (tertial, delår, helår), samt vid behov vid interna revisioner. Eventuella brister som iakttas dokumenteras i internrevisionsrapporter, i *Loggen* samt rapporteras till ledningsgruppen för vidare hantering av respektive processägare.

Iakttagelser som framkommit vid interna och externa revisioner under året och som tilldelats ansvariga processägare [1] för åtgärd, följdes upp vid höstens interna revision i november. Åtgärdsarbete pågår, aktiviteter och bolagsövergripande utvecklingsområden kommer att fortgå under 2021.

[1] *Vd och direktörer i Locums ledningsgrupp.*

3.4 Försäkran om internkontroll

Styrelsen ska försäkra sig om att den interna kontrollplanen genomförs och vid behov vidta åtgärder som säkerställer att den interna kontrollen är tillräcklig. VD ska regelbundet rapportera till styrelsen om hur den interna kontrollplanen genomförs och, hur den interna kontrollen fungerar samt föreslå åtgärder för att säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig. Brister i den interna kontrollen ska omedelbart rapporteras till styrelsen. Vid misstanke om brott ska styrelsen utan oskäligt dröjsmål vidta åtgärder och informera regionens ledning och regionrevisorerna.

Styrelsen har försäkrat sig om att man genom VD vidtagit nödvändiga åtgärder för att uppnå en tillräcklig internkontroll inom verksamheten, i enlighet med policy för internkontroll beskrivet i Bilaga 5, Integrerad ledning och styrning av Region Stockholm av Budget 2020 för Region Stockholm, LS 2019-0829.

4 Regionrevisorernas samlade bedömning

Regionrevisorerna har i sin hitintills rapporterade uppföljning för 2020 inte inkommit med några särskilt allvarliga eller graverande synpunkter och har därför valt att rapportera sina iakttagelser i ett PM till bolagsledningen (Delrapporterings-PM 2020 Locum AB, daterat 2020-09-30) istället för en rapport till styrelsen. Deras slutliga avrapportering och bedömning för helår 2020 förväntas i mars/april 2021.

5 Behandling av Särskild bolagsredovisning

Föreliggande särskild bolagsredovisning för år 2020 styrelsebehandlas den 25 februari 2021 och kommer att tillställas bolagets årsstämma för beslut.

Stockholm den _____/_____ 2021

Hållbarhetsrapport 2020 Locum AB

---

locum.

VÄRDEN FÖR VÄRDEN

VI ÄR EN DEL AV
REGION STOCKHOLM

Om Locums hållbarhetsrapport

Styrelsen i Locum AB avger Hållbarhetsrapport 2020. Denna rapport är upprättad i enlighet med bestämmelserna i Årsredovisningslagen och utgör bolagets lagstadgade hållbarhetsrapport. Rapporten är en del av förvaltningsberättelsen för Locum AB med organisationsnummer 556438-7909. Hållbarhetsrapporten tas fram en gång per år.

Granskning av hållbarhetsrapporten har skett i enlighet med FARs rekommendation RevR 12. Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten, av Ernst & Young AB, och deras uttalande återfinns i slutet av rapporten.

Rapporten beskriver bolagets verksamhet och ger en förståelse för Locums konsekvenser inom områdena miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption. Under respektive avsnitt redovisas vårt arbete med frågorna, samt eventuella mätbara mål och indikatorer.

Innehållsförteckning

2020 i korthet	5
Om Locum	6
Uppdrag, ägardirektiv och budget	6
Locums mål och strategier	6
Hållbarhetspolicy	8
Intressentdialog	9
Agenda 2030 och Locums hållbarhetsarbete	10
Risker och hantering av dessa	11
Vårt arbete med intern kontroll	11
Locums väsentliga risker	12
Resurseffektiv energi	14
Verksamhetsenergi	15
Fastighetsnära förnybar energi	16
Cirkulära flöden	17
Klimatpåverkan	17
Resursanvändning	19
Material och produkter	19
Avfall	19
Hållbara vårdfastigheter	21
Inomhusmiljö	21
Miljöbyggnad	22
Fastighetsföreningar	22
Läkande utomhusmiljö	22
Trygga och säkra lokaler	23
Systematiskt säkerhetsarbete	23
Klimatanpassning	24
Medicinska gaser	24
Tillgänglig vårdmiljö	25
Fysisk tillgänglighet	25
Kommunikativ tillgänglighet	26
Mångfald och jämlikhet	26
Minoritetsgrupper	27
Inkluderande arbetssätt	28
Motverkande av korruption	28
Hållbara leverantörskedjor	28
Arbetsmiljö	29
Medarbetares hälsa och välbefinnande	30
Styrelsen om Locum AB:s hållbarhetsrapport	31

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten 32

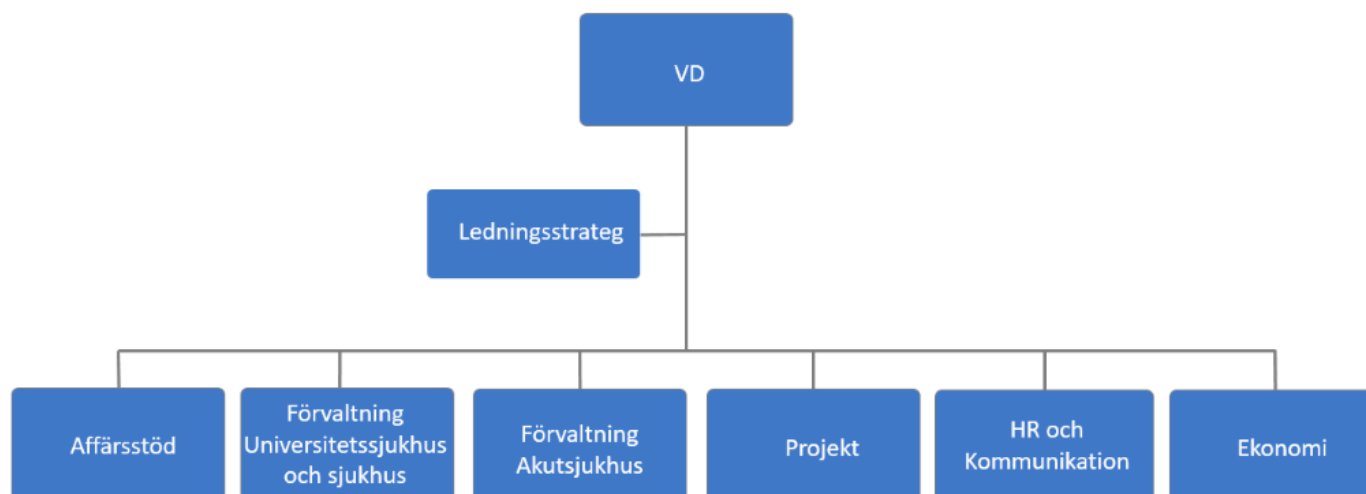
2020 i korthet

Under våren ställdes Locum inför en stor utmaning – att anpassa vårdfastigheterna till en rådande pandemi. Dessutom byggdes ett helt nytt sjukhus i turbofart, som positivt nog aldrig behövde användas. Under hösten gjordes en tillbakablick av vårens arbete, där bland annat lärdomar, utmaningar och möjligheter som framkommit i samband med verksamhetsutvecklingen på grund av pandemin analyserades.

Ökat distansarbete medförde förändrade arbetssätt och nyttjandet av digitala verktyg ökade. Förutom fältsjukhuset i Älvsjö genomfördes innovativa lösningar såsom utökad gaskapacitet och IVA-platser, temporära bårhuslösningar samt samverkande data från fastighet och vårdverksamhet för energieffektiv vård under längre värmeperioder.

Utöver pandemin som till stor del präglat året genomförde Locum i mars en organisationsförändring. Förändringen innebär bland annat att avdelningen affärsstöd tillkom och förvaltningsavdelningen delades upp i två avdelningar, en med fokus på akutsjukhus och en med universitetssjukhus samt sjukhus.

Locum har under året uppnått flera mål, såsom en minskad energianvändning med 14 %, ett Hållbart Medarbetarengagemangsindex på 78 och 93 % godkända produkter enligt Byggvarubedömningen. Dessutom genomfördes den första Miljöbyggnadsverifieringen, ett tempmätningssverktyg om arbetsmiljö och arbetssituation introducerades samt en bolagsövergripande klimat-, risk och sårbarhetsanalys togs fram.

Om Locum

Vi förvaltar, bygger och utvecklar två miljoner kvadratmeter vårdfastigheter åt vår ägare Region Stockholm. Genom innovation och samverkan leder vi utvecklingen av de bästa vårdmiljöerna i Sverige.

Ett sjukhus är en komplex fastighet. Här finns många tekniska system som måste fungera dygnet runt, året runt för att den livsviktiga vården ska kunna bedrivas. En väl fungerande skötsel och drift är basen i vår förvaltning. I samverkan med våra driftentreprenörer på sjukhusen arbetar vi varje dag för att se till att exempelvis värme, vatten, el, medicinska gaser och ventilation fungerar som det ska. Årligen projektleder vi cirka 800 byggprojekt. Tillsammans med våra leverantörer genomför Locum hyresgästpassningar, underhållsprojekt och större investeringar. De närmaste åren satsar vi på utveckling inom digitalisering, innovation, hållbarhet, självledarskap och självutvecklande team.

Uppdrag, ägardirektiv och budget

Region Stockholm formulerar vårt uppdrag och sätter ramen för verksamheten via ägardirektiv, riktlinjer, mål och budget. I regionens budget görs tydliga prioriteringar som kompletteras med konkreta mål i syfte att nå Region Stockholms vision om att vara en attraktiv, hållbar och växande region med frihet för invånarna att själva utforma sina liv och fatta avgörande beslut. Vår styrelse följer upp och utvärderar Locums verksamhet. VD leder sedan den löpande verksamheten mot uppsatta mål.

Locums uppdrag innebär att utveckla, förvalta, bygga och hyra ut lokaler i regionens vårdfastigheter. Utifrån uppdrag, och tillsammans med ägaren och våra hyresgäster, planerar och genomför bolaget byggprojekt med fokus på kostnadseffektivitet, ändamålsenlighet och miljömässigt hållbara lokaler.

Under en tioårsperiod har stora utvecklingsprojekt i form av ny- och ombyggnationer genomförts, vilka för närvarande håller på att avslutas. Locum säkerställer nu överlämning och driftsättning av nya vårdfastigheter med komplexa tekniska system. Samtidigt pågår ett intensivt förvaltningsarbete gällande det äldre fastighetsbeståndet, innebärande åtgärder kopplade till eftersatt underhåll, långsiktig planering för upprustning av tekniska system samt planering för att möta klimatförändringar och dess påverkan på fastigheternas driftsäkerhet.

Locums mål och strategier

Vi har tre övergripande strategier:

- Ökade värden för vården med driftsäkra fastigheter
- Ökad nytta av innovation och digitalisering
- Utvecklande chefs- och medarbetarskap

Utifrån dessa har mål formulerats som återfinns i handlings- och verksamhetsplaner.

Locum har även fyra övergripande mål:

- **Stark ekonomi** – Stark ekonomi för att trygga förvaltningen av regionens vårdfastigheter på kort och lång sikt. Det skapas genom ordning och reda i ekonomin och genom att säkerställa att det bedrivs en kostnadseffektiv och affärsmässig verksamhet. Utgångspunkten är att värna kärnverksamheten och effektivisera administration, lokalanvändning och inköp. Locum ska i enlighet med budget nå ett resultatkrav på 7 mkr för 2020, vilket uppnåddes.
- **Nöjd kund** – Erbjuder lokaler för god vård, väl fungerande fastighetsdrift och väl genomförda byggprojekt. Locums målsättning för NKI (nöjd kund index) är 67. Under 2020 gjordes dock ingen NKI-undersökning för att inte belasta vården ytterligare under rådande pandemi. Kundundersökning kommer att genomföras 2021 och då på ett nytt sätt för att möjliggöra en större jämförbarhet och erfarenhetsåterföring med bolag av likvärdig verksamhet som Locums.
- **Hög attraktivitet som arbetsgivare och beställare** – Engagerade medarbetare med goda utvecklingsmöjligheter, intressant för potentiella medarbetare och ett attraktivt bolag att vara leverantör till. Locums målsättning för NMI (nöjd medarbetarindex) är 80. Även denna enkät genomfördes inte fullt ut under 2020 varför det inte finns ett jämförbart utfall.

- **Hållbar utveckling** – Verksamheten bedrivs långsiktigt utifrån social, ekologisk och ekonomisk hänsyn för att främja en hållbar utveckling. Inom området finns ett flertal mål vilket framgår vidare i hållbarhetsrapporten.

Hållbarhetspolicy

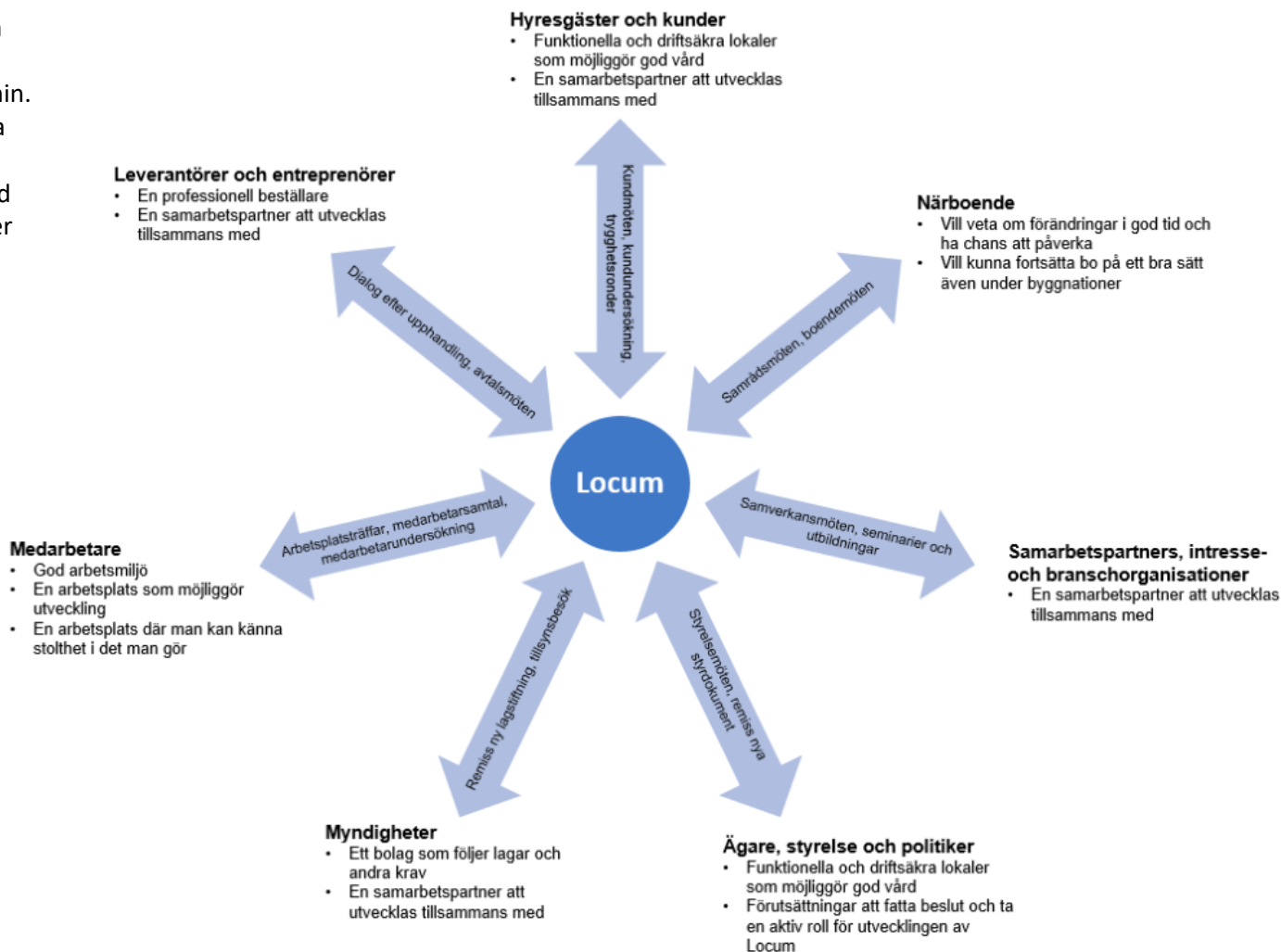
Locum har en hållbarhetspolicy som tydliggör hur vi ska integrera hållbarhet i vårt uppdrag att förvalta och utveckla vårdfastigheter. Hur vi möter ambitionen i hållbarhetsarbetet framgår i denna hållbarhetsrapport. Vår policy innebär bland annat att:

- Våra fastigheter utformas i dialog med våra kunder och intressenter för att skapa en läkande vårdmiljö där framtida behov och förväntningar inkluderas och infrastrukturen utmärks av funktionalitet, ändamålsenlighet samt långsiktig kostnadseffektivitet.
  - Människor i alla åldrar, oavsett funktionsvariationer, ska uppleva att vårdfastigheterna präglas av trygghet och tillgänglighet. Det innebär att lagkrav följs, att krav avseende patientsäkerhet uppfylls och att arbetsmiljön i lokalerna är god.
  - Hyressättningen ska baseras på ett marknadsmässigt synsätt och ta hänsyn till lokalernas användbarhet, standard, skick, avtalsvillkor och läge.
  - Vi arbetar målstyrt och på ett strukturerat sätt med hjälp av analyser, effektiv planering, kontroll och uppföljning – ständig förbättring är en del i det dagliga arbetet. Vårt arbete präglas av hög affärsmässig etik. Vi arbetar för att förebygga oegentligheter och all form av korruption samt givande och tagande av muta.
  - Vi strävar efter att bli klimatneutrala genom att minska energibehovet, effektivisera användningen och återvinna den energi som används. Vi förebygger uppkomsten av avfall och miljöinventerar våra fastigheter.
- Vi använder material och produkter som inte har en negativ påverkan på miljö eller hälsa. Vi kvalitetssäkrar att de produkter och tjänster som vi levererar uppfyller de krav som våra kunder och vi själva ställer.
  - Vi är organisatoriskt och professionellt förberedda så att skador på människor, miljö, egendom och samhälle minimeras vid en olycka eller kris. Vi agerar effektivt vid nödläge och olyckor samt förhindrar eller mildrar negativ påverkan på människa och miljö.
  - Vi har en god arbetsmiljö som främjar god fysisk och psykosocial hälsa. Vi tar avstånd från alla former av trakasserier och diskriminering. Vår arbetsplats är inspirerande och utvecklande – vi möter varje människa med respekt, empati och tillit.

Intressentdialog

De intressenter som Locum definierat sedan tidigare kvarstod även under 2020, däremot förändrades dialogformerna utifrån pandemin. Förutom att möten nu sker digitalt med våra intressenter kan vi även se ett annat fokus. Under våren blev prioriteringen, i dialog med kunder och ägare, att lösa kritiska situationer kopplat till pandemin medan andra frågor pausades.

Intressenterna och intressentdialogen som tidigare kartlagts har nu funnits en tid på Locum och därför finns det ett behov av att se över och stämma av den med våra intressenter.

Agenda 2030 och Locums hållbarhetsarbete

Hållbarhet ska genomsyra hela Locums verksamhet och vara en integrerad del av det dagliga arbetet. Förutom lagkrav och andra krav styrs vi av riktlinjer, policys samt mål och indikatorer från Region Stockholm. Utöver detta bygger vårt hållbarhetsarbete bland annat på Agenda 2030 och Parisavtalet.

Region Stockholm håller för närvarande på att ta fram en hållbarhetspolicy och en hållbarhetsstrategi. Dessa kommer framöver att tydliggöra regionens hållbarhetsarbete ytterligare.

I samband med årets omorganisation förtydligades samordningsansvaret för Locums hållbarhetsarbete. Inom ramen för den förändringen pågår en hållbarhetsutredning för att identifiera bolagets betydande hållbarhetsaspekter och tydliggöra

gap. Det säkrar att vi framöver kommer att arbeta med de mest angelägna och högst prioriterade hållbarhetsområdena samtidigt som vi även får en gemensam bild över vilka dessa är. Utredningen har kommit så långt att vi nu mer tydligt kan se vilka de mest betydande hållbarhetsaspekterna är för Locums verksamhet. Under 2021 kommer vi utifrån dessa att göra en koppling till de globala hållbarhetsmålen.

När de nya styrande dokumenten från regionen tagits fram och hållbarhetsutredningen slutförts kommer Locum uppdatera nuvarande miljöplan till en hållbarhetsplan för att möta framtida viljeriktningar och målsättningar.

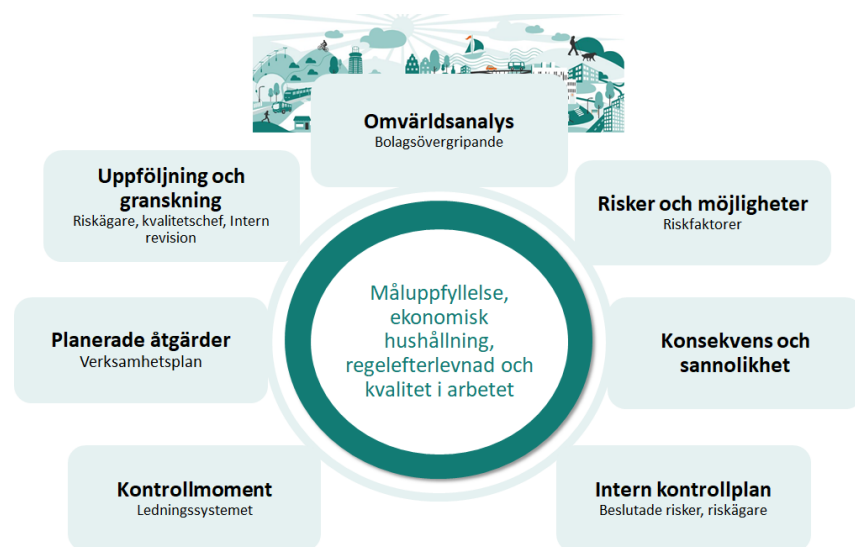
Locums hållbarhetsrapport för 2020 utgår från fyra fokusområden som framkommit i hållbarhetsutredningen: resurseffektiv energi, cirkulära flöden, hållbara vårdfastigheter och inkluderande arbetssätt. Betydande hållbarhetsaspekter inom ramen för dessa områden är fastighetsenergi, inomhusmiljö, klimatanpassning, trygga och säkra lokaler, antikorrusion, hållbara leverantörskedjor och arbetsmiljö i byggprojekt. Framtida översyn kan medföra förändringar av ovanstående.

Risker och hantering av dessa

Vårt arbete med intern kontroll

Intern kontroll är ett arbetssätt för att identifiera, förebygga och hantera risker som kan påverka måluppfyllelse, ekonomisk hushållning, regelefterlevnad eller kvalitet i arbetet. Vårt arbete med intern kontroll är viktigt för att uppnå mål och upprätthålla förtroendet för Locums verksamhet.

Vår interna kontroll utgår från Region Stockholms modell för integrerad ledning och styrning (ILS) samt Riktlinje för intern kontroll. Locum följer Region Stockholms ramverk för intern kontroll vilket syns i vårt ledningssystem som är certifierat enligt ISO 14001:2015 och 9001:2015.

En bolagsövergripande omvärldsanalys genomförs årligen inför verksamhetsplaneringen, i vilken det ingår risker och möjligheter. Riskanalys genomförs för de riskfaktorer som bedöms kunna påverka möjligheterna att nå uppsatta mål. Utifrån den pågående pandemin genomfördes en förnyad omvärldsanalys med risker och möjligheter under juni 2020, en analys av nuläge och konsekvenser för hösten 2020 samt planering inför 2021.

Av internkontrollplanen framgår risk, riskbeskrivning, sannolikhet, konsekvens och riskvärde. Därtill beskriver berörd risk- eller processägare kontrollmoment och planerade åtgärder för att begränsa eller eliminera konsekvensen av risken. Kontrollmoment i ledningssystemet och planerade åtgärder för att begränsa samt eliminera konsekvenser av identifierade risker i internkontrollplan följs upp löpande och granskas i samband med verksamhetsuppföljning samt vid behov vid interna revisioner.

Styrelsen fastställer den årliga omvärldsanalysen, inklusive risker samt ansvarar för den interna kontrollen med utgångspunkt i beslut fattade av Regionfullmäktige och Regionstyrelsen. VD ansvarar för att upprätthålla en god internkontroll och rapporterar löpande till styrelsen hur den interna kontrollen fungerar. Styrelsen utvärderar kontinuerligt den information som bolagsledningen lämnar. Arbetet innefattar bland annat att säkerställa att åtgärder vidtas rörande de brister och förslag till åtgärder som framkommit vid den interna kontrollen.

Locums väsentliga risker

Sex väsentliga risker lyftes till intern kontrollplan inför 2020. Resultatet av höstens riskbedömning blev för Locum totalt tio betydande risker för 2020, bland annat utifrån konsekvenser av den pågående pandemin.

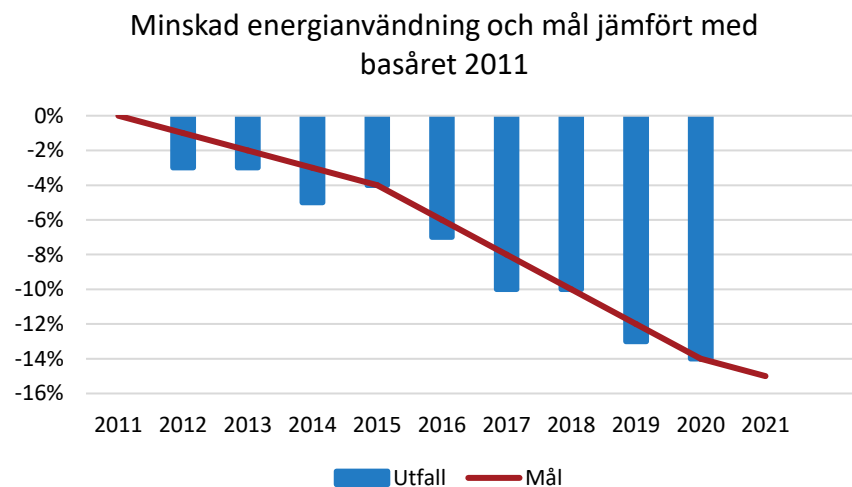
Risk och riskbeskrivning	Konsekvens
<p>Risk för cyberattacker, intrång i IT, passer- och/eller kommunikationssystem Exempelvis förstörande datorintrång, ekonomisk brottslighet, missbruk av information som man inte har behörighet till. Skydda lokaler från intrång av obehöriga.</p>	Driftstörningar, säkerhetsinformation läcker ut.
<p>Kompetensbrist hos leverantörer/entreprenörer Brist på resurser med rätt kompetens och erfarenhet i bygg- och fastighetsbranschen.</p>	Tidsförskjutningar, kvalitetsbrister och ökade kostnader för genomförande av byggprojekt. Kvalitetsbrister och ökade kostnader för fastighetsförvaltning. Förseningar i fastighetsutvecklingsprojekt.
<p>Risk för extraordinär händelse Allvarlig störning eller risk för allvarlig störning i viktig samhällsfunktion som kräver skyndsamt insats. Exempelvis avbrott i dricksvattenförsörjning eller elförsörjning, händelser kopplade till extremväder/klimatförändringar (ex. storm, regn, snöfall, översvämning), pandemi eller terrorattack.</p>	Höga kostnader för att ställa om lokaler vid extraordinära händelser. Kan inte tillhandahålla ändamålsenliga lokaler.
<p>Regionens mål för energieffektivisering uppnås ej Otillräckliga åtgärder kan leda till att bolaget inte uppnår miljömål gällande energi. Verksamhetsenergi utgör närmare hälften av energianvändningen i vårdlokaler.</p>	Ökade kostnader och försämrad hållbarhet.
<p>Risk att planering av förvaltning och underhåll av fastigheterna inte har ett tillräckligt långsiktigt perspektiv Bristande medel och resurser innebär att det blir svårare att planera förvaltning och underhåll av fastigheterna ur ett långsiktigt perspektiv. Minskad möjlighet att genomföra samordnande underhållsåtgärder på flera sjukhus samtidigt.</p>	Högre kostnader för förvaltning och underhåll till följd av ökade akuta åtgärder istället för proaktivt arbete med förebyggande åtgärder.

Risk och riskbeskrivning	Konsekvens
<p>Risk att leverantör bryter mot grundläggande rättigheter och principer, utnyttjar svart arbetskraft eller inte har ett strukturerat arbete mot korruption Exempelvis leverantörer som har många underleverantörer eller som verkar i branscher med låga löner eller att det finns en förhöjd risk att grundläggande rättigheter och principer inte efterlevs.</p>	<p>Samarbete med leverantörer som inte uppfyller och efterlever de grundläggande rättigheterna i Region Stockholms uppförandekod. Risk för bland annat arbetsplatsolyckor, att leverantören bryter mot grundläggande villkor/arbetsmiljökrav etc.</p>
<p>Försämrad kundnöjdhet På grund av Covid-19 finns risk för att tillräckliga åtgärder ej har kunnat genomföras och att vi därför inte uppnår avsedd effekt avseende ökad kundnöjdhet.</p>	<p>Mål för kundnöjdhet uppnås ej.</p>
<p>Risk för oegentligheter Medarbetare eller samarbetspartners agerar på ett oetiskt eller olagligt sätt. Exempelvis bedrägeri, ger eller tar muta. Agerar utifrån jäv eller intressekonflikt t.ex. vid olika former av beslut.</p>	<p>Skadar förtroendet för Locum och Region Stockholm. Kan leda till stora kostnader i form av skadestånd och ersättningskrav.</p>
<p>Bristfällig avtalsefterlevnad hos leverantörer Brister i processer och arbetssätt gör att vi inte följer upp att entreprenörer och leverantörer tillhandahåller leverans och tjänster i enlighet med avtal.</p>	<p>Locum och Region Stockholm får inte den leverans vi har betalat för. Locum är inte en professionell beställare och styr inte utvecklingen.</p>
<p>Otillräckligt IT-stöd Risk att bolaget inte har den infrastruktur eller de verktyg som efterfrågas för att effektivt stödja nuvarande och framtida informationsbehov och arbetsprocesser. Exempelvis IT-system som inte på ett effektivt sätt underlättar medarbetarnas vardag.</p>	<p>Ökat resursbehov, påverkar arbetsklimatet negativt.</p>

Resurseffektiv energi

Ett prioriterat område för Locum och Region Stockholm är att fastighetsbeståndets energianvändning ska vara resurseffektiv för att bidra till minskad klimatpåverkan och stark ekonomi. Regionens mål är nedbrutet i Locums miljöplan där målet är att vi ska minska energianvändningen med 14 % år 2020 och 15 % år 2021 utifrån basår 2011. Locum nådde det satta energimålet för år 2020, då resultatet visar att energianvändningen minskat med 14 % jämfört med basåret 2011.

Systematiskt energiarbete

Locum bedriver ett systematiskt energiarbete och upprättar årligen objektspecifika energiplaner utifrån den övergripande målnivån. Energiplanen beskriver fastighetsobjektets energimål, historiska utfall, prognos, kommande åtgärder och händelser som påverkar energianvändningen i fastigheterna samt hur det förhåller sig till hela Locum. Energiplanerna följs upp minst en gång per månad.

Under 2020 har bland annat tidigare arbete med att tydliggöra besparingspotential samt målsättningen för energieffektivisering per förvaltningsobjekt till 2030 fortsatt. Arbetet är omfattande och kommer fortgå även under 2021.

En analys av vilka effekter pandemin fört med sig och dess påverkan på energianvändningen har också genomförts. Analysen påvisar att åtgärder direkt kopplade till pandemin har gett en ökning av energianvändningen med ca 300–500 MWh under 2020.

Exempel på åtgärder som bidragit till att Locum även år 2020 uppnått energimålet är:

- Byten till mer energieffektiva fönster på flera sjukhus, vilket förutom minskad energianvändning ger förbättrad komfort för hyresgästerna eftersom kallras minskar.
- Sektionering av ventilation genom installation av spjäll med tidkanal på Sabbatsbergs sjukhus och Danderyds sjukhus.

- Utbyte av remdrivna fläktar till direktdrivna EC-fläktar på S:t Görans sjukhus, Nacka sjukhus, Dalens sjukhus och Handens sjukhus.
- Utbyggnad och installation av värmeåtervinning av kondensorvärme från kylmaskiner på Karolinska sjukhusområdet i Solna och på S:t Görans sjukhus.
- Belysningsbyte till LED-belysning.
- Byte av ångdrivna tvättmaskiner till eldrivna maskiner på Karolinska sjukhusområdet i Solna. Därmed försvann stora energiförluster i tidigare långa rörstråk.

Verksamhetsenergi

En utmaning i arbetet med att minska energianvändningen ligger i att sjukvården blir allt mer teknikintensiv och verksamhetsenergin utgör därmed en allt större andel av den totala energianvändningen i sjukvårdsfastigheterna. Detta syns tydligt i de nya byggnaderna som tagits i drift, där verksamhetsenergin står för mer än hälften av byggnadernas energianvändning. Både fastighets- och verksamhetsenergi ingår i målsättning och utfall för bolagets energianvändning. Av naturliga skäl har vi dock störst, och även direkt, rådighet över att påverka användningen av fastighetsenergin. Locum jobbar med att effektivisera användningen av verksamhetsenergin ur flera olika perspektiv såsom informationsspridning, tillhandahållande av verktyg, samverkan, tydliggörande av verksamhetsenergins inverkan och rena tekniska åtgärder. Flera

kommunikationsinsatser kring verksamhetsenergi och inomhusklimat har utförts under året.

Under 2020 har Locum fortsatt det långsiktiga arbetet med att effektivisera användningen av verksamhetsenergi. Dels har ett PM med litteraturstudie och erfarenheter påbörjats vilket kommer ligga till grund för kommande års arbete med att minska verksamheternas energianvändning. Samtidigt har ett utvecklingsprojekt slutförts på Dalens sjukhus som innebär att mätare har installerats för att kunna separera fastighetsenergin från verksamhetsenergin. Det genomförda projektet kommer att analyseras för att klarlägga nyttan och möjligheterna att

skala upp metoden för hela beståndet.

Locum har även genomfört en del tekniska åtgärder som bidrar till en mer effektiv verksamhetsenergi, exempelvis byte till mer energieffektiva belysningskällor och belysningsstyrning.

Laddplatser för eldrivna verksamhetsfordon har löpande etablerats i fastighetsbeståndet. Under 2020 tydliggjordes att den nya lagstiftningen inom området inte omfattar totalförsvarets fastigheter och Locum kommer därmed skapa en anpassad laddstrategi för elfordon.

Fastighetsnära förnybar energi

Locum har installerat både solfångar- och solcellsanläggningar i fastighetsbeståndet. Installation av ytterligare solcellsanläggningar har dock pausats av två skäl:

- Remissversionen av "Den robusta sjukhusbyggnaden - 2020" (MSB) uppger att solceller på sjukhusbyggnader tillför en risk för byggnadens säkerhet och att "(...) sjukhus bör därför inte ha solceller installerade på de mest kritiska byggnaderna."
- Under 2020 gick även förslaget att undantaget från skatteplikt för egenproducerad el skulle utvidgas genom höjda effektgränser, ut på remiss. Förslaget innebär dock att tidigare utmaningar gällande orimlig administration kvarstår.

Ytterligare installation av solceller avvaktas därmed tills detaljerna kring krav på robusthet och skatteregler för solcellsenergi är klarlagda.

Cirkulära flöden

En byggnad kräver stora mängder material och genom att beakta hela livscykeln – från byggmaterialens råvaruutvinning, under nybyggnation, förvaltning och ombyggnation till rivnings- och avfallsfasen, ges förutsättningar för en effektiv resursanvändning. Både bygg- och det långsiktiga förvaltningsperspektivet tas hänsyn till när Locum gör ändringar i fastigheterna. Detta främjar hållbar

materialanvändning, begränsar uppkomsten av avfall och således även klimatpåverkan. Samverkan samt att ödmjukt beakta den totala mängden krav som ställs på en vårdfastighet är framgångsfaktorer för att sträva mot cirkulära flöden.

Klimatpåverkan

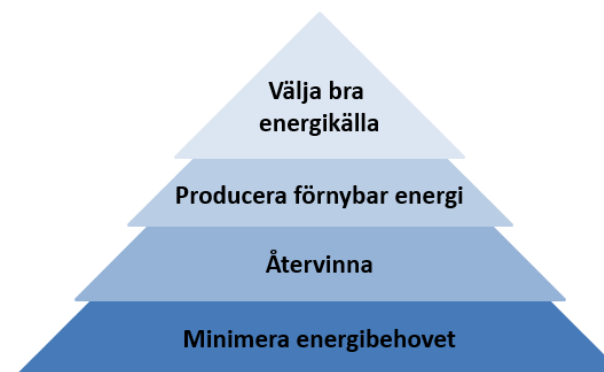
Locums övergripande mål är att vara klimatneutrala år 2045, vilket går hand i hand med Region Stockholms samt Sveriges nationella mål om att ha noll nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären 2045. Utifrån vår verksamhet utgörs de betydande utsläppen av förvaltning och byggande av fastigheterna.

För att nå målet klimatneutralitet 2045 prioriterar vi att:

- Minska energibehovet

- Effektivisera användningen och återvinna använd energi
- Välja energi som producerats med så lite miljöpåverkan som möjligt
- Köpa förnybar energi och installera fastighetsnära förnybar energiproduktion när så är möjligt
- Minska klimatpåverkan från byggprojekt
- Fasa ut klimatpåverkande köldmedier
- Kravställa förnybara drivmedel för transporter samt minska klimatpåverkan från tjänsteresor

Avseende driften av fastigheterna, utgör energianvändningen den primära klimatpåverkan, vilket gör det till en av Locums viktigaste hållbarhetsfrågor. Energiptyramiden visar vår grundläggande arbetsmetodik i energiarbetet för att även minimera klimatpåverkan.

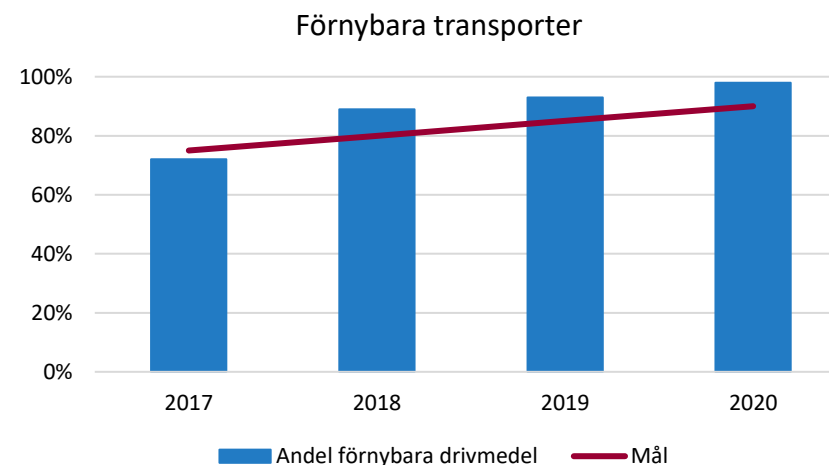
Basen och det första steget är alltid att minska energibehovet och effektivisera energianvändningen. Återvinna innebär att ta tillvara på energin så effektivt som möjligt innan den lämnar byggnaden. Därefter är målet att producera förnybar energi, idag finns delvis solfångare och solceller på taken. För den energi som återstår utvärderar vi olika alternativ som jämförs med varandra för att välja alternativet med lägst miljöpåverkan.

För att minska klimatpåverkan från byggprojekt har Locum under året fortsatt utreda möjliga klimatreducerande krav. I den nya vårdbyggnationen som byggs på Danderyds sjukhus är minskad klimatpåverkan i ständig dialog, samtidigt som analyser för närvarande genomförs i syfte att identifiera klimatbesparande åtgärder vid val av material i stomkomplettering. Eftersom produkter och material identifierats utgöra en stor del av klimatpåverkan i byggprojekt utvärderas krav för detta även i ombyggnationer, där förutsättningarna dock inte ger lika mycket spelrum som i nybyggnationer.

I arbetet med att minska klimatpåverkan ingår även att löpande fasa ut köldmedier med hög klimatpåverkan. Klimatpåverkan från köldmedier uppgick under 2020 till 191 ton koldioxidekvivalenter (CO₂e), vilket är mer än en halvering jämfört med föregående år. Det genomsnittliga värdet för den globala uppvärmningspotentialen (GWP-värdet) för den totalt installerade mängden köldmedia har minskat från ca 1 790 kg CO₂e/kg köldmedia 2019 till ca 1 690 kg CO₂e/kg köldmedia 2020.

Vi har under året även minskat vår klimatpåverkan från transporter. Under 2020 användes 98 % förnybara drivmedel i transporter av verksamhetsavfall och byggavfall på Huddinge sjukhusområde, där målet är 90 %. Jämfört med föregående år har

dieselanvändningen minskat ytterligare. Klimatpåverkan från våra tjänsteresor har också minskat under året till följd av pandemin. Digitala verktyg som stödjer det nya distansbaserade arbetssättet har implementerats i rask takt, vilket troligen kommer minska behovet av resor i tjänsten även framöver.

Resursanvändning

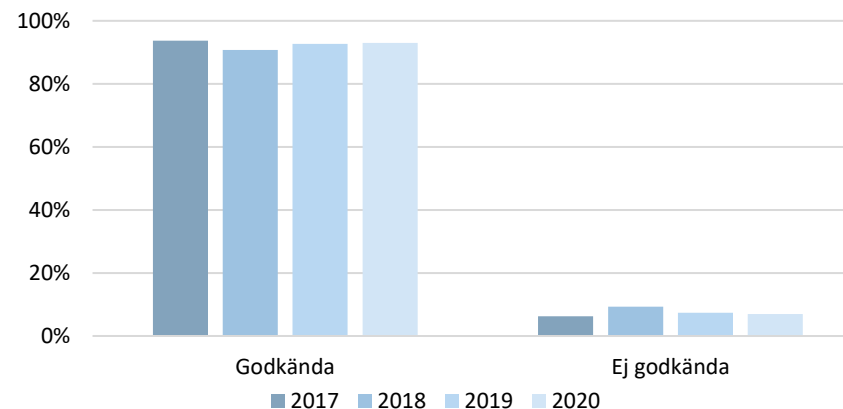
Locum främjar en hållbar resursanvändning genom att ställa omfattande krav på material och produkter som används och byggs in, beakta avfallsmängder innan de uppstått, möjliggöra sortering av avfall samt föra en löpande dialog med berörda.

Material och produkter

Material och produkter står för en betydande miljöpåverkan. Locum ställer därför höga krav på vilka material och produkter som får användas och byggs in i fastigheterna med avsikten att skapa en god inomhusmiljö och begränsa behovet av att bygga om. För att minska risken för att produkterna innehåller miljö- eller hälsoskadliga ämnen används Byggvarubedömningen (BVB). Systemets bedömningskriterier ligger i framkant inom branschen vilket säkerställer att Locum beaktar även kommande lagkrav och utfasning av kemikalier som väntas bli förbjudna i god tid innan produkterna fasis ut.

De aktiva produktvalen möjliggör också framtida återanvändning, återvinning och cirkulära flöden. Målet är att minst 90 % av produkterna som byggs in i fastigheterna ska vara godkända, d.v.s. ha fått bedömningen rekommenderas eller accepteras av BVB. Under 2020 nåddes en andel om 93 % godkända produkter.

Andel godkända produkter i BVB

Vi ställer även krav rörande kemikalier i driftentreprenader där arbetet med att fasa ut farliga kemikalier fortgår löpande. Kemikalier registreras och bedöms i kemikaliesystemet KLARA, vilket följer de kriterier som anges i Region Stockholms utfasningslistor för varor och kemiska produkter.

Avfall

Våra huvudsakliga avfallsflöden utgörs av avfall i samband med byggprojekt, avfall från drift av fastigheterna samt avfall från verksamheterna som bedriver vård.

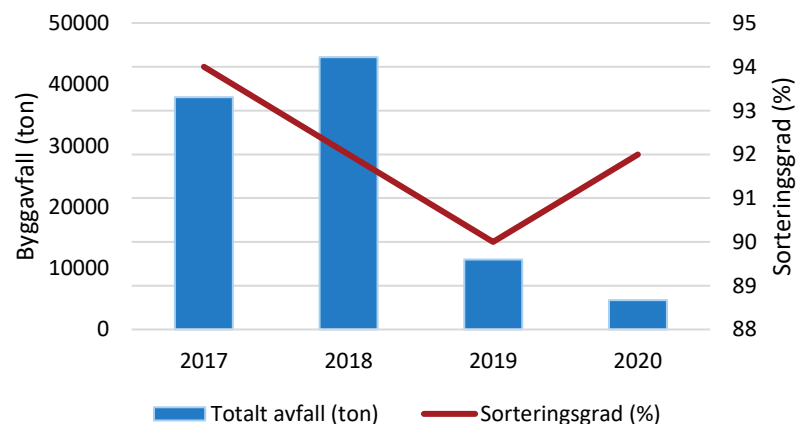
Under året har det skett omfattande ändringar i avfallslagstiftningen vilket innebär att det numera finns utpekade fraktioner som måste sorteras ut på byggarbetsplatserna. Syftet med utsorteringskraven är att komma högre upp i avfallshierarkin så att både förberedelse för återanvändning och materialåtervinning kan öka. Locums målsättning att sortera 90 % av avfallet på byggarbetsplatserna och Byggföretagens Resurs- och avfallsriktlinjer vid byggande och rivning används vid kravställning. Samtidigt prioriteras återanvändning där så är möjligt. Exempel på material som har återanvänts under året är tegel i konst och utomhusbelysning. Vi arbetar även med BIM-modellering och standardiserade typrum för att begränsa mängden avfall som uppkommer.

Under 2020 har Locum bedrivit en utredning för att identifiera kommande mål som är lämpliga i ombyggnationer, vilket kommer utgöra en allt större andel av byggprojekten framöver. Byggavfallsmängderna har minskat mot tidigare och bedöms ligga på en fortsatt lägre nivå på grund av lägre investeringsbudget och färre nyproduktioner.

Locum arbetar aktivt för att optimera avfallshanteringen tillsammans med verksamheter och driftentreprenörer för att ta fram hållbara lösningar och främja en resurseffektiv återvinning. Ett sjukhus och dess verksamhet ger upphov till många typer av avfall där vår roll som förvaltare är att möjliggöra lösningar för källsortering såsom att tillhandahålla kärl, dekaler och information om sorteringsrutiner. Under 2020 tecknades ett nytt avtal för hantering av det källsorterade avfallet på samtliga sjukhusområden. Resultatet av verksamheternas avfall för 2020 kommer redovisas på Locums hemsida i februari.

Vad som dock redan kan konstateras är att effekterna av pandemin har medfört att avfallsmängderna under året ökat, samtidigt som den utsorterade plastfraktionen för närvarande energiåtervinns. För att minska risken för att avfallshanteringen påverkar möjligheten att bedriva vård under pandemin har vi arbetat med kontinuitetsplanering. Det har inneburit ett tätt samarbete och en löpande dialog med avfallsentreprenör samt sjukhusens och kommunernas representanter.

Sorteringsgrad för uppkommit byggavfall

Hållbara vårdfastigheter

Ett sjukhus är en komplex fastighet. Här finns många tekniska system som måste fungera dygnet runt, året runt för att den livsviktiga vården ska kunna bedrivas. Vi förvaltar våra vårdfastigheter enligt en förvaltningsmodell med en väl fungerande skötsel och drift som bas. Tillsammans med våra driftentreprenörer på sjukhusen arbetar vi varje dag för att se till att bland annat värme, vatten, el och ventilation fungerar som det ska.

Inomhusmiljö

Locum förvaltar vitt skilda inomhusmiljöer, allt från parkeringshus och större entréhallar till vårdlokaler och högteknologiska utrymmen med högsta krav på vårdhygien. Alla lokaler skall planeras och förvaltas utifrån respektive funktion i syfte att erbjuda den bästa inomhusmiljön. Lokalerna planeras och utformas utifrån vägledande arkitektur, med fokus på sunda material, ergonomi, tillgänglighet, dagsljus, trygga rörelseytor och flexibla lokaler som är hållbara över en lång förvaltningsperiod. Ett prioriterat område är läkande vårdmiljöer såväl inomhus som utomhus då det kan bidra till att förkorta vårdtider, förbättra patientsäkerheten, minska smittspridning och öka välbefinnande hos patienter, anhöriga och personal.

Vår hörsel är utvecklad för att höra ljud utomhus, medan vårdsituationen uteslutande sker inomhus. Vid bullrande och stökiga vårdmiljöer är det svårt för både vårdpersonal och patienter att åstadkomma en läkande miljö och bra arbete. Under pandemin har värdet av tystare lokaler, färre pipande maskiner,

god uppfattbarhet av varandras talade budskap och kroppsspråk, fått en än större förståelse även för personer utanför normal vårdmiljö.

Locum har genom sitt deltagande i det nationella nätverket Program för teknisk standard (PTS) en fortlöpande förbättringsprocess. Den gemensamma erfarenheten ligger till grund för vår planering av förvaltning och förändringar, när vi renoverar och bygger energismart med inomhusmiljön i fokus. Vi arbetar med tydlighet för att få in målbild vid upphandlingar och därmed förankra värderingar på ett tidigt stadiet med respektive part.

Under året har Locum fortsatt arbetet med att utveckla sensorer med målet om att med hjälp av dessa visualisera inomhusmiljön. Sensorerna ger även en förståelse av det aktuella läget såsom möjlig påverkan av specifika lokalers ventilation, luftkvalitet och luftfuktighet. Bland annat har vi haft samverkansform och workshops med övriga regioners förvaltningsorganisationer för vårdmiljöer och Chalmers vårdrelaterade forskningsprojekt. Locum deltar som remissorgan till bland annat Boverket, är representerat i Byggherrarnas utskott och deltar som enda fastighetsägare i forumet för Sveriges Fukt konsulter Bygga-F.

Miljöbyggnad

Locum förvaltar vid årsskiftet 2020 tio byggnader som följer Miljöbyggnad och under våren genomfördes den första verifieringen av den nya behandlingsbyggnaden på Södertälje sjukhus. De kommande åren genomförs uppföljningar av de preliminärt certifierade byggnaderna för att verifiera även dessa. Miljöbyggnadskraven som ställs är höga vilket ställer krav på ett gott samarbete mellan alla

discipliner genom hela projektets gång för att identifiera tekniska lösningar som fungerar i en så komplex byggnad som en vårdfastighet. Att certifiera byggnader enligt Miljöbyggnad främjar hållbart

byggande och ger möjlighet att erhålla mer fördelaktiga lån i form av gröna obligationer som emitteras från Region Stockholm.

Fastighetsföreningar

Locum har till stora delar ett äldre fastighetsbestånd som innehåller inbyggda föreningar till skillnad mot nyare byggnader. De föreningar som har hittats vid inventering har vi dokumenterat i ett digitalt system i syfte om att säkerställa arbetsmiljön vid byggnation och att omgivningarna inte påverkas. Inventeringen och dokumentationen ligger sedan till grund för bolagets prioritering rörande fastighetsföreningar.

I innerstadsmiljö är det mer regel än undantag att markföreningar hittas. Detta har inneburit att de senaste årens stora nyproduktioner har krävt omfattande saneringar som nu har avslutats.

Läkande utomhusmiljö

I dialog med vårdverksamheterna och representanter från det omgivande samhället arbetar Locum för att skapa hälsofrämjande och läkande utomhusmiljöer på förvaltningsobjekten. Vi arbetar med fastighetsutvecklingsplaner (FUP) som stödjer målsättningen om långsiktigt hållbara vårdfastigheter och som ser till både mark, byggnader och teknisk infrastruktur. Exempel på åtgärder som kan framkomma i FUPar är att utveckla attraktiva stråk som stärker sociala och ekologiska flöden, utöka gröna vistelseytor, främja biologisk mångfald samt skapa gröna kvaliteter i mötet mellan naturen och fastigheterna.

Trygga och säkra lokaler

Det förändrade omvärldsläget – inriktningen mot uppbyggnad av totalförsvaret och framförallt civilt försvar, kommer att medföra ett särskilt fokus inom området robusthet även framöver. Sjukhus räknas som samhällsviktig verksamhet varför det inte enbart handlar om hur vården ska bedrivas utan också fastigheternas robusthet.

Systematiskt säkerhetsarbete

Locum har en väl utvecklad förmåga att hantera driftrelaterade incidenter inom fastighetssystemet vilket provas regelbundet genom övningar eller vid hantering av inträffade incidenter. Förmågan har särskilt prövats under pandemin, då vi även har hanterat snabbt uppkomna behov från vårdgivarna som t.ex. utbyggnad av syrgaskapaciteten eller uppförandet av Älvsjö sjukhus vid Stockholmsmässan på tre veckor.

Förutom en väl fungerande krisberedskap har vi även utvecklat kontinuitetsplaner

för samtliga tekniklag inom vårdfastigheterna samt för externa beroenden i syfte att säkerställa hög driftsäkerhet och snabb återgång till normal drift vid en eventuell störning av leveranser. Kontinuitetsplaner har tagits fram från underlag baserat på de återkommande risk- och sårbarhetsanalyser som genomförs kring vitala tekniska installationer eller externa beroenden.

Sedan 2016 har Locum riktlinjer för hur vårdlokaler ska utformas för att ge ett väl ändamålsenligt skydd och samtidigt bidra till trygghet för patienter, besökare och vårdpersonal. Dessa riktlinjer uppdateras årligen och ligger till grund för all nyproduktion och ombyggnation. Vidare deltar vi i arbetsgruppen för framtagande av den nya skriften ”Den robusta sjukhusbyggnaden” som under 2021 ersätter ”Det robusta sjukhuset” från 2008.

Locum genomför regelbundna trygghetsronder tillsammans med våra hyresgäster. Vi tillämpar metoden Gåturen. Syftet är att identifiera om bolaget kan bidra till ökad trygghet genom att t.ex. förstärka belysning vid gångstråk mot sjukhusparkeringar m.m. Med anledning av pandemin har trygghetsronderna skett mindre frekvent på förvaltningsobjekten och med färre medverkande. Planen framöver är att integrera barn och ungas perspektiv ytterligare.

Då Locum förvaltar samhällsviktiga fastigheter med särskilda krav på informationssäkerhet och säkerhetsskydd bedriver vi ett systematiskt informationssäkerhetsarbete med fokus på att skapa medvetenhet hos medarbetare och skapa förutsättningar för en trygg digitaliseringsprocess. Inom ramen för detta arbete har vi tagit fram flera anpassade vägledningar för projekt och förvaltning, riktlinjer för informationssäkerhet som uppdateras årligen samt en e-utbildning för medarbetare och externa samarbetspartners. Under 2020 genomförde 88 medarbetare utbildningen.

Klimatanpassning

Ett förändrat klimat innebär nya utmaningar, hänsynstagande och en förändrad riskbild för Locum. Det handlar bland annat om extremväder som exempelvis värmeböljor och skyfall, men också förändringar i den miljön som tekniska system verkar i och ändrade förutsättningar i leveranssäkerheten av kritiska beroenden. Vi har under året genomfört en övergripande klimat-, risk-, och sårbarhetsanalys (KRSA) där oönskade händelser sett till ett förändrat klimat har identifierats och analyserats, vilken kommer ligga till grund för framtida investeringar. Den övergripande riskbilden visar att även om Locum vidtar tekniska och organisatoriska åtgärder så är riskbilden beroende av hur samhället i övrigt fungerar samt hur teknisk infrastruktur och system är dimensionerade utanför sjukhusens fastighetsgräns.

Gemensamt för klimatrelaterade händelser är att de ofta har en geografisk spridning över flera sjukhus vilket ger en svårhanterad riskbild med omfattande konsekvenser. Med hjälp av bolagets fortlöpande riskhantering och kontinuitetsplaner kan konsekvenser begränsas och återgången till normalläge ske snabbt.

Förutom att möta de risker som ett förändrat klimat medför handlar också en del av klimatanpassning att ställa om till en mer hållbar fastighetsdrift, vilket kan medföra en förändrad riskbild då ny teknik installeras i fastigheterna. Den teknikutveckling som just nu pågår i samhället ligger före regelverken vilket innebär att ett stort ansvar läggs på Locum att värdera nytta och risk med den nya tekniken, något vi gör fortlöpande inom verksamheterna.

Medicinska gaser

Locum förvaltar och utvecklar de medicinska gasanläggningarna i Region Stockholms fastigheter. De medicinska gaserna på sjukhus och vårdinrättningar är läkemedel och utgör en viktig del av sjukhusens läkemedelshantering. Varje

teknikdisciplin inom sjukvården omfattas av lagar och regelverk, arbete med medicinska gaser fordrar dock särskild aktsamhet då systemen ofta betjänar livsuppehållande behandlingar.

Då Covid-19 medförde svåra andningsproblem för många sjuka blev behovet av medicinska gaser, främst andningsoxygen och andningsluft, betydligt högre än normalt på regionens sjukhus under 2020. Att snabbt utöka gaskapaciteten på flertalet akutsjukhus blev därför en hög prioritet. Extra gastankar placerades ut och anslöts till sjukhusens ordinarie gasnät, vilket på dessa ställen ökade gaskapaciteten mellan 100-300 %.

På Älvsjö sjukhus blev en av de stora utmaningarna att på kort tid få till ett system med medicinska gaser till samtliga 550 sängplatser som iordningställdes. Att projektera, köpa in och montera ett gasnät av den aktuella storleken tar normalt många månader eller till och med år, här färdigställdes det inom ett få antal veckor.

Tillgänglig vårdmiljö

Vår utgångspunkt är att människor i alla åldrar, oavsett funktionsförmåga, ska kunna vistas, förflytta sig och ha tillgång till de lokaler och sjukhusområden som Locum förvaltar. Vi bevakar barnperspektivet, oavsett om det rör ändamålsenliga lokaler för barn, unga eller vuxna.

Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag varför det är av särskild vikt att varje medarbetare på Locum har tillräcklig kunskap om barnkonventionens grundprinciper för att kunna omsätta dessa utifrån sin roll och vårt uppdrag. De ledtexter där barnperspektivet sedan tidigare förtydligats implementerades under året och används nu i tidiga skeden i våra byggprojekt.

Fysisk tillgänglighet

Vi genomför varje år besiktning av sjukhusfastigheterna avseende den fysiska tillgängligheten utvändigt och invändigt i syfte att uppfylla och säkerställa gällande myndighets- och lagkrav. Vi har även riktlinjer för fysisk tillgänglighet som ska användas vid ny- och ombyggnationer. Målet är att sjukhusområdena ska vara lättillgängliga, användbara och anpassade till olika målgrupper och verksamheters behov.

Locums samverkansråd för fysisk tillgänglighet har regelbundna möten och arbetar ständigt med att tillsammans utveckla universellt utformade produkter som ökar sjukhusens tillgänglighet. Sedan våren 2020 har rådsmötena skett digitalt och Locum har bistått med teknisk support för att samtliga rådsmedlemmar ska kunna delta på lika villkor. Rådsmedlemmar från samverkansrådet för fysisk tillgänglighet är delaktiga

i Locums arbete kring bemötande genom utvecklandet och genomförandet av vår obligatoriska insiktsdag gällande tillgänglighet och normkritiskt tänkande. Samverkansrådet är även involverat i samgranskningsgrupper för nya vårdfastigheter och utemiljöer. Samgranskningsgruppens fokus under 2020 har varit deltagande i möten och på plats i testmiljöer för vådrum, hygienrum, behandlingsrum m.m. för den nya vårdbyggnaden på Danderyd sjukhus.

Vi har under året deltagit i regionens nätverksarbete för fysisk och kommunikativ tillgänglighet och har ett kontinuerligt samarbete med övriga aktörer inom Region Stockholm. Locum hjälper Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) och Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) med verifiering av inventeringar samt planering av fysisk tillgänglighet i bland annat vårdavtal i externa lokaler.

Kommunikativ tillgänglighet

Information och kommunikation som rör tjänster och service som Locum erbjuder ska kunna tillgodogöras alla. Grunden för tillgänglig kommunikation är att vi i allt det vi gör tänker universell utformning. Kommunikationen blir enkelt utformad och lätt att förstå: ett tydligt och lättförståeligt språk samt färg och form som uppfyller riktlinjer för tillgänglighet. Informationsmaterial, såväl digitalt som på print, ska följa Locums grafiska profil som uppfyller riktlinjer för tillgänglighet med avseende på exempelvis teckensnitt, teckenstorlek, radavstånd, färger, kontraster och bilder.

I vissa sammanhang krävs speciella insatser för att kommunikationen ska bli tillgänglig. På Locum arbetar vi för att vår webb ska vara tillgänglig genom exempelvis programvaran Speakit +, vi har enkla strukturer och tydliga rubriker. Bilder och länkar har beskrivande texter. Tillgängligheten summeras i en tillgänglighetsredogörelse på locum.se. Vi gör också insatser för att liknande förutsättningar finns för tillgänglighet i våra digitala nyhetsbrev, e-post och intranät. Filmer och digitala möten textas eller tillgängliggörs genom muntligt tydliggörande av presentatörerna.

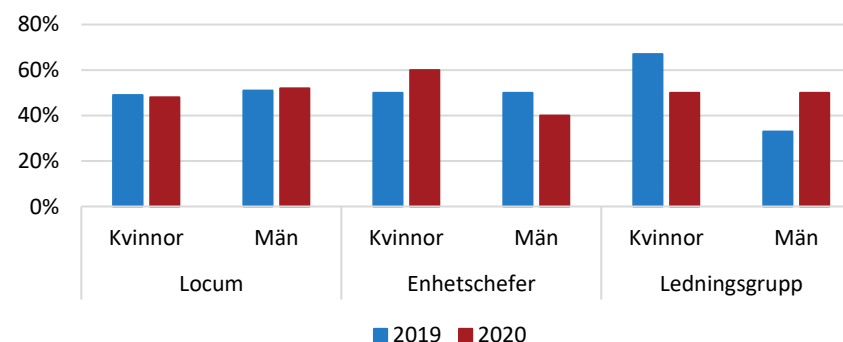
Kompletterande bildsymboler är viktiga hjälpmedel för personer med begränsad syn- och läsförstående. Locum arbetar också med taktila skyltar i olika sammanhang, till exempel för skyltning av RWC och WC på sjukhusen. I samarbete med Synskadades Riksförbund har taktila skyltar som är självlysande i mörker tagits fram.

Mångfald och jämlikhet

Locums jämställdhetsindex tas fram vartannat år inom ramen för Nyckeltalsinstitutet mätning, JÄMIX. Den beräknas utifrån nio nyckeltal. Värdet för 2020 kommer inte att redovisas förrän våren 2021, varför senaste genomförda är det som fortsatt gäller för Locum, 144. Vid den senaste mätningen fick Locum utnämningen Excellent arbetsgivare utifrån perspektivet jämställdhet.

Fördelning män/kvinnor inom Locum är 52 % män och 48 % kvinnor totalt sett. Ser man till fördelningen bland enhetschefer så är 60 % kvinnor och 40 % män. I Locums ledningsgrupp är fördelningen 50 % kvinnor och 50 % män.

Fördelning kvinnor och män

Eftersom regionens ordinarie NMI-mätning inte genomförts under året har vi inte tillgång till jämförbara uppgifter om andel som upplever kränkningar och trakasserier. Under hösten införde Locum ett tempmättningsverktyg, där olika frågor ställs var 14:e dag om arbetsmiljö och arbetssituation. Där finns en fråga om trakasserier och kränkningar men vi har ännu inte uppnått ett resultat som motsvarar utfall för årsbasis. Locum har tydliga och väl kommunicerade rutiner för hur vi ska agera för att motverka detta samt för att hantera situationer om/när detta uppstår.

Locums medarbetare genomgår obligatoriska e-utbildningar rörande HBTQ, etnicitet, normer och möten i vardagen samt utbildning i att skapa tillgänglighet för alla.

Minoritetsgrupper

Locum deltar i samråd med minoritetsgrupper som arrangeras av Region Stockholm. På locum.se finns grundinformation på engelska och finska, samt kontaktinformation till finsktalande person inom Locum. I verktyget för intern kompetenshantering dokumenteras aktuella uppgifter för medarbetare kring språkkunskaper.

Vi uppmärksammar varje år minoriteternas högtidsdagar exempelvis nationella romadagen och samernas nationaldag på digitala skärmar på sjukhusen, i nyhetsbrev, i våra sociala kanaler, på intranät och locum.se samt genom flaggning i vår reception. Vid behov informerar vi om byggen och byggstörningar på olika språk vid sjukhusen. Likaså finns ordningsregler på sjukhusen, instruktionsfilmer för byggbranschen samt sekretessblanketter på åtta språk, bland annat finska och engelska.

Inkluderande arbetssätt

Locums verksamhet bedrivs i en riskutsatt bransch, vilket innebär att kravställning på och uppföljning av leverantörer är prioriterat.

Motverkande av korruption

Locums arbete präglas av hög affärsmässig etik och vi arbetar för att förebygga alla former av oegentligheter och korruption, inklusive utpressning samt givande och tagande av muta.

Vårt mål är att samtliga medarbetare ska känna till och efterleva våra regler avseende representation och motverkande av korruption, som även innefattar regler om jäv och bisyssla. Vi har en visselblåsarfunktion som möjliggör för såväl medarbetare, kunder som leverantörer att anmäla misstanke om allvarliga oegentligheter. Locums medarbetare informeras även om Region Stockholms visselblåsartjänst. Inga oegentligheter eller incidenter som bedömts kräva ytterligare åtgärder har framkommit under 2020.

För att minska risken för korruption, kvalitetssäkrar vi att de produkter och tjänster som levereras uppfyller de krav som kunder och bolaget ställer. Det görs kontroller och uppföljningar

av såväl leverantör som leverans. Vidare genomför vi kontroller av ID06 löpande. VD skickar två gånger per år ut information till våra leverantörer och samarbetspartners med en påminnelse om några av Region Stockholms och Locums regler.

Under 2020 introducerades den obligatoriska interna utbildningen ”Professionell offentlig beställare” vilken innehåller information som alla bör känna till i samband med beställning av varor och tjänster.

Locums medarbetare är skyldiga att anmäla eventuella bisysslor, som följs upp årligen vid medarbetarsamtal och genom stickprovskontroller. Vi ska även genomgå en obligatorisk e-utbildning i regler om motverkande av korruption och under 2020 hade ytterligare 141 medarbetare genomfört utbildningen.

Antikorruption är ett ämne som diskuteras en gång per år som en del av systematiskt arbetsmiljöarbete på Locums kontinuerliga arbetsplatsträffar. Ett exempel på en av åtgärderna för att minska risken för oegentligheter är att alla beslut och avtal med ett värde överstigande 200 000 SEK tecknas två i förening.

Hållbara leverantörskedjor

Övergripande miljökrav på våra leverantörer ställs i AF-delar och projektspecifika miljöprogram, där uppföljning av kraven görs löpande under avtalens tid. Dessa rör bland annat krav på systematiskt miljöarbete, produktval i Byggvarubedömningen, avfallshantering samt fordon och arbetsmaskiners miljöprestanda.

I syfte att främja hållbara leverantörskedjor har malltexter för upphandling inom riskbranscher tagits fram för att kunna krävställa att leverantörer som antas i en upphandling ska följa särskilda arbetsrättsliga villkor med avseende på en lägsta lön, en minsta semesterrätt och en maximal arbetstid. Dessa kan användas där leverantörerna som svarar på upphandlingen förväntas ha sitt ursprung inom EU. Detta har gjorts i enlighet med de råd och rekommendationer som Upphandlingsmyndigheten har tagit fram. I upphandlingar där det bedöms att de varor och tjänster eller entreprenader som ska levereras kan komma att ha sitt ursprung i riskländer för osunda arbetsvillkor utanför EU, krävställer Locum att leverantörerna ska följa Region Stockholms uppförandekod för leverantörer som bygger på ILO:s kärnkonventioner, FN:s mänskliga rättigheter och Barnkonventionen m.m. Ansvar för avseende åtagandet rörande sunda arbetsvillkor ska även föras vidare till underliggande led om sådana förekommer. I samband med upphandlingars genomförande kontrolleras alltid att de leverantörer som antas betalar lagstadgade skatter och avgifter, att de har en tillräcklig ekonomisk kapacitet samt att de utfäster att de inte är dömda för brott.

Locum deltar i regionens projekt "Uppföljning hållbara leveranskedjor bygg och anläggning 2019" där arbetet fortgick under 2020 med revision hos materialleverantör. Ett bolagsövergripande utvecklingsprojekt för vidareutveckling av inköp och upphandling pågår. Uppdraget innefattar bland annat en utveckling av avtalsuppföljning och avtalsförvaltning inom Locum, exempelvis med leverantörsrevisioner.

Ingen formell uppföljning av uppförandekoden har gjorts under året då arbetet prioriterats ned på grund av pandemin. Vi arbetar dock systematiskt med frågorna och har löpande vidareutvecklat områden som innefattas av uppförandekoden, såsom arbetsrättsliga villkor, arbetsmiljö och miljö. Uppföljningen görs löpande i pågående byggprojekt. Under 2020 har Locum arbetat med att ta fram ett avtal

som innefattar tjänsten att systematiskt kontrollera och följa upp bl.a. giltigt ID06 och arbetstillstånd.

Arbetsmiljö

Locum arbetar aktivt för en hög säkerhetskultur gällande arbetsmiljö i byggprojekt. Förutom det arbete som bedrivs inom varje byggprojekt är vi engagerade i föreningen Samverkan för noll olyckor i byggbranschen (Håll Nollan), som Locum var med och grundade 2017. Tillsammans arbetar Håll Nollans medlemmar (drygt 80 st) för den gemensamma visionen "Ingen ska skada sig på våra byggarbetsplatser!".

Under året har Arbetsmiljöverkets förslag till nya föreskrifter (AFS:ar) varit ute på remiss, där förslaget innebär ett större ansvar för Locum som byggherre. Att implementera aktuella delar av Håll Nollans "Gemensamma arbetssätt för byggherrar" kommer underlätta övergången till de nya föreskrifterna som beräknas träda i kraft första kvartalet 2023.

Från och med 2021 gäller den nya AFS:en "Arbetsplatsens utformning (AFS 2020:1)". Den ställer tydligare krav på att byggherren ska se till att projekteringen genomförs så att det blir möjligt att skapa en god arbetsmiljö för alla arbetstagare som kan komma att arbeta i, eller i anslutning till byggnaden. För att förbereda för lagkravet har vi utbildat våra byggprojektledare/handläggare BAS-P och nya ramavtalade projektörer.

Avseende arbetsmiljö i förvaltningen har Locum under året genomfört granskning inom området. Granskningen identifierade ett antal brister rörande gränsdragningen, ansvaret vid gemensamma arbetsställen och ansvarssubjekten ute på förvaltningsobjekten. För att komma till rätta med detta pågår ett arbete där rutiner, verktyg och vägledning tas fram.

Medarbetares hälsa och välbefinnande

Det gångna året har i hög utsträckning präglats av pandemin vilket vi ser påverkar många av verktygen, mätningarna och nyckeltalen för medarbetares hälsa och välbefinnande.

Resultat saknas för medarbetarskapsindex, ledarskapsindex, ledningsindex samt styrningsindex eftersom regionens årliga NMI-undersökning ersattes med HME-frågor (HME=Hållbart MedarbetarskapsEngagemang). 2020 års utfall för dessa blev 76, 81 och 76 med det sammanvägda HME-indexet på 78, att jämföras med Region Stockholms HME-index som för samma period blev 76.

Under hösten införde Locum ett tempmätningssverktyg, Winningtemp, där olika frågor ställs var 14:e dag om arbetsmiljö och arbetssituation. Verktyget infördes som ett led i vår utvecklingsresa för att involvera och engagera alla i bolagets gemensamma utvecklingsarbete. Det ger möjlighet att snabbt få återkoppling om mående och engagemang inom Locums olika enheter och grupper, i syfte att gemensamt diskutera

dessa frågor på arbetsplatsträffarna utifrån enhetens utfall. Metodiken är i dialogformat, med ett styrkebaserat förhållningssätt, d.v.s. initialt lyfts enhetens styrkor och utifrån det tar diskussionerna avstamp i det som fungerar bra för att kunna arbeta med och utveckla det som behöver förbättras. Dessa mätningar kompletterar den årliga medarbetarundersökningen och är ett stöd för cheferna som nu leder och stödjer medarbetarna på distans på grund av den pågående pandemin.

Personalomsättningen var 14,4 % under 2020 (9,2 % år 2019). Utifrån att 41 personer har slutat (varav sju var pensionsavgångar) och 14 personer har börjat, har antalet medarbetare minskat med 9 % under 2020, från 299 till 272 medarbetare.

Under året syns en ovanligt hög sjukfrånvaro, 4,18 % (per den sista november), som delvis kan förklaras bero på Covid-19 med tillhörande rekommendationer.

Enligt verktyget ProCompetence, som används som stöd vid medarbetarsamtal, har 74 % av Locums medarbetare skapat en utvecklingsplan den senaste tolv månadersperioden, vilket indikerar att åtminstone lika många har genomfört medarbetarsamtal. Det finns dock goda grunder att anta att antalet medarbetarsamtal är högre än så, dels eftersom andelen genomförda medarbetarsamtal var 95 % 2020 (2019 års NMI-undersökning), men också för att en möjlig felkälla i systemet är att äldre utvecklingsplaner som enbart uppdaterats inte räknas in som nya. Inga större förändringar har heller skett rörande chefer och arbetssätt som i sådana fall skulle kunna vara en förklaring till det låga resultatet.

Styrelsen om Locum AB:s hållbarhetsrapport

Denna hållbarhetsredovisning utgör bolagets lagstadgade hållbarhetsrapport och är en från årsredovisningen fristående rapport för Locum AB, organisationsnummer 556438-7909. Hållbarhetsrapporten innehåller Locum AB:s information om de viktigaste inslagen för förståelsen av företagets utveckling, ställning och resultat samt konsekvenserna av verksamheten, däribland upplysningar i frågor som rör miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption.

Styrelsen i sin helhet bekräftar, utifrån sin bästa kunskap och övertygelse, följande:

- Hållbarhetsrapporten har upprättats enligt Årsredovisningslagen.
- Hållbarhetsrapporten innehåller inga väsentliga felaktiga uppgifter.

Stockholm den

Anette Henriksson
Verkställande direktör

Charlotte Broberg
Ordförande

Jonatan Hedin
1:e vice ordförande

Rolf Lindell
2:e vice ordförande

Johan Skog
Ledamot

Daniel Sunesson
Ledamot

Reza Zarenou
Ledamot

Emilia Pettersson
Ledamot

Sven-Inge Nylund
Ledamot

Lowisa Andersson
Ledamot

Thomas Magnusson
Ledamot

Christer Rydh
Ledamot

Katarina Olofsson
Ledamot

Samuel Stephan
Ledamot

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

---

Till bolagsstämman i Locum AB, org.nr 556438-7909

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2020 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 *Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten*. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisions sed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger mig tillräcklig grund för mitt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm den

Jenny Göthberg

Auktoriserad revisor

Locum AB

Plan för intern kontroll 2020, årsuppföljning

År 2020

Innehållsförteckning

1	Bakgrund.....	3
2	Sammanfattning.....	4
2.1	Arbetet med intern kontroll	4
2.2	Resultat och analys från riskbedömningen.....	4
3	Intern kontroll.....	7
3.1	Styr- och kontrollmiljö	8
3.2	Riskbedömning, åtgärder och kontrollaktiviteter.....	8
3.2.1	Förändrade förutsättningar för intern kontroll	8
3.2.2	Analys och slutsatser	8
3.3	Information och kommunikation.....	8
3.4	Övervakning och uppföljning	9
3.4.1	Efterlevnad av styrande dokument	9
3.4.2	Hantering av brister och avvikelser	9
4	Sammanställning av risker.....	10

1 Bakgrund

Enligt 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) ska varje nämnd inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten.

De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Detsamma gäller när skötseln av en kommunal angelägenhet med stöd av 10 kap. 1 § samma lag har lämnats över till någon annan.

Region Stockholm har, utifrån kommunallagen, beslutat om riktlinjer för intern kontroll för Region Stockholm, RS2019-0866. Riktlinjens krav på intern kontroll förtydligas i Stödet och i de anvisningar för arbetet med verksamhetsplanen samt för tertial-, delårs- och årsrapporteringen som publiceras i Ekonomihandboken på intranätet och i Stödet.

2 Sammanfattning

2.1 Arbetet med intern kontroll

Intern kontroll är ett förebyggande arbete för att identifiera, förebygga och hantera risker som kan påverka måluppfyllelse, ekonomisk hushållning, regelefterlevnad eller kvalitet i arbetet. Locums arbete med intern kontroll är viktigt för att uppnå mål och upprätthålla förtroendet för bolagets verksamhet.

Locums interna kontroll utgår från Region Stockholms styrande dokument. Vi följer Region Stockholms riktlinje och ramverk [1] för intern kontroll och har inarbetat det i verksamhetsstyrningen och vårt certifierade ledningssystem – där processer och rutiner, krav på uppföljning, utvärdering, systematiska kontroller samt förbättringar och utveckling överensstämmer med regionens krav.

En bolagsövergripande omvärldsanalys genomförs inför verksamhetsplaneringen, i analysen ingår risker och möjligheter. Riskanalys genomförs för de riskfaktorer som bedöms kunna påverka möjligheterna att nå uppsatta mål.

Av internkontrollplanen framgår risk, riskbeskrivning, sannolikhet, konsekvens och riskvärde. Därtill beskriver berörd risk-/processägare kontrollmoment och/eller planerade åtgärder för att eliminera/begränsa konsekvensen av risken.

Kontrollmoment i ledningssystemet och planerade åtgärder för att begränsa/eliminera konsekvenser av identifierade risker i internkontrollplanen följs upp löpande och granskas av kvalitetschef i samband med verksamhetsuppföljning (tertial, delår, helår), samt vid behov vid interna revisioner.

Styrelsen ansvarar för den interna kontrollen inom verksamhetsområdet med utgångspunkt i beslut fattade av regionfullmäktigefullmäktige och regionstyrelsen. Verkställande direktör (Vd) ansvarar för att upprätthålla en god internkontroll och rapporterar löpande till styrelsen hur den interna kontrollen fungerar. Styrelsen utvärderar kontinuerligt den information som bolagsledningen lämnar. Arbetet innefattar bland annat att säkerställa att åtgärder vidtas rörande de brister och förslag till åtgärder som framkommit vid den interna kontrollen.

Locum utför även arbetet med intern kontroll för fastighets- och servicenämndens fastighetsverksamhet.

[1] Styr- och kontrollmiljö, riskbedömning, kontroller och åtgärder, information och kommunikation samt övervakning och uppföljning.

2.2 Resultat och analys från riskbedömningen

Utifrån den pågående pandemin genomfördes en förnyad omvärldsanalys med risker och möjligheter under juni 2020. Analysen innefattade en analys av nuläge och konsekvenser för hösten 2020 samt planering inför 2021. Omvärldsanalysen diskuterades vid styrelsemöte den 11 juni och en riskbedömning, för såväl Locum AB som för fastighetsverksamheten i Fastighets- och servicenämnden, fastställdes vid

styrelsemöte den 27 augusti.

Betydande trender i genomförd omvärldsanalys

- Osäkerhet och ökad sårbarhet
- Ökade möjligheter att effektivisera med ny teknik
- Stigande krav på välfärden
- Från kunskapssamhälle till nätverkssamhälle
- Covid -19 förändrar förutsättningarna för Locum.

Väsentliga risker

6 väsentliga risker lyftes till intern kontrollplan inför 2020. Resultatet av riskbedömningen i augusti blev för Locum AB totalt 10 betydande risker för 2020, bland annat utifrån konsekvenser av den pågående pandemin.

Till varje risk finns kontrollmoment och/eller begränsande åtgärder specificerade. Regelmässiga kontrollmoment inarbetades i Locums ledningssystem och tidsbegränsade åtgärder planerades i avdelningars/enheters verksamhetsplaner för 2020 och/eller har bedrivits som bolagsövergripande utvecklingsprojekt under 2020. Åtgärdsarbete och utvecklingsprojekt fortgår under 2021.

	Risk och riskvärde	Riskbeskrivning	Konsekvens
1 6	Risk för cyberattacker, intrång i IT-, passer- och/eller kommunikationssystem.	Exempelvis förstörande datorintrång, ekonomisk brottslighet, missbruk av information som man inte har behörighet till. Skydda lokaler från intrång av obehöriga.	Driftstörningar, säkerhetsinformation läcker ut.
1 5	Kompetensbrist hos leverantörer/entreprenörer.	Brist på resurser med rätt kompetens och erfarenhet i bygg- och fastighetsbranschen.	Tidsförskjutningar, kvalitetsbrister och ökade kostnader för genomförande av byggprojekt. Kvalitetsbrister och ökade kostnader för fastighetsförvaltning. Förseningar i fastighetsutvecklingsprojekt.
1 5	Risk för extraordinär händelse	Allvarlig störning eller risk för allvarlig störning i viktig samhällsfunktion som kräver skyndsam insats. Exempelvis avbrott i dricksvattenförsörjning eller elförsörjning, händelser kopplade till extremväder/klimatförändringar (ex. storm, regn, snöfall, översvämning), pandemi eller terrorattack.	Höga kostnader för att ställa om lokaler vid extraordinära händelser. Kan inte tillhandahålla ändamålsenliga lokaler.
1 5	Regionens mål för energieffektivisering uppnås ej.	Otillräckliga åtgärder kan leda till att bolaget inte uppnår miljömål gällande energi. Verksamhetsel utgör närmare hälften av energianvändningen i vårdlokaler.	Ökade kostnader och försämrad hållbarhet
1 2	Risk att planering av förvaltning och underhåll av	Bristande medel och resurser innebär att det blir svårare att planera förvaltning och underhåll av fastigheterna ur ett långsiktigt	Högre kostnader för förvaltning och underhåll till följd av ökade akuta åtgärder istället för

	Risk och riskvärde	Riskbeskrivning	Konsekvens
	fastigheterna inte har ett tillräckligt långsiktigt perspektiv.	perspektiv. Exempelvis genom att genomföra samordnade underhållsåtgärder på flera sjukhus samtidigt.	proaktivt arbete med förebyggande åtgärder.
1 2	Risk att leverantör bryter mot grundläggande rättigheter och principer, utnyttjar svart arbetskraft eller inte har ett strukturerat arbete mot korruption.	Exempelvis leverantörer som har många underleverantörer eller som verkar i branscher med låga löner eller att det finns en förhöjd risk att grundläggande rättigheter och principer inte efterlevs.	Samarbete med leverantörer som inte uppfyller och efterlever de grundläggande rättigheterna i Region Stockholms uppförandekod. Risk för bland annat arbetsplatsolyckor, att leverantören bryter mot grundläggande villkor/arbetsmiljökrav etc.
1 2	Försämrade kundnöjdhet	På grund av Covid-19 har inga kundnöjdhetsmätningar kunnat genomföras och vi vet därför inte om vidtagna åtgärder fått avsedd effekt.	Mål för kundnöjdhet uppnås ej.
1 2	Risk för oegentligheter	Medarbetare eller samarbetspartners agerar på ett oetiskt eller olagligt sätt. Exempelvis bedrägeri, ger eller tar muta. Agerar utifrån jäv eller intressekonflikt t ex vid olika former av beslut.	Skadar förtroendet för Locum och Region Stockholm. Kan leda till stora kostnader i form av skadestånd och ersättningskrav.
1 2	Bristfällig avtalsefterlevnad hos leverantörer.	Brister i processer och arbetssätt gör att vi inte följer upp att entreprenörer och leverantörer tillhandahåller leverans och tjänster i enlighet med avtal.	Locum och Region Stockholm får inte den leverans vi har betalat för. Locum är inte en professionell beställare och styr inte utvecklingen.
1 0	Otillräckligt IT-stöd.	Risk att bolaget inte har den infrastruktur eller de verktyg som behövs för att effektivt stödja nuvarande och framtida informationsbehov och arbetsprocesser. Exempelvis IT-system som inte på ett effektivt sätt underlättar medarbetarnas vardag.	Ökat resursbehov, påverkar arbetsklimatet negativt.

3 Intern kontroll

Arbetet med intern kontroll syftar till att proaktivt säkerställa att verksamheten i enlighet med vad fullmäktige beslutar:

- uppfyller fastställda mål
- når långsiktig varaktighet och hållbarhet
- bedriver verksamheten ändamålsenligt, säkert och effektivt
- följer tillämpliga lagar, beslut, föreskrifter, avtal, styrande dokument med mera.
- har tillförlitlighet i rapportering och information

Intern kontroll inom Region Stockholm regleras i riktlinjen för intern kontroll RS 2019-0866 och utgår från COSO-modellen, detta innebär att arbeta systematiskt med att förutse risker och möjligheter och att proaktivt hantera och kommunicera dessa. De fem komponenterna i COSO-modellen är:

- Styr- och kontrollmiljö
- Riskbedömning
- Kontroller och åtgärder
- Information och kommunikation
- Övervakning och uppföljning.

Regionstyrelsen har ett övergripande ansvar för regionens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen har också uppsiktsansvar och ska övervaka hur den interna kontrollen sköts i nämnder och bolag samt utforma, utveckla och följa upp Region Stockholms arbete med intern kontroll.

Nämnden/bolaget har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde och ska säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig. Detta innebär att varje styrelse och nämnd har ett ansvar för att det finns en organisation och processer för den interna kontrollen.

Nämnden/bolaget tar i samband med budget och verksamhetsplaneringen fram en plan för intern kontroll, denna plan uppdateras och följs upp vid tertial-, delårs- och årsrapportering.

Nämnden/styrelsen försäkrar sig genom förvaltningschefens/bolagschefens återrapportering och revisorernas granskning att den interna kontrollen är tillräcklig och att planen för intern kontroll genomförs.

Förvaltningschef/vd ska vid behov föreslå åtgärder för att säkerställa en tillfredställande intern kontroll. Brister i den interna kontrollen ska omedelbart rapporteras till nämnd/styrelse. Förvaltningschef/vd ska omedelbart agera om misstanke om brott uppstår. Vid välgrundad misstanke om brott ska som regel polisanmälan göras. Vidare ska nämnd/bolagsstyrelse och andra relevanta beslutsfattare omedelbart informeras.

Planen för intern kontroll utgör nämndernas och bolagens redovisning av arbetet med den interna kontrollen och en försäkran om att nödvändiga åtgärder vidtagits för att uppnå en tillräcklig intern kontroll. Den utgör samtidigt grunden för den information om intern kontroll som bolagen redovisar i andra rapporter.

3.1 Styr- och kontrollmiljö

Styrning och kontroll av verksamheten hanteras inom ramen för Locums verksamhetsstyrning och det certifierade ledningssystemet. Locum har i sin verksamhetsplan integrerat genomförd riskbedömning och intern kontrollplan för att möjliggöra för bolaget att uppnå fullmäktiges respektive styrelsens mål och uppdrag. Riskanalys genomförs för de riskfaktorer som bedöms kunna påverka möjligheterna att nå uppsatta mål.

Uppföljning av att kontroller och planerade åtgärder genomförs enligt plan säkerställs av respektive processägare i Locums ledningsgrupp. Uppföljande granskning/kontroll genomförs av Locums kvalitetschef vid stickprovskontroller och/eller vid interna revisioner.

Uppföljning/granskning av kontrollmoment och åtgärder dokumenteras i den interna kontrollplanen och redovisas för styrelsen.

3.2 Riskbedömning, åtgärder och kontrollaktiviteter

3.2.1 Förändrade förutsättningar för intern kontroll

Våren och försommaren 2020 innebar extraordinära utmaningar och arbetsuppgifter. Även den fortsatta delen av året har varit en intensiv period med snabba förändringar, ändrade arbetssätt, tekniska utmaningar och annat som inte kunnat förutses i samband med planeringen inför 2020. Avseende den interna kontrollen har den interna revisionens platsbesök i vårdfastigheter fått ersättas av digitala intervjuer.

3.2.2 Analys och slutsatser

Locum arbetar kontinuerligt utifrån ledningssystemets kontrollmoment och planerade åtgärder för att begränsa/eliminera konsekvenser av risker. Locum arbetar även aktivt med krishantering och riskhantering för att uppnå en ökad driftsäkerhet vid sjukhusen. Under den pågående pandemin har bolaget uppvisat ett kraftfullt agerande för att anpassa fastigheter/lokaler till de nya behoven som uppkommit med anledning av covid-19. Förmågan att hantera extraordinära händelser ses därför som god.

I övrigt se kapitel 2.2.

3.3 Information och kommunikation

Planen för Intern kontroll kommuniceras efter styrelsebeslut genom publicering på locum.se (styrelsehandlingar) och på Locums intranät. Internkontrollplanen inarbetas i bolagets verksamhetsplan samt i verksamhetsplaner på avdelnings-/enhetsnivå, därmed möjliggörs genomförande av åtgärder på fler nivåer i organisationen.

Den samordningsgrupp som etablerades med anledning av covid-19 har säkerställt att erforderlig information kommunicerats till berörda intressenter.

3.4 Övervakning och uppföljning

3.4.1 Efterlevnad av styrande dokument

Den interna kontrollen utgår från Region Stockholms ramverk (tidigare policy) för integrerad ledning och styrning (ILS) samt regionens Riktlinje för intern kontroll och ska se till att verksamheten bedrivs i linje med regionens samt bolagets egna verksamhetsspecifika mål och styrdokument. Locum följer Region Stockholms modell [1] och har inarbetat den i bolagets verksamhetsstyrning och det certifierade ledningssystemet.

[1] Styr- och kontrollmiljö, riskbedömning, kontroller och åtgärder, information och kommunikation samt övervakning och uppföljning.

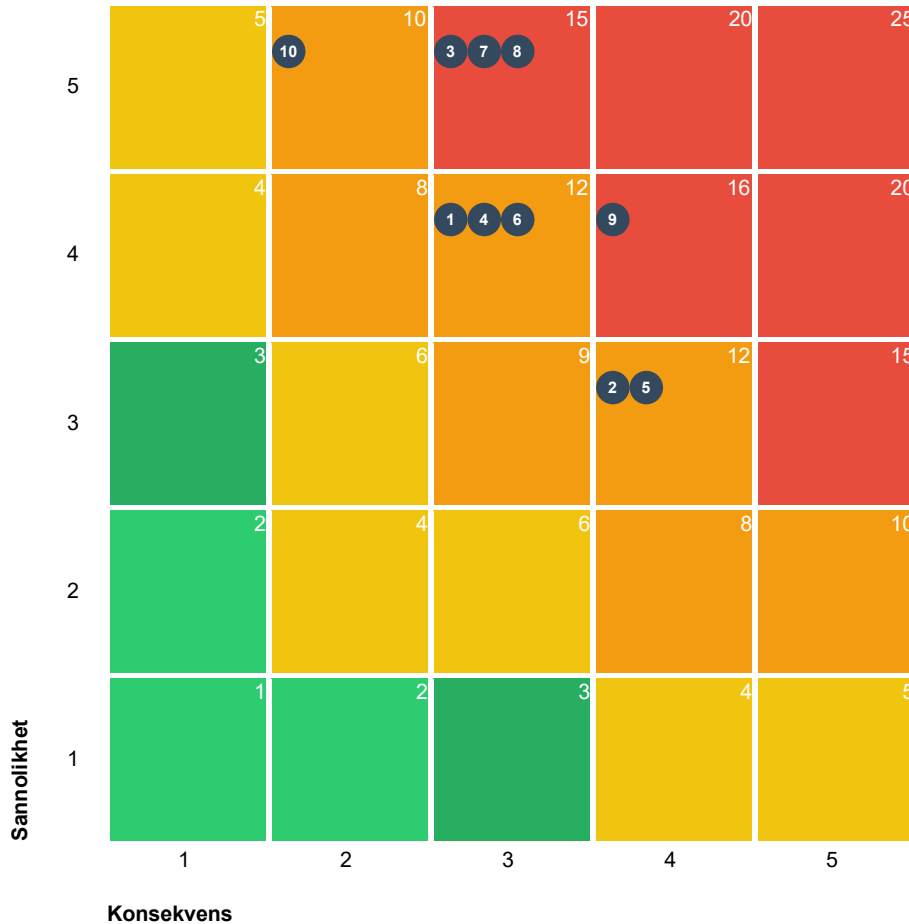
3.4.2 Hantering av brister och avvikelser

Kontrollmoment i ledningssystemet och planerade åtgärder för att begränsa/eliminera konsekvenser av identifierade risker i internkontrollplanen följs upp löpande och granskas av kvalitetschef i samband med verksamhetsuppföljning (tertial, delår, helår), samt vid behov vid interna revisioner. Eventuella brister som iakttas dokumenteras i internrevisionsrapporter, i *Loggen* samt rapporteras till ledningsgruppen för vidare hantering av respektive processägare.

Iakttagelser som framkommit vid interna och externa revisioner under året och som tilldelats ansvariga processägare [1] för åtgärd, följdes upp vid höstens interna revision i november. Åtgärdsarbete pågår, aktiviteter och bolagsövergripande utvecklingsområden kommer att fortgå under 2021.

[1] Vd och direktörer i Locums ledningsgrupp.

4 Sammanställning av risker

4 Mycket hög risk 6 Hög risk Totalt: 10

	Sannolikhet	Konsekvens
Mycket hög risk		
Hög risk		
Medelhög risk		
Låg risk		
Mycket låg risk		
	5	Mycket hög, detaljerad beskrivning finns under hjälptexterna, klicka på frågetecknet.
	4	Hög, detaljerad beskrivning finns under hjälptexterna, klicka på frågetecknet.
	3	Medel, detaljerad beskrivning finns under hjälptexterna, klicka på frågetecknet.
	2	Låg, detaljerad beskrivning finns under hjälptexterna, klicka på frågetecknet.
	1	Mycket låg, detaljerad beskrivning finns under
		Katastrofal - Mycket allvarlig, får inte inträffa
		Kritisk - Allvarlig, får helst inte inträffa
		Signifikant - Kännbar, uppfattas som besvärande
		Mindre - Lindrig, uppfattas som liten
		Begränsad - Marginell, uppfattas som mycket liten

hjälptexterna, klicka på
 frågetecknet.

Verksamhets specifikt mål/Rubrik	Lokalt mål	Risk	Riskägare
Social hållbarhet		1 13769 → Risk att leverantör bryter mot grundläggande rättigheter och principer, utnyttjar svart arbetskraft eller inte har ett strukturerat arbete mot korruption.	Riskägare Dan Eriksson, Björn Åsander, Stina Ramberg Dahl
		2 13771 → Risk för oegentligheter.	Riskägare Dan Eriksson, Marit Brusdal Penna, Björn Åsander, Stina Ramberg Dahl, Patrik Häggstrand, Åsa Welander
Region Stockholms klimatpåverkan ska minska	Hållbar utveckling	3 44039 → Regionens mål för energieffektivisering uppnås ej.	Riskägare Patrik Häggstrand, Åsa Welander
Ett resultat i balans	Nöjd kund	4 37686 → Försämrade kundnöjdhet	Riskägare Björn Åsander, Patrik Häggstrand, Åsa Welander
Hållbar investeringsutveckling		5 14182 → Risk att planering av förvaltning och underhåll av fastigheterna inte har ett tillräckligt långsiktigt perspektiv.	Riskägare Patrik Häggstrand, Åsa Welander
		6 44343 → Bristfällig avtalsefterlevnad hos leverantörer.	Riskägare Björn Åsander, Patrik Häggstrand

Verksamhetsspecifikt mål/Rubrik	Lokalt mål	Risk	Riskägare
			d, Åsa Welander
		7 44541 → Kompetensbrist hos leverantörer/entreprenörer.	Riskägare Björn Åsander, Patrik Häggstrand, Åsa Welander
Samhällsviktiga funktioner upprätthålls vid extraordinära händelser och klimatförändringar		8 13767 → Risk för extraordinär händelse.	Riskägare Björn Åsander, Patrik Häggstrand, Åsa Welander
		9 44341 → Risk för cyberattacker, intrång i IT-, passer- och/eller kommunikationssystem.	Riskägare Marit Brusdal Penna
Hög innovations- och digitaliseringsgrad		10 44036 → Otillräckligt IT-stöd.	Riskägare Marit Brusdal Penna

Locum AB

**Bilaga 1: Sammanställning mål, risker, kontroller och åtgärder,
ÅR**

Innehållsförteckning

1	Läsanvisning	3
1.1	Social hållbarhet.....	4
1.2	Region Stockholms klimatpåverkan ska minska	8
1.3	Ett resultat i balans	8
1.4	Hållbar investeringsutveckling	9
1.5	Samhällsviktiga funktioner upprätthålls vid extraordinära händelser och klimatförändringar.....	10
1.6	Hög innovations- och digitaliseringsgrad.....	11

1 Läsanvisning

Bilaga 1 ger en övergripande sammanställning av de risker, åtgärder och kontroller samt hur dessa kopplar till målen för verksamheten. I bilaga 2 redovisas en fördjupad sammanställning där även kommentarer till förändringar och avvikelser framgår. Nedan förklaras de olika nivåer som utgör bedömningen för riskernas risknivå, kontrollernas status och åtgärdernas status och riskreducerande effekt.

Riskenivå

- Mycket hög (röd) - Ej acceptabla risker. Åtgärder måste finnas för att sänka risknivån så långt det är möjligt. Avvikelse måste motiveras.
- Hög (orange) - Risker tolereras enbart då åtgärder eller kontroller inte är praktiskt genomförbara eller ekonomiskt försvarbara. Risker ska i dessa fall bevakas.
- Medelhög (gul) - Risker tolereras enbart om kostnader för åtgärder och kontroller överstiger nyttan. Risker ska i dessa fall bevakas.
- Låg (grön) - Risker accepteras generellt utan åtgärd men ska bevakas. Nödvändigt att visa att de bibehålls på denna nivå.
- Mycket låg (ljusgrön) - Risker accepteras utan åtgärd.

Åtgärder

Status beskriver hur väl arbetet med åtgärder följer åtgärdsplanen.

- Streck, ej påbörjad
- Grön, enligt plan
- Gul, merparten åtgärdat men vissa delar kvarstår
- Röd, åtgärd ej enligt plan

Effekt av åtgärd beskriver hur väl de åtgärder som genomförts har haft önskad riskreducerande effekt.

- Streck, ej bedömt
- Grön, bedöms ge önskad effekt
- Gul, att uppnå önskad effekt bedöms som osäkert
- Röd, bedöms inte få önskad effekt

Kontroller

Status beskriver om kontrollen är genomförd och om det finns avvikelser.

- Streck, kontrollen ej planerad att genomföras under perioden
- Grön, kontrollen är genomförd utan avvikelser
- Gul, kontrollen är genomförd med avvikelser
- Röd, kontrollen är inte genomförd

1.1 Social hållbarhet

Risk	Kontroll	Status	Åtgärd	Status	Effekt
13769 Namn Risk att leverantör bryter mot grundläggande rättigheter och principer, utnyttjar svart arbetskraft eller inte har ett strukturerat arbete mot korruption. Riskägare Dan Eriksson, Björn Åsander, Stina Ramberg Dahl	Namn Information om samt rutinbeskrivning avseende Locums Visselblåsarfunktion, såväl internt på Locum som tillgänglig för leverantörer på locum.se. Frekvens Säkerställer att medarbetare känner till rutinen vid arbetsplatsträffar (APT), som genomförs enligt en fast agenda. Kontrollansvarig Marit Brusdal Penna				
	Namn Kvartalsvis kontroll av leverantörer som vi under motsvarande period gjort en utbetalning till. Frekvens 3-4 ggr per år Kontrollansvarig Dan Eriksson				
	Namn Följa upp att leverantörer uppfyller och efterlever kraven i regionens uppförandekod för leverantörer Frekvens Löpande Kontrollansvarig Björn Åsander, Patrik Häggstrand, Åsa Welanders				

Risk	Kontroll	Status	Åtgärd	Status	Effekt
	Namn Kvalificering och utvärdering av leverantör inför upphandling samt kontroller och revisioner av personalliggare och ID06 på byggarbetsplatser Frekvens Löpande Kontrollansvarig Björn Åsander				
			Namn Vd informerar regelbundet samtliga leverantörer och samarbetspartners om Region Stockholms och Locums riktlinjer för motverkande av korruption, mutor och andra oegentligheter. Åtgärdsansvarig Anette Henriksson Startdatum 2020-01-01 Slutdatum 2020-12-31		Effekt av åtgärd
13771 Namn Risk för oegentligheter. → Riskägare Dan Eriksson, Marit Brusdal Penna, Björn Åsander, Stina Ramberg Dahl, Patrik Häggstrand, Åsa Welander	Namn Bakgrundskontroll vid rekrytering, informera externt om riktlinjer avseende mutor och oegentligheter, intern utbildning m.m. Frekvens Bakgrundskontroller vid rekrytering genomförs för de tjänster där det bedöms relevant, utifrån tjänstens ansvar och befogenheter. Uppföljning av bisyssla				

Risk	Kontroll	Status	Åtgärd	Status	Effekt
	genomförs vid medarbetarsamtal och vid stickprovskontroll. Kontrollansvarig Marit Brusdal Penna, Stina Ramberg Dahl				
	Namn Informera om riktlinjer avseende motverkande av korruption, mutor och oegentligheter Frekvens Löpande information. Årlig obligatorisk utbildning. Kontrollansvarig Stina Ramberg Dahl	●			
	Namn Kontroller och revisioner avseende personalliggare och ID06 på byggarbetsplatser Frekvens Kontroller pågår kontinuerligt av samtliga som vistas på byggarbetsplatserna. Kontrollansvarig Björn Åsander	●			
	Namn Kontinuerlig fakturagranskning samt granskning av tredjepart i utvalda projekt samt beslutsordning för Locum AB och LFS Frekvens Löpande Kontrollansvarig Dan Eriksson, Björn Åsander	●			

Risk	Kontroll	Status	Åtgärd	Status	Effekt
	Namn Samtliga medarbetare genomgår årligen Locums obligatoriska utbildning "Regler avseende representation och motverkande av korruption". Frekvens 1 ggr. Genomförs i slutet av varje år. Kontrollansvarig Stina Ramberg Dahl	●			
	Namn Säkerställa att Locum följer LOU vid inköp av varor och tjänster genom löpande uppföljning och kontroll. Frekvens Löpande Kontrollansvarig Marit Brusdal Penna	●			
	Namn Följa upp att Locums avtalade leverantörer uppfyller och efterlever kraven i regionens uppförandekod för leverantörer Frekvens Löpande Kontrollansvarig Marit Brusdal Penna, Björn Åsander, Patrik Häggstrand, Åsa Welander	◆			
			Namn Begränsa risken genom systeminköp och implementering av ett inköpssystem Åtgärdsansvarig	●	Effekt av åtgärd —

Risk	Kontroll	Status	Åtgärd	Status	Effekt
			Marit Brusdal Penna Startdatum 2019-01-01 Slutdatum 2020-12-31		

1.2 Region Stockholms klimatpåverkan ska minska

Risk	Kontroll	Status	Åtgärd	Status	Effekt
44039 Namn Regionens mål för energieffektivisering uppnås ej. Riskägare Patrik Häggstrand, Åsa Welander			Namn Lönsamma energiinvesteringar. Åtgärdsansvarig Patrik Häggstrand Startdatum 2020-09-07 Slutdatum 2020-12-31		Effekt av åtgärd

1.3 Ett resultat i balans

Risk	Kontroll	Status	Åtgärd	Status	Effekt
37686 Namn Försämrad kundnöjdhet Riskägare Björn Åsander, Patrik Häggstrand, Åsa Welander					

1.4 Hållbar investeringsutveckling

Risk	Kontroll	Status	Åtgärd	Status	Effekt
14182 Namn Risk att planering av förvaltning och underhåll av fastigheterna inte har ett tillräckligt långsiktigt perspektiv. Riskägare Patrik Häggstrand, Åsa Welander					
44343 Namn Bristfällig avtalsefterlevnad hos leverantörer. Riskägare Björn Åsander, Patrik Häggstrand, Åsa Welander					
44541 Namn Kompetensbrist hos leverantörer/entreprenörer. Riskägare Björn Åsander, Patrik Häggstrand, Åsa Welander			Namn Kravställs/kontrolleras i samband med upphandling och under leverans-/avtalstid. Startdatum 2020-09-08 Slutdatum 2020-12-31		Effekt av åtgärd

1.5 Samhällsviktiga funktioner upprätthålls vid extraordinära händelser och klimatförändringar

Risk	Kontroll	Status	Åtgärd	Status	Effekt	
13767 Namn Risk för extraordinär händelse. Riskägare Björn Åsander, Patrik Häggstrand, Åsa Welander	Namn Ta fram kontinuitetsplaner, genomföra risk- och sårbarhetsanalyser samt genomföra nödvändiga åtgärder för att säkerställa en robust drift av sjukhusen. Frekvens Genomförs kontinuerligt. Kontrollansvarig Björn Åsander, Patrik Häggstrand, Åsa Welander					
	Namn Implementerade och publicerade krisberedskapsrutiner Frekvens Löpande Kontrollansvarig Marit Brusdal Penna, Stina Ramberg Dahl					
	Namn Riskanalyser för olyckslaster Frekvens Riskanalys genomförs i samband med nyproduktion. Dokumenteras i systemhandlingar för relevant projekt. Kontrollansvarig Björn Åsander					
44341 Namn Risk för cyberattacker, intrång i IT-, passer- och/eller			Namn Begränsa med brandväggar och inloggningssystem		Effekt av åtgärd 	

Risk	Kontroll	Status	Åtgärd	Status	Effekt
kommunikationssystem. Riskägare Marit Brusdal Penna			Startdatum 2020-09-07 Slutdatum 2020-12-31		

1.6 Hög innovations- och digitaliseringsgrad

Risk	Kontroll	Status	Åtgärd	Status	Effekt
44036 Namn Otillräckligt IT-stöd. Riskägare Marit Brusdal Penna			Namn Inför nya stödjande systemlösningar. Åtgärdsansvarig Marit Brusdal Penna Startdatum 2020-09-07 Slutdatum 2020-12-31		Effekt av åtgärd

Locum AB

**Bilaga 2: Fördjupad sammanställning av mål, risker, kontroller
och åtgärder, ÅR**

Innehållsförteckning

1	Läsanvisning	3
1.1	Social hållbarhet.....	4
1.2	Region Stockholms klimatpåverkan ska minska	13
1.3	Ett resultat i balans	15
1.4	Hållbar investeringsutveckling	15
1.5	Samhällsviktiga funktioner upprätthålls vid extraordinära händelser och klimatförändringar.....	17
1.6	Hög innovations- och digitaliseringsgrad.....	21

1 Läsanvisning

Bilaga 2 ger en fördjupad sammanställning av de risker, åtgärder och kontroller samt hur dessa kopplar till målen för verksamheten. I bilaga 1 redovisas en övergripande sammanställning. Nedan förklaras de olika nivåer som utgör bedömningen för riskernas risknivå, kontrollernas status och åtgärdernas status och riskreducerande effekt.

Riskenivå

- Mycket hög (röd) - Ej acceptabla risker. Åtgärder måste finnas för att sänka risknivån så långt det är möjligt. Avvikelser måste motiveras.
- Hög (orange) - Risker tolereras enbart då åtgärder eller kontroller inte är praktiskt genomförbara eller ekonomiskt försvarbara. Risker ska i dessa fall bevakas.
- Medelhög (gul) - Risker tolereras enbart om kostnader för åtgärder och kontroller överstiger nyttan. Risker ska i dessa fall bevakas.
- Låg (grön) - Risker accepteras generellt utan åtgärd men ska bevakas. Nödvändigt att visa att de bibehålls på denna nivå.
- Mycket låg (ljusgrön) - Risker accepteras utan åtgärd.

Åtgärder

Status beskriver hur väl arbetet med åtgärder följer åtgärdsplanen.

- Streck, ej påbörjad
- Grön, enligt plan
- Gul, merparten åtgärdat men vissa delar kvarstår
- Röd, åtgärd ej enligt plan

Effekt av åtgärd beskriver hur väl de åtgärder som genomförts har haft önskad riskreducerande effekt.

- Streck, ej bedömt
- Grön, bedöms ge önskad effekt
- Gul, att uppnå önskad effekt bedöms som osäkert
- Rött, bedöms inte få önskad effekt

Kontroller

Status beskriver om kontrollen är genomförd och om det finns avvikelser.

- Streck, kontrollen ej planerad att genomföras under perioden
- Grön, kontrollen är genomförd utan avvikelser
- Gul, kontrollen är genomförd med avvikelser
- Röd, kontrollen är inte genomförd

1.1 Social hållbarhet

1.1.1 Risk att leverantör bryter mot grundläggande rättigheter och principer, utnyttjar svart arbetskraft eller inte har ett strukturerat arbete mot korruption.

13769	Riskvärde 12	Riskbeskrivning Exempelvis leverantörer som har många underleverantörer eller som verkar i branscher med låga löner eller att det finns en förhöjd risk att grundläggande rättigheter och principer inte efterlevs.	Riskägare Dan Eriksson, Björn Åsander, Stina Ramberg Dahl
	Sannolikhet 4	Konsekvens Samarbete med leverantörer som inte uppfyller och efterlever de grundläggande rättigheterna i Region Stockholms uppförandekod. Risk för bland annat arbetsplatsolyckor, att leverantören bryter mot grundläggande villkor/arbetsmiljökrav etc.	Risksamordnare Karin Sjöndin
	Konsekvens 3		

Kommentar

Risken kvarstår, begränsande åtgärder och kontroller pågår kontinuerligt.

Kontrollmoment

Status

Namn

Information om samt rutinbeskrivning avseende Locums Visselblåsarfunktion, såväl internt på Locum som tillgänglig för leverantörer på locum.se.

Kontrollansvarig

Marit Brusdal Penna

Frekvens

Säkerställer att medarbetare känner till rutinen vid arbetsplatsträffar (APT), som genomförs enligt en fast agenda.

Beskrivning

Begränsa risken genom information om samt rutinbeskrivning avseende Locums Visselblåsarfunktion, såväl internt på Locum som tillgänglig för leverantörer på locum.se.

Kommentar

Kontrollmoment**Status**

Information om Locums visseblåsarfunktion finns tillgänglig såväl internt som via locum.se. Anmälan kan göras till både intern och extern mottagare av såväl medarbetare som leverantörer. Rutinbeskrivningen innehåller även information om Region Stockholms visseblåsarfunktion.

Namn

Kvartalsvis kontroll av leverantörer som vi under motsvarande period gjort en utbetalning till.

Kontrollansvarig

Dan Eriksson

Frekvens

3-4 ggr per år

Beskrivning

Kvartalsvis kontrolleras alla leverantörer som vi under motsvarande period gjort en utbetalning till med hjälp av Skatteverkets Begäran/Svar Offentliga uppgifter SKV 4820 eller e-tjänsten Hämta företagsinformation.

De offentliga uppgifter som framgår är: Korrekt firma; Vilken skatteform ett bolag är registrerat för; Om bolaget innehar moms- och arbetsgivarregistrering; samt redovisade arbetsgivaravgifter för de senaste 3 månaderna.

För våra utgående leverantörsbetalningar använder vi oss av en tjänst från Inyett. Tjänsten kontrollerar betalningsmottagaren med avseende på bland annat F-skatt, bluffbolag och skuldrating samt kontrollerar även utgående transaktioner så att inga dubbelbetalningar görs etc.

Kommentar

Den senaste uppföljningen genomfördes 20200902 utan anmärkning. Ingen kontroll genomfördes i december pga sjukdom, nästa kontroll genomförs Q1-2021. Systemstödet Inyett används regelmässigt vid varje utgående leverantörsutbetalning.

Kontrollmoment**Status****Namn**

Följa upp att leverantörer uppfyller och efterlever kraven i regionens uppförandekod för leverantörer

Kontrollansvarig

Björn Åsander, Patrik Häggstrand, Åsa Welander

Frekvens

Löpande

Beskrivning

Begränsa risken genom att följa upp att leverantörer uppfyller och efterlever kraven i regionens uppförandekod för leverantörer.

Kommentar

Projektet "Uppföljning hållbara leveranskedjor bygg och anläggning 2019" – där Locum deltar tillsammans med Förvaltning för utbyggd tunnelbana (FUT) och Trafikförvaltningen (TF) – fortgick med under 2020 med revision hos materialleverantör. Uppföljning pågår.

Ett bolagsövergripande utvecklingsprojekt för vidareutveckling av inköp och upphandling pågår sedan början av 2020. Uppdraget innefattar bland annat en utveckling av avtalsuppföljning och avtalsförvaltning inom Locum, exempelvis med leverantörsrevisioner. Projektet fortgår under 2021.

Namn

Kvalificering och utvärdering av leverantör inför upphandling samt kontroller och revisioner av personalliggare och ID06 på byggarbetsplatser

Kontrollansvarig

Björn Åsander

Frekvens

Löpande

Kontrollmoment
Status
Beskrivning

Begränsa risken genom kvalificering och utvärdering av leverantör inför upphandling samt kontroller och revisioner av personalliggare och ID06 på byggarbetsplatser

Kommentar

Kvalificering och utvärdering av leverantör genomförs inför upphandling. Kontroller pågår kontinuerligt av samtliga som vistas på byggarbetsplatserna.

Åtgärd

Namn	Startdatum	Slutdatum	Status	Effekt av åtgärd
Vd informerar regelbundet samtliga leverantörer och samarbetspartners om Region Stockholms och Locums riktlinjer för motverkande av korruption, mutor och andra oegentligheter.	2020-01-01	2020-12-31		
Åtgärdsansvarig Anette Henriksson				

Åtgärdsbeskrivning

Begränsa risken genom att Vd informerar samtliga leverantörer och samarbetspartners om Region Stockholms och Locums riktlinjer avseende mutor och andra oegentligheter. Information publiceras via brev samt på locum.se

Kommentar

Genomfört enligt plan.

1.1.2 Risk för oegentligheter.

13771	Riskvärde 12	Riskbeskrivning Medarbetare eller samarbetspartners agerar på ett oetiskt eller olagligt sätt.	Riskägare Dan Eriksson, Marit Brusdal Penna, Björn Åsander, Stina Ramberg Dahl, Patrik Häggstrand, Åsa Welander
	Sannolikhet 3	Exempelvis bedrägeri, ger eller tar muta. Agerar utifrån jäv eller intressekonflikt t ex vid olika former av beslut.	Risksamordnare Karin Sjöndin
	Konsekvens 4	Konsekvens Skadar förtroendet för Locum och Region Stockholm. Kan leda till stora kostnader i form av skadestånd och ersättningskrav.	

Kommentar

Risk för oegentligheter kvarstår. Kontroller och begränsande åtgärder för att begränsa risken pågår kontinuerligt.

Kontrollmoment
Status
Namn

Bakgrundskontroll vid rekrytering, informera externt om riktlinjer avseende mutor och oegentligheter, intern utbildning m.m.

Kontrollansvarig

Marit Brusdal Penna, Stina Ramberg Dahl

Frekvens

Bakgrundskontroller vid rekrytering genomförs för de tjänster där det bedöms relevant, utifrån tjänstens ansvar och befogenheter. Uppföljning av bisyssla genomförs vid medarbetarsamtal och vid stickprovskontroll.

Beskrivning

Begränsa risken genom bakgrundskontroll vid rekrytering, informera externt om riktlinjer avseende mutor och oegentligheter, intern utbildning m.m.

Kommentar

Bakgrundskontroller vid rekrytering har genomförts för de tjänster där det bedöms relevant, utifrån tjänstens ansvar och befogenheter. Stickprovskontroll avseende bisyssla i form av bolagsengagemang har genomförts i juni. Granskningen har omfattat förvaltningsavdelningarna och projektavdelningen.

Kontrollmoment**Status****Namn**

Informera om riktlinjer avseende motverkande av korruption, mutor och oegentligheter

Kontrollansvarig

Stina Ramberg Dahl

Frekvens

Löpande information. Årlig obligatorisk utbildning.

Beskrivning

Genomförs exempelvis på locum.se och på intranätet samt vid APT-möten. Medarbetare och konsulter får genomgå en obligatorisk intern utbildning gällande Regler avseende representation och motverkande av korruption.

Kommentar

Information pågår kontinuerligt. Den obligatoriska utbildningen "Regler avseende representation och motverkande av korruption" genomförs regelmässigt i slutet av varje år. Påminnelse om reglerna till samtliga medarbetare vid morgonsamlingen i juni inför sommarledigheten. Reglerna ingår också som en del i introduktionen när man påbörjar sin anställning inom Locum.

Namn

Kontroller och revisioner avseende personalliggare och ID06 på byggarbetsplatser

Kontrollansvarig

Björn Åsander

Kontrollmoment**Status****Frekvens**

Kontroller pågår kontinuerligt av samtliga som vistas på byggarbetsplatserna.

Beskrivning

Begränsa risken genom kontroller och revisioner avseende personalliggare och ID06 på byggarbetsplatser

Kommentar

Kontroller pågår kontinuerligt för samtliga som vistas på byggarbetsplatserna.

Namn

Kontinuerlig fakturagranskning samt granskning av tredjepart i utvalda projekt samt beslutsordning för Locum AB och LFS

Kontrollansvarig

Dan Eriksson, Björn Åsander

Frekvens

Löpande

Beskrivning

Begränsa risken genom kontinuerlig fakturagranskning samt granskning av tredjepart i utvalda projekt samt beslutsordning för Locum AB och LFS

Kommentar

Fakturagranskning och granskning av tredjepart är genomfört på utvalda projekt, planering pågår för kommande fakturagranskning.

Kontrollmoment**Status****Namn**

Samtliga medarbetare genomgår årligen Locums obligatoriska utbildning "Regler avseende representation och motverkande av korruption".

Kontrollansvarig

Stina Ramberg Dahl

Frekvens

1 ggr. Genomförs i slutet av varje år.

Beskrivning

Begränsa risken genom att samtliga medarbetare årligen genomgår Locums obligatoriska utbildning "Regler avseende representation och motverkande av korruption".

Kommentar

Information pågår kontinuerligt. Den obligatoriska utbildningen "Regler avseende representation och motverkande av korruption" genomförs regelmässigt i slutet av varje år. Påminnelse om reglerna till samtliga medarbetare vid morgonsamlingen i juni inför sommarledigheten. Reglerna ingår också som en del i introduktionen när man påbörjar sin anställning inom Locum.

Namn

Säkerställa att Locum följer LOU vid inköp av varor och tjänster genom löpande uppföljning och kontroll.

Kontrollansvarig

Marit Brusdal Penna

Frekvens

Löpande

Kontrollmoment	Status
<p>Beskrivning</p> <p>I handbok för upphandling och inköp finns rutiner tydliggjorda, även avseende löpande uppföljning och kontroll. Dokumentmallar med kraven inarbetade finns som stöd för medarbetare.</p> <p>Kommentar</p> <p>I handbok för upphandling och inköp finns rutiner tydliggjorda, även avseende löpande uppföljning och kontroll. Dokumentmallar med kraven inarbetade finns som stöd för medarbetare. I samband med upphandling och implementering av ett nytt inköpssystem kommer styrning, uppföljning och kontroll av att inköp sker i enlighet med LOU att förenklas. Upphandling av nytt inköpssystem pågår enligt plan, implementering genomförs under 2021. En intern obligatorisk utbildning "professionell offentlig beställare" genomförs sedan 2020 för samtliga medarbetare.</p>	
<p>Namn</p> <p>Följa upp att Locums avtalade leverantörer uppfyller och efterlever kraven i regionens uppförandekod för leverantörer</p> <p>Kontrollansvarig</p> <p>Marit Brusdal Penna, Björn Åsander, Patrik Häggstrand, Åsa Welander</p> <p>Frekvens</p> <p>Löpande</p> <p>Beskrivning</p> <p>Begränsa risken genom att följa upp att Locums avtalade leverantörer uppfyller och efterlever kraven i regionens uppförandekod för leverantörer</p> <p>Kommentar</p> <p>Projektet "Uppföljning hållbara leveranskedjor bygg och anläggning 2019" – där Locum deltar tillsammans med Förvaltning för utbyggd tunnelbana (FUT) och Trafikförvaltningen (TF) – fortgick med under 2020 med revision hos materialleverantör. Uppföljning pågår.</p> <p>Ett bolagsövergripande utvecklingsprojekt för vidareutveckling av inköp och upphandling pågår sedan början av 2020. Uppdraget innefattar bland annat en</p>	

Kontrollmoment
Status

utveckling av avtalsuppföljning och avtalsförvaltning inom Locum, exempelvis med leverantörsrevisioner. Projektet fortgår under 2021.

Åtgärd

Namn	Startdatum	Slutdatum	Status	Effekt av åtgärd
Begränsa risken genom systeminköp och implementering av ett inköpssystem Åtgärdsansvarig Marit Brusdal Penna	2019-01-01	2020-12-31	●	—

Åtgärdsbeskrivning

Begränsa risken genom att styra inköp för att säkerställa avtalstrohet samt att vi betalar avtalade priser med hjälp av ett inköpssystem

Kommentar

Upphandling av nytt inköpssystem pågår enligt plan, implementering genomförs under 2021. Effekt kan först bedömas efter genomförd implementering.

1.2 Region Stockholms klimatpåverkan ska minska

1.2.1 Hållbar utveckling

Regionens mål för energieffektivisering uppnås ej.

44039	Riskvärde 15	Riskbeskrivning Otillräckliga åtgärder kan leda till att bolaget inte uppnår miljömål gällande energi. Verksamhetsel utgör närmare hälften av energianvändningen i vårdlokaler.	Riskägare Patrik Häggstrand, Åsa Welander
	Sannolikhet 5	Konsekvens	Risksamordnare

Konsekvens   Ökade kostnader och försämrad hållbarhet.
3

Karin Sjöndin

Kommentar

Det förnyade fastighetsbeståndet har utformats energieffektivt, men motverkas samtidigt av höjda krav på komfort och säkerhet. Avancerad och energikrävande verksamhetsutrustning bidrar ytterligare till ökad energianvändning. I det befintliga fastighetsbeståndet har tydligt lönsamma energiinvesteringar redan genomförts, vilket gör att det blir allt svårare att ta fram och finansiera energisatsningar. En intensifiering av arbetet inleddes under 2020 och fortgår under 2021.

Åtgärd

Namn	Startdatum	Slutdatum	Status	Effekt av åtgärd
Lönsamma energiinvesteringar. Åtgärdsansvarig Patrik Häggstrand	2020-09-07	2020-12-31		

Åtgärdsbeskrivning

Ökat fokus på att genomföra lönsamma energiinvesteringar.

Kommentar

Regionens mål för energieffektivisering har uppnåtts för 2020 och insatser har under året växlats upp för att öka möjligheten att nå 2030-målet. Åtgärderna består bland annat av att ta fram energiplaner samt skapa möjlighet att kartlägga energiförbrukningen så att insatser kan göras där de gör mest nytta.

1.3 Ett resultat i balans

1.3.1 Nöjd kund

Försämrad kundnöjdhet

37686	Riskvärde 12	Riskbeskrivning På grund av covid-19 har inga kundnöjdhetsmätningar kunnat genomföras och vi vet därför inte om vidtagna åtgärder fått avsedd effekt.	Riskägare Björn Åsander, Patrik Häggstrand, Åsa Welander
	Sannolikhet 4	Konsekvens Mål för kundnöjdhet uppnås ej.	Risksamordnare Karin Sjöndin
	Konsekvens 3		

Kommentar

Risk som bedömts som hög i samband med förnyad omvärldsanalys juni 2020. På grund av pågående pandemi har kundnöjdhetsmätningen (NKI) ej kunnat genomföras och vi vet därför inte om vidtagna åtgärder fått avsedd effekt. Driftmätningen genomfördes under december 2020 och redovisade ett gott resultat.

1.4 Hållbar investeringsutveckling

1.4.1 Risk att planering av förvaltning och underhåll av fastigheterna inte har ett tillräckligt långsiktigt perspektiv.

14182	Riskvärde 12	Riskbeskrivning Bristande medel och resurser innebär att det blir svårare att planera förvaltning och underhåll av fastigheterna ur ett långsiktigt perspektiv. Exempelvis genom att genomföra samordnade underhållsåtgärder på flera sjukhus samtidigt.	Riskägare Patrik Häggstrand, Åsa Welander
	Sannolikhet 3	Konsekvens Högre kostnader för förvaltning och underhåll till följd av ökade akuta åtgärder istället för proaktivt arbete med förebyggande åtgärder.	Risksamordnare Karin Sjöndin
	Konsekvens 4		

Kommentar

Pågående internt utvecklingsprojekt inom underhålls- och investeringsplanering för att effektivisera planerings- och prioriteringsprocessen. Organisation och systemstöd ingår i arbetet. Projektet pågick under 2020 och fortgår 2021.

1.4.2 Bristfällig avtalsefterlevnad hos leverantörer.

44343	Riskvärde 12	Riskbeskrivning Brister i processer och arbetssätt gör att vi inte följer upp att entreprenörer och leverantörer tillhandahåller leverans och tjänster i enlighet med avtal.	Riskägare Björn Åsander, Patrik Häggstrand, Åsa Welander
	Sannolikhet 4	Konsekvens Locum och Region Stockholm får inte den leverans vi har betalat för. Locum är inte en professionell beställare och styr inte utvecklingen.	Risksamordnare Karin Sjöndin
	Konsekvens 3		

Kommentar

Löpande avstämning av driftstatistik med entreprenörer samt fokus på detta i månadsrapporteringen. Årlig driftmätning av hur kunderna upplever leveransen. Driftmätning genomfördes under december 2020 och redovisade ett gott resultat.

1.4.3 Kompetensbrist hos leverantörer/entreprenörer.

44541	Riskvärde 15	Riskbeskrivning Brist på resurser med rätt kompetens och erfarenhet i bygg- och fastighetsbranschen.	Riskägare Björn Åsander, Patrik Häggstrand, Åsa Welander
	Sannolikhet 5	Konsekvens Tidsförskjutningar, kvalitetsbrister och ökade kostnader för genomförande av byggprojekt.	Risksamordnare Karin Sjöndin
	Konsekvens 3	Kvalitetsbrister och ökade kostnader för fastighetsförvaltning. Förseningar i fastighetsutvecklingsprojekt.	

Kommentar

Risk som bedömts som mycket hög i samband med förnyad omvärldsanalys juni 2020.

Åtgärd

Namn	Startdatum	Slutdatum	Status	Effekt av åtgärd
Kravställs/kontrolleras i samband med upphandling och under leverans-/avtalstid.	2020-09-08	2020-12-31	●	■

Åtgärdsbeskrivning

Kravställs och kontrolleras i samband med upphandling och under leverans-/avtalstid med hjälp av interna specialister.

Kommentar

Genomförs kontinuerligt.

1.5 Samhällsviktiga funktioner upprätthålls vid extraordinära händelser och klimatförändringar

1.5.1 Risk för extraordinär händelse.

	Riskvärde	Riskbeskrivning	Riskägare
13767	15	Allvarlig störning eller risk för allvarlig störning i viktig samhällsfunktion som kräver skyndsam insats.	Björn Åsander, Patrik
■	Sannolikhet 5	Exempelvis avbrott i dricksvattenförsörjning eller elförsörjning, händelser kopplade till extremväder/klimatförändringar (ex. storm, regn, snöfall, översvämning), pandemi eller terrorattack.	Häggestrand, Åsa Welander
→	Konsekvens 3	Konsekvens Höga kostnader för att ställa om lokaler vid extraordinära händelser. Kan inte tillhandahålla ändamålsenliga lokaler.	Risksamordnare Karin Sjöndin

Kommentar

Risken kvarstår. Locum arbetar aktivt med krishantering och riskhantering för att uppnå en ökad driftsäkerhet vid sjukhusen. Under den pågående pandemin visade bolaget upp ett kraftfullt agerande för att anpassa lokaler/fastigheter till de nya behoven som uppkom med anledning av covid-19. Förmågan att hantera extraordinära händelser ses därför som god. Dock är Locum starkt beroende av att samhället i övrigt fungerar exempelvis vad gäller försörjning av el, fjärrvärme, vatten, fjärrkyla och medicinska gaser.

Kontrollmoment	Status
<p>Namn Ta fram kontinuitetsplaner, genomföra risk- och sårbarhetsanalyser samt genomföra nödvändiga åtgärder för att säkerställa en robust drift av sjukhusen.</p> <p>Kontrollansvarig Björn Åsander, Patrik Häggstrand, Åsa Welander</p> <p>Frekvens Genomförs kontinuerligt.</p> <p>Beskrivning Begränsa risken genom att kontinuerligt ta fram kontinuitetsplaner, genomföra risk- och sårbarhetsanalyser samt genomföra nödvändiga åtgärder för att säkerställa en robust drift av sjukhusen.</p> <p>Kommentar Arbete pågår enligt plan. Incidenter rapporteras i krishanteringssystemet, åtgärder genomförs och händelser analyseras. Detta säkerställer även en kontinuerlig kompetens- och erfarenhetshöjning för implementering av proaktiva åtgärder.</p>	
<p>Namn Implementerade och publicerade krisberedskapsrutiner</p> <p>Kontrollansvarig Marit Brusdal Penna, Stina Ramberg Dahl</p> <p>Frekvens Löpande</p> <p>Beskrivning Med bland annat Kriskommunikationsplan , Kommunikatör i beredskap (KIB) , Rakelutbildning för berörda, genomförande av krisövningar etc Vi deltar även i</p>	

Kontrollmoment**Status**

---

sjukhusens krisövningar vid behov.

Kommentar

Arbete pågår enligt plan. Uppdatering av befintliga krisplaner och kontinuitetsplaner samt övningar pågår regelbundet. Risk- och sårbarhetsanalyser har genomförts. Utifrån pandemi vidtogs även en mängd olika åtgärder såsom leveransförmågebedömningar hos driftentreprenörer, resursplanering med back-up lösningar, dagliga avstämningar med mera. Lokala krisledningsplaner finns på plats.

Namn

Riskanalyser för olyckslaster

Kontrollansvarig

Björn Åsander

Frekvens

Riskanalys genomförs i samband med nyproduktion. Dokumenteras i systemhandlingar för relevant projekt.

Beskrivning

Riskanalyser för olyckslaster* inom ramen för arbetet med Eurocode (standard för byggnationer). Där tas hänsyn bland annat till extremväder, exempelvis isstorm, skyfall, exceptionell snölast. Vägledning Eurokod – olyckslaster.

*= Oförutsedda kraft- eller tryckbelastningar som överskrider det man har dimensionerat byggnaden för vid nybyggnation, för byggnader som är högre än tre våningar över jord.

Kommentar

Riskanalys genomförs i samband med nyproduktion. Dokumenteras i systemhandlingar för relevant projekt.

1.5.2 Risk för cyberattacker, intrång i IT-, passer- och/eller kommunikationssystem.

44341	Riskvärde 16	Riskbeskrivning Exempelvis förstörande datorintrång, ekonomisk brottslighet, missbruk av information som man inte har behörighet till. Skydda lokaler från intrång av obehöriga.
	Sannolikhet 4	Konsekvens Driftstörningar, säkerhetsinformation läcker ut.
	Konsekvens 4	

Riskägare
Marit Brusdal
Penna
Risksamordnare
Karin Sjöndin

Kommentar

Risk som bedömts som mycket hög i samband med förnyad omvärldsanalys juni 2020.

Åtgärd

Namn	Startdatum	Slutdatum	Status	Effekt av åtgärd
Begränsa med brandväggar och inloggningssystem	2020-09-07	2020-12-31		

Åtgärdsbeskrivning

Begränsa med Locums egna brandväggar och ett inloggningssystem med möjlighet att se när något ändras och vem. Regler och rutiner avseende informationssäkerhet.

Kommentar

Begränsas fortlöpande genom Locums egna brandväggar och ett inloggningssystem där man kan se när något förändras och vem som loggat in.

1.6 Hög innovations- och digitaliseringsgrad

1.6.1 Otillräckligt IT-stöd.

44036	Riskvärde 10	Riskbeskrivning Risk att bolaget inte har den infrastruktur eller de verktyg som behövs för att effektivt stödja nuvarande och framtida informationsbehov och arbetsprocesser. Exempelvis IT-system som inte på ett effektivt sätt underlättar medarbetarnas vardag.	Riskägare Marit Brusdal Penna
	Sannolikhet 5		Risksamordnare Karin Sjöndin
	Konsekvens 2	Konsekvens Ökat resursbehov, påverkar arbetsklimatet negativt.	

Kommentar

Locum har under 2020 implementerat ett flertal olika verktyg inom Office 365 och Teams, som själva ständigt utvecklar funktionaliteten. Under september implementerades digitala signaturer för interna beslut och protokoll och senare under året har digitala signaturer även tillämpats på externa dokument. Under våren infördes e-avrop för inköp. Införandet av stödjande systemlösningar kommer att fortgå under 2021.

Åtgärd

Namn	Startdatum	Slutdatum	Status	Effekt av åtgärd
Inför nya stödjande systemlösningar. Åtgärdsansvarig Marit Brusdal Penna	2020-09-07	2020-12-31		

Åtgärdsbeskrivning

Implementering av nya IT-system, bland annat Teams samt övriga relevanta delar av Office365 etc.

Kommentar

Locum har under 2020 implementerat ett flertal olika verktyg inom Office 365 och Teams, som själva ständigt utvecklar funktionaliteten. Under september implementerades digitala signaturer för interna beslut och protokoll och senare under året har digitala signaturer även tillämpats på externa dokument. Under våren infördes e-avrop för inköp. Införandet av stödjande systemlösningar kommer att fortgå under 2021.

Åtgärd
